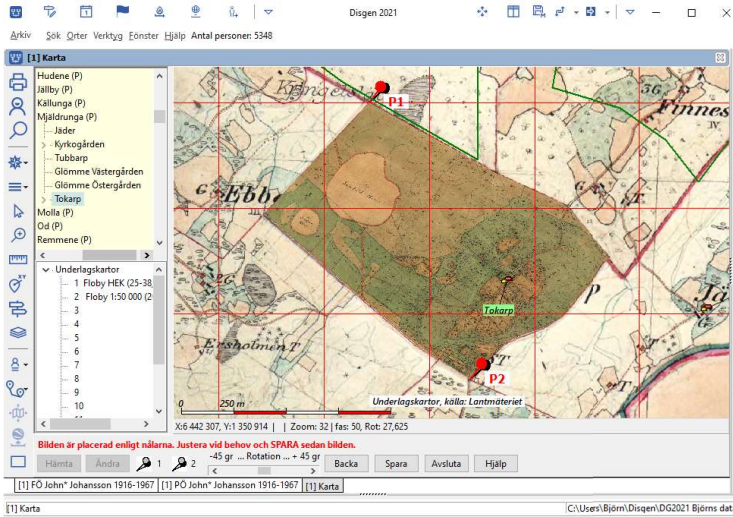

Kartfunktioner i Disgen 2021

Studiehandledning Del 2

Kartfunktionen i Disgen 2021

Studiehandledning Del 2

Syftet med denna handledning är att ge dig färdigheter att utnyttja kartfunktionen i Disgen. Du skall lära dig hur importerar och spara färdiga kartor från DIS. Du får också lära dig hur du lägger in egna storskaliga kartbilder. Kartbilderna kan vara klipp från webben, historiska dokument som Laga Skifteskartor, modernare griftegårdskartor eller egna tomtkartor. Dessa olika underlagskartor kan sedan vara bakgrundskartor för din släkts levnadsbanor eller en del av en hembygdsdokumentation.

Innehållsförteckning med bildreferenser

Introduktion, handledningar och Hjälp	2	Placera egen kartbild	62
Förkunskaper och förberedelser	5	Spara kartbilden.....	73
Hämta övningsmaterial	10	Placera karta på karta	74
Hantera datamappar och övningskartor ...	12	Klipp från Google Maps	76
Hjälpen i programmet	12	Montera klipp i PhotoFiltre.....	78
Starta kartfönstret	17	Hitta historiska kartor	83
Kartfönstrets delar - hantering	18	Retusch av egen kartbild.....	93
Ortsdatabasen och Ortspanelen.....	23	Placera Laga Skifteskartan	99
Zooma och mät.....	24	Ändra egenskaper för en kartbild	101
Kartans inställningar	25	Jämför kartor i samma fönster	102
Menyer	26	Jämför kartor i 2 fönster	103
Lagerpanelen	29	Spara karta som bild	106
Om kartor	30	Skriv ut karta.....	107
Kartdatabasen	40	Skapa hembygds-karta.....	111
Kartpaket	42	Exportera kartor.....	116
Importera kartpaket	43	Skapa kartöverlägg för Google	120
Kartförrådet.....	47	Överläggskartan i webb-export	125
Välj underlagskartor	56	Kartor på nätet.....	126
Var ligger alla kartor?	58	Lite kartteori	(137)
Visa underlagskartor.....	59		

Version 6 / 2022-10-28

© 2022 Björn Johansson och DIS-Filbyter

bjorn.gustaf@telia.com dis-filbyter.se

- Presentation av kartfönstret och dess reglage
- Få en överblick över landets indelning
- Importera och installera underlagskartor
- Välja och visa kartor
- Placera kartor
- Historiska kartor
- Hämta och klippa kartor
- Redigera egna kartor
- Placera egna kartor
- Skapa kartöverlägg till Google Earth Pro och Webbexport

2

Handledningar på webben för Kartfunktionen i Disgen 2021

Dis.se – Verktyg – Disgen – Handledning för Disgen 2021

Sök efter KARTA, gärna också med något nyckelord ur titlarna nedan.

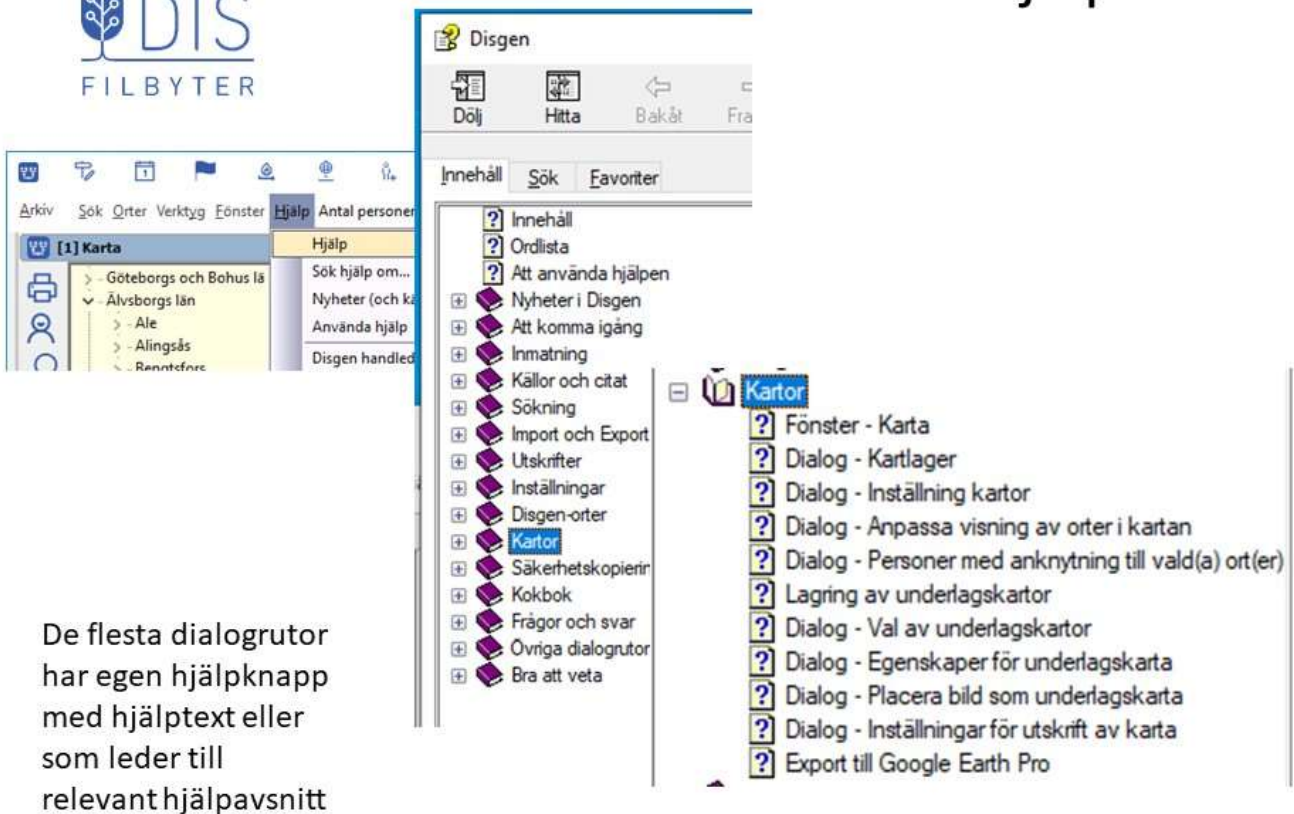
En del av handledningarna har också fördjupningar med lite mer avancerade tips.

Följande handledningar finns tillgängliga

- Introduktion till Disgens karta
- Kartfönstret
- Starta kartan, Mer om kartan
- Orter i kartan, Mer om orter i kartan
- Visa släkten på kartan, Mer om släkten på kartan
- Underlagskartor, Mer om underlagskartor
- Följ släktens spår på Google Earth Pro, Mer om Google-export
- Spara kartan
- Inställningar för kartan

3

De flesta dialogrutor har egen hjälpknapp med hjälptext eller som leder till relevant hjälpavsnitt

4

Din dator

Windows 10 (och motsv. för Windows 11)

Skrivbordet

Platsen för dina programikoner och andra genvägar, t.ex. till Disgens datamapp och dess undermappar

Aktivitetsfältet

Visar vilka program som du använder ofta och just nu (understrukna)

5

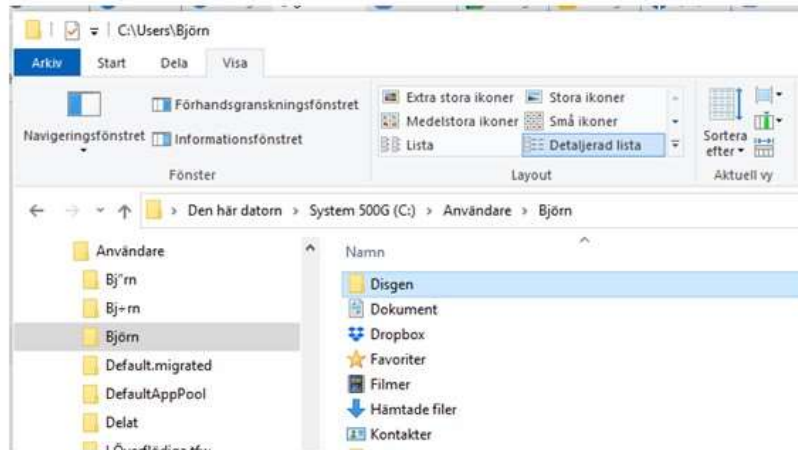
Dokument

Utforskaren

Verktøget för att hitta och hantera mappar och filer på dina hårddiskar och USB-minnen

- Slå på visningen av **Filnamnställg** till höger i menyraden!

Förkuns-kaper

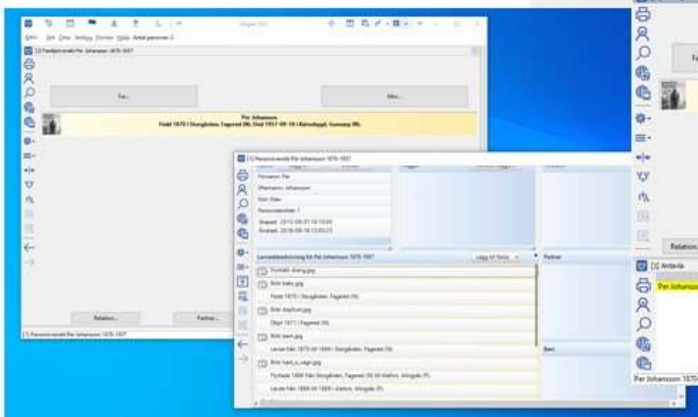
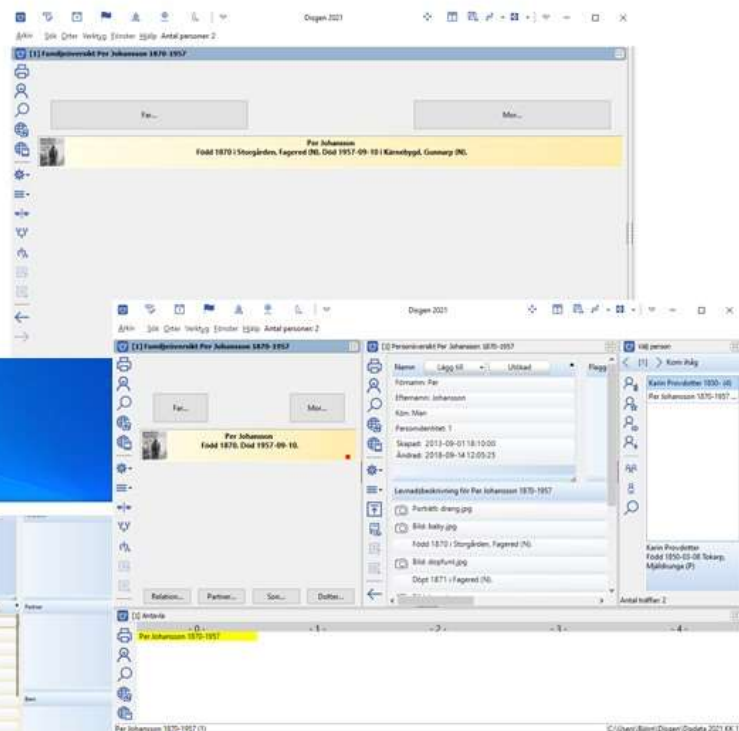

6

Disgen 2021

- Fönsterhantering
- Registrering av orter
- Registrering av notiser
- Byte av datamappar

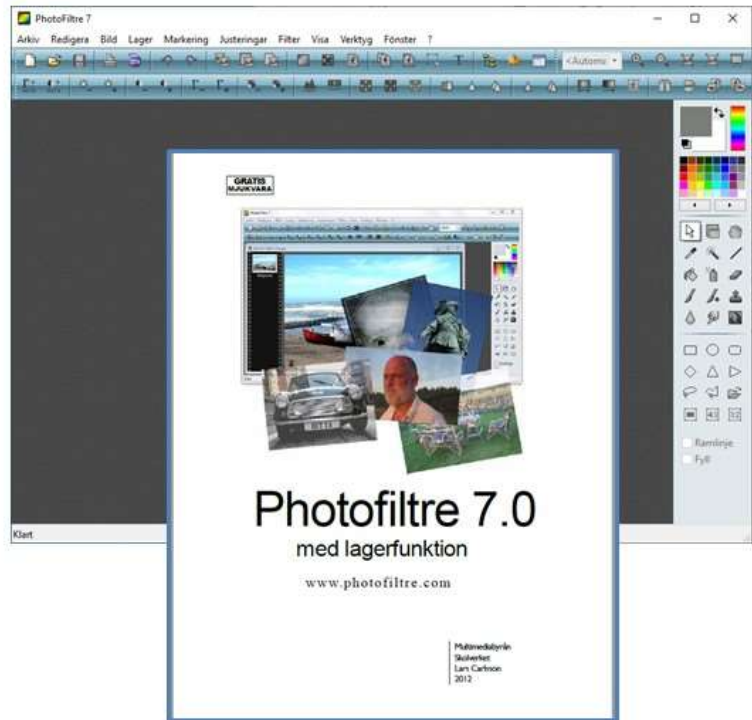
Förkuns-kaper

7

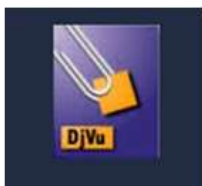
PhotoFiltre 7.2.1

- Hämta PhotoFiltre_7_2_1_SV.zip
- Packa upp zip-filen
- Skapa en mapp c:\program (x86) /PhotoFiltre 7/
- Kopiera de uppackade filerna hit
- Handledningen ligger bland filerna
- Skapa en genväg till PhotoFiltre7.exe och lägg på Skrivbordet

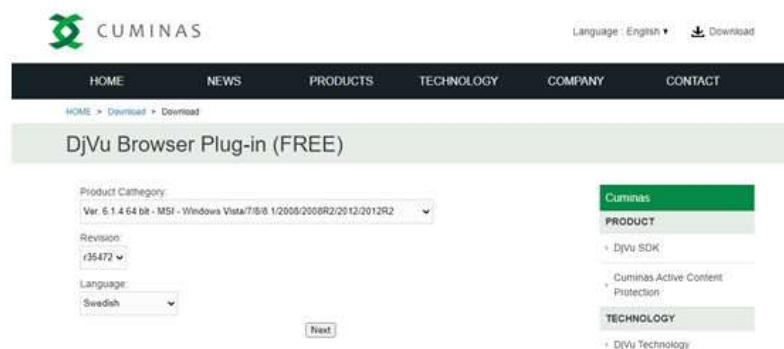
8

DjVu-läsare

För att titta på kartor från Lantmäteriet och Riksarkivet

Hämtas från cuminas.jp/en/downloads/download?pid=1

9

Hämta övningsmaterial

www.bjornnj.se/kartkurs/

Björns sida om

Kartfunktionen i DISGEN

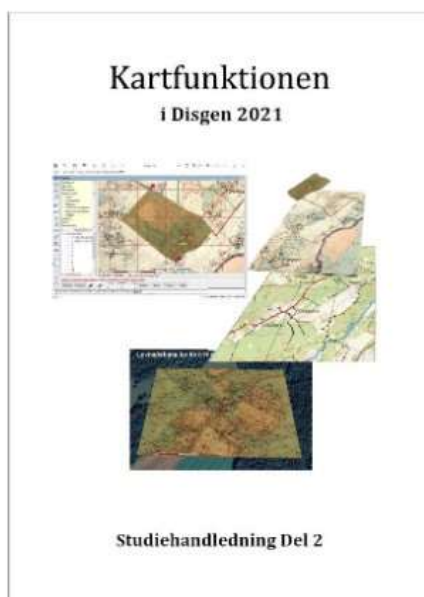
Kursmaterial

- [Kartfunktionen i Disgen 2021, Del 1 - Slakten på kartan och på Google Earth Pro \(Uppdaterad 2022-09-21\)](#)
- [Kartfunktionen i Disgen 2021, Del 2 - Underlagskartor och kartöverlägg för Google Earth Pro \(Uppdaterad 2022-10-28\)](#)

10

Hämta övningsmaterial

Kartfunktionen i Disgen 2021, Del 2

Denna kurs riktar in sig på hantering och presentation av underlagskartor i olika lager, tillämpligt för både slakt- och hembygdsforskning.

Markera länken för handledningen, klicka för att ladda ner eller högerklicka och välj "Spara mål som..."

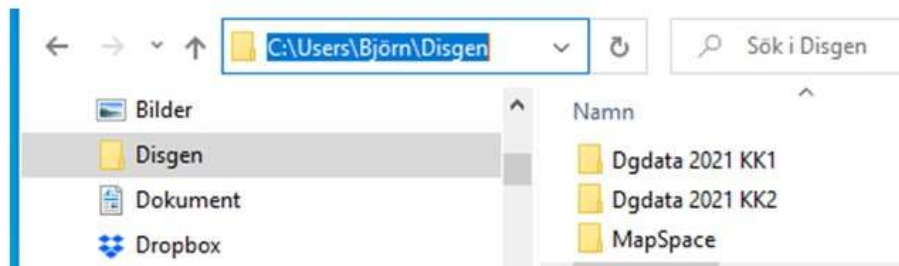
Markera också länkarna till zipfilerna och välj "Spara mål som...". Placera zipfilerna på ditt skrivbord och extrahera sedan innehållet på plats. Ytterligare anvisningar finns i kurshandledningen.

Till kursen följer en övningsdatabas och kartmaterial.

- [Handledning](#) Vers 6, Pdf (10 MB)
- [Disgen Datamapp, kartpaket och övningskartor](#) vers 6, Zip-fil (110 MB)
- [PhotoFiltre 7.2.1 - Gratis bildredigeringsprogram](#) med svensk dialog och handledning, Zipfil (6,5 Mb)

11

Flytta kursdatamappen från Skrivbordet till Disgen-mappen

Om du använder mappen Dokument tillsammans med en molntjänst för backup eller för delad datamapp mellan Disgen i olika datorer:

Risk för problem med tappade data!

Använd en annan plats för Disgens datamappar än ...\Dokument\...

12

Hantera datamappar

1. Klicka på triangeln
2. Bocka för Visa hantera datamapp
En mappsymbol med en person i visas
3. Klicka i fortsättningen på symbolen för att komma till Hantera datamapp

13

Visa ikon för datamapp
Klicka på ikonen för att komma till dialogen på nästa bild.

Hantera datamappar

eller

- Klicka på Arkiv
- Välj Datamapp
- Klicka på Hantera datamapp

14

Välj kursens datamapp

- Klicka på **Lägg till befintlig ...**
- Leta upp och markera kursens datamapp
- Klicka på **Välj mapp**

Datamappen visas i listan

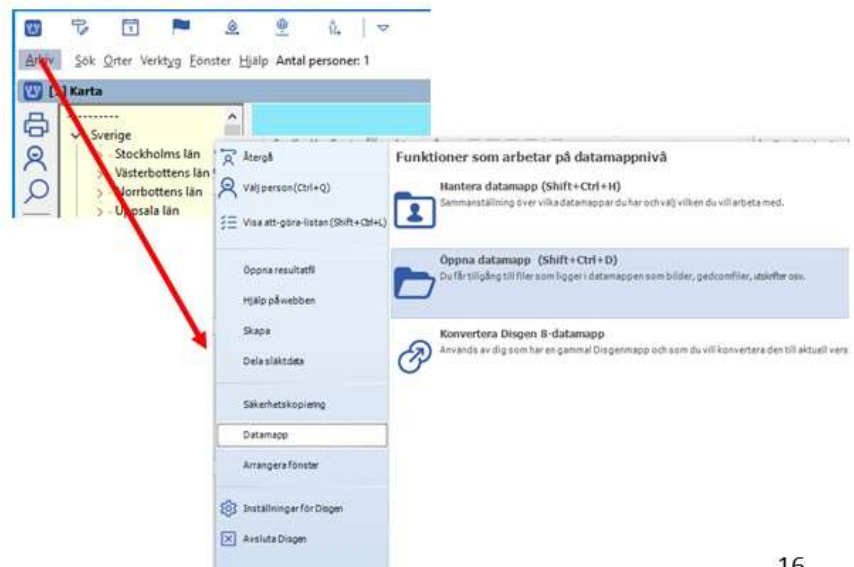
- Markera datamappen
- Klicka på **Använd**

Status	Namn	Version	Beskrivning
	DG2021_data_HBP	Disgen 2021	Corren jubileum
	Datamapp	Disgen 2021	Datamapp skapa
	Demo	Disgen 2021	För dokumentat
Aktiv	Dgdata 2021 KK2	Disgen 2021	Datamapp för kartkurs del 2
	Dgdata 2021 KK1	Disgen 2021	Datamapp för kartkurs del 1
	Dgdata 2021 Björn	Disgen 2021	Konverterat från Disgen 8.2 i C:\Users\Björn\Docu
	Datamapp	Disgen 2021	Datamapp skapad vid installation

15

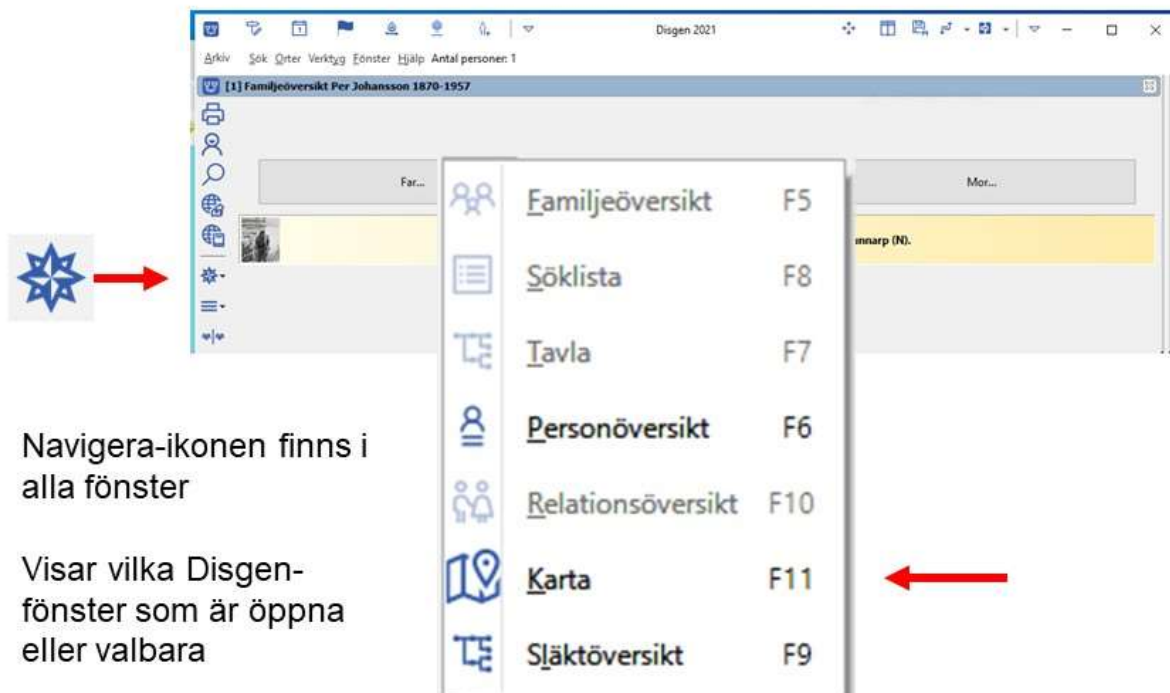
Hämta övningskartor

- Leta upp mappen Övningskartor på skrivbordet
- Markera och kopiera (Ctrl+C) de fyra kartbilderna
- Klicka på Arkiv och välj Datamapp
- Öppna datamappen
- Klistra in kartorna i mappen DgMap

16

Starta kartfönstret

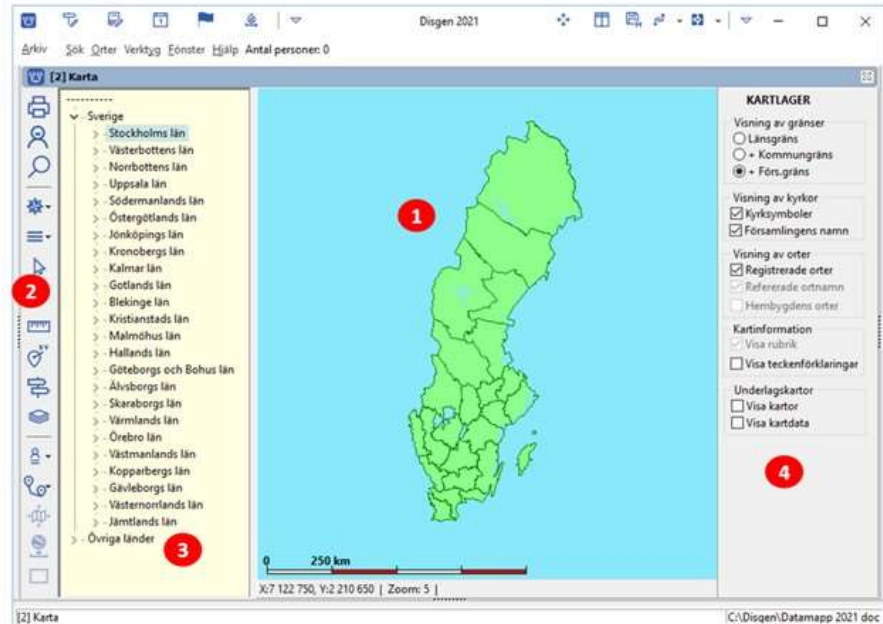
Navigera-ikonen finns i alla fönster

Visar vilka Disgen-fönster som är öppna eller valbara

17

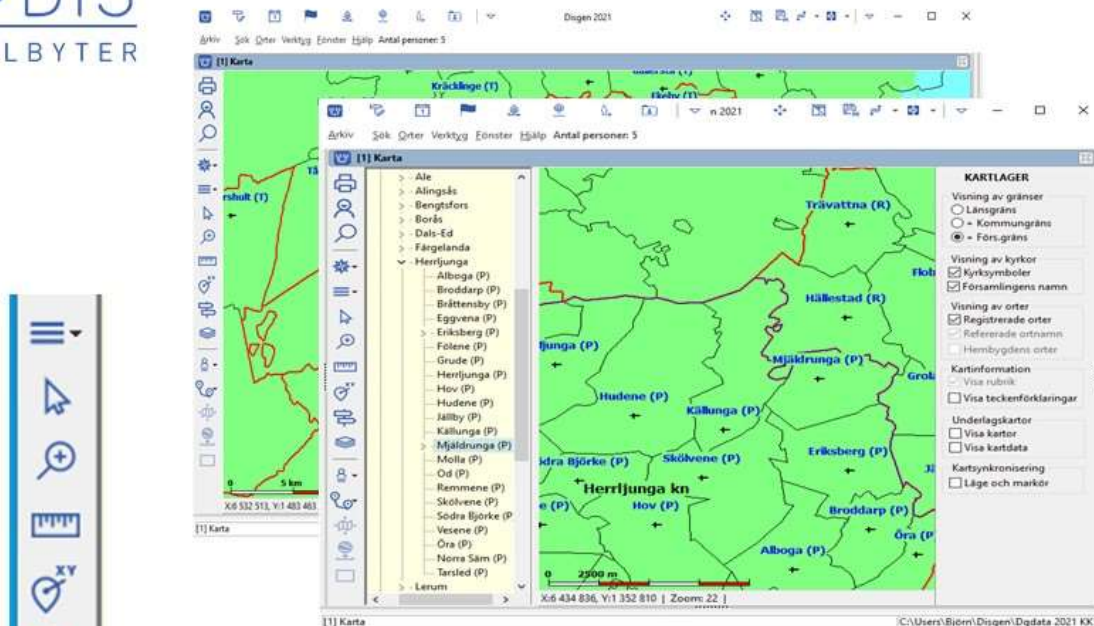
Kartfönstrets delar

1. Grundkartan
2. Vänsterpanel med olika verktyg
3. Ortspanel med orterna i Disgens ortsdatabas
4. Lagerpanel med olika visningsalternativ

18

Mer eller mindre av kartan

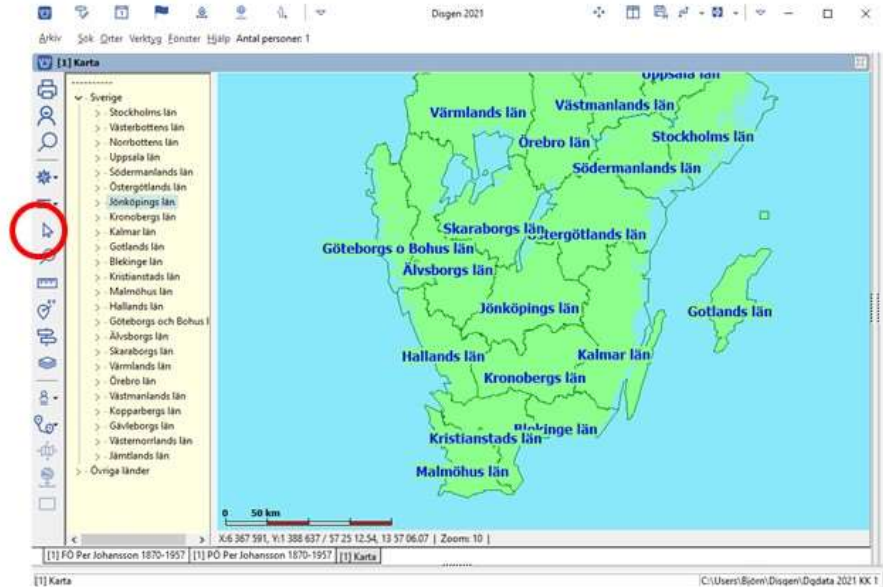

- Öppna och stäng ortspanelen till vänster i kartfönstret (snabbval D)
- Öppna och stäng lagerpanelen till höger i kartfönstret (snabbval V)

19

Manövrera kartan

- Markera pilverket
- Flytta kartan med musen
- Flytta kartan med Ctrl + pilar
- Zooma med musen
- Zooma med Ctrl + Plus/minus

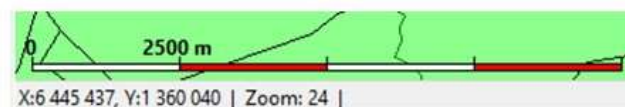

20

Mer om grundkartan

Kartan spänner från översikt (zoomnivå = 1) till detaljnivå (zoomnivå = 46)

- Skallinjal visar avstånd
- Statusrad visar zoomnivå och markörens koordinater

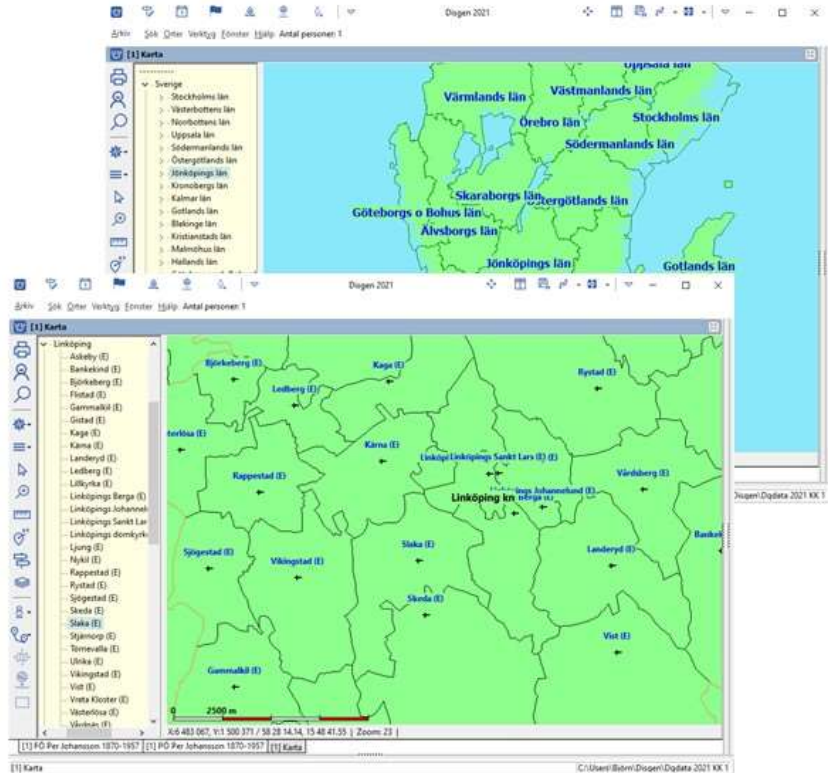
21

Landets indelning

Den gröna grundkartan innehåller

- Gränser och namn för län, kommuner och församlingar
- Församlingarnas kyrkor

Gränserna för rikets indelning gällande 1989

22

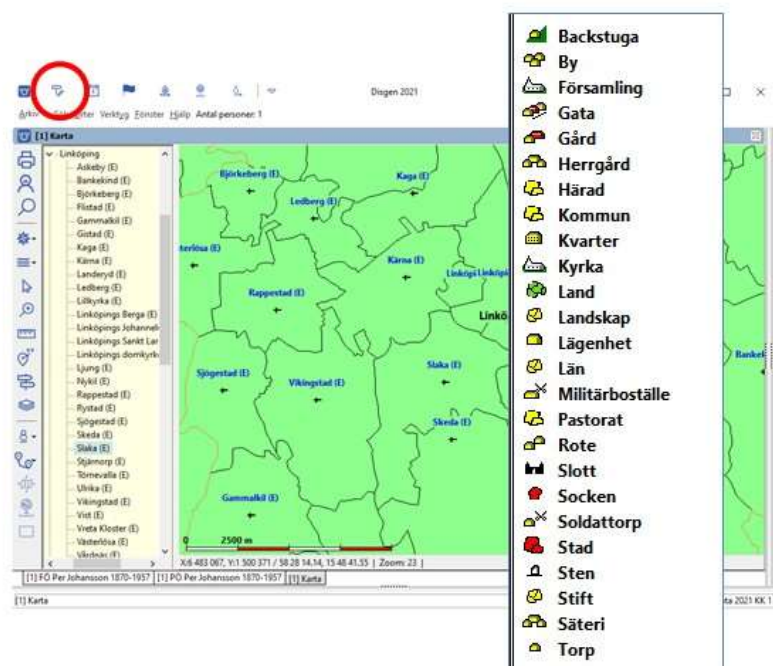
Ortsdatabasen och Ortspanelen

Alla orter registreras i ortsdatabasen.

Redigera orter

Ortspanelen i vänsterkant speglar ortsdatabasen och på kartan visas alla orter med sina symboler enligt de koordinater som ortsdatabasen anger.

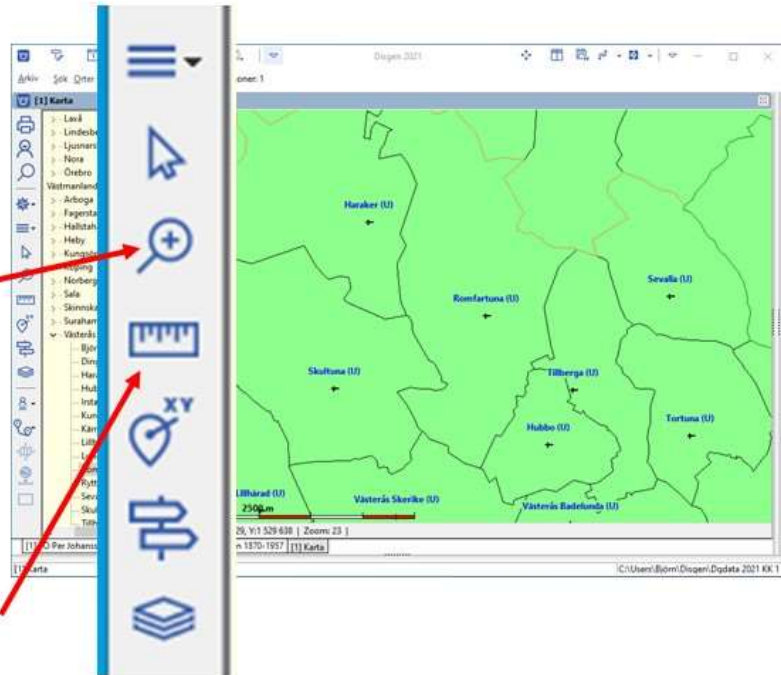
Teckenförklaringar tänds och släcks med Ctrl + T

23

Zooma och Mät avstånd

- Zooma in eller ut kartan med förstoringsglaset
 - Klicka på punkt utan och med Shift
 - Rama in utan och med Shift
- Mät avståndet mellan kyrkorna i Romfartuna och Skultuna

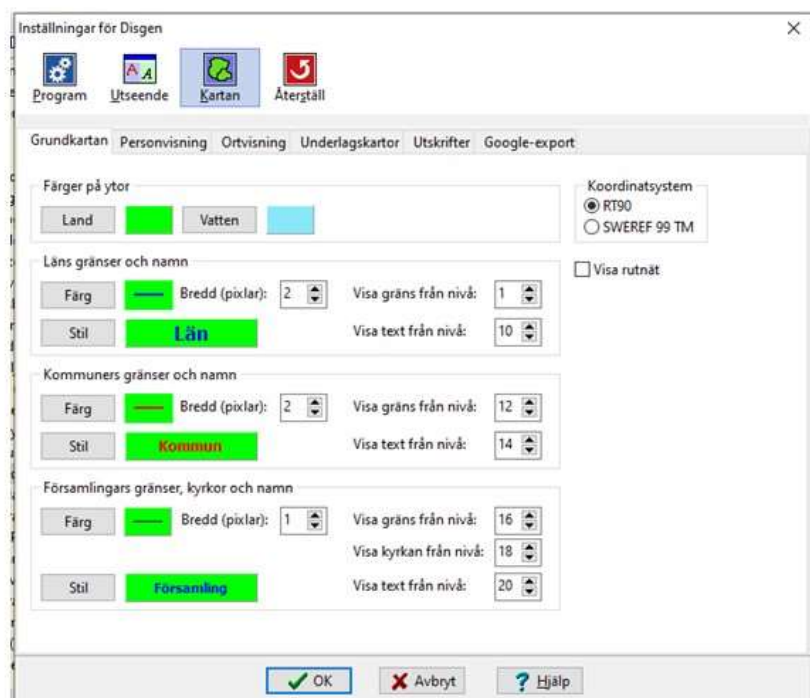
24

Kartans inställningar

- Klicka på och välj Inställningar

Kartfunktionen har sex olika flikar med inställningar:

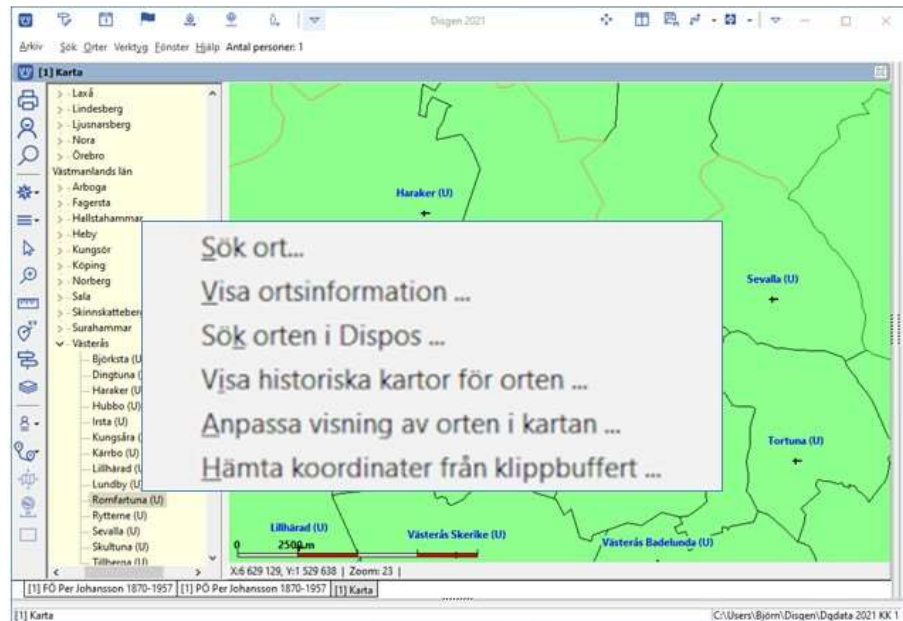
- Grundkartan
- Personvisning
- Ortvisning
- Underlagskartor
- Utskrifter
- Google-export

25

Popup-menyn i ortspanelen

Högerklicka på en ort i ortsträdet för att få fram menyn för orter.

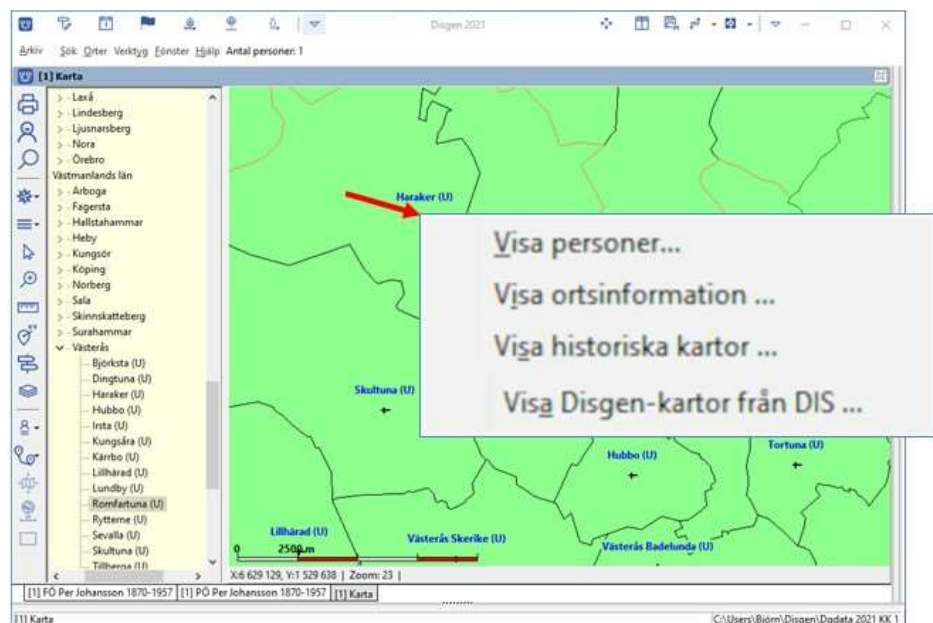

26

Popup-menyn i kartfönstret

Peka på en punkt i kartfönstret och högerklicka.

En meny med platsrelaterade funktioner visas

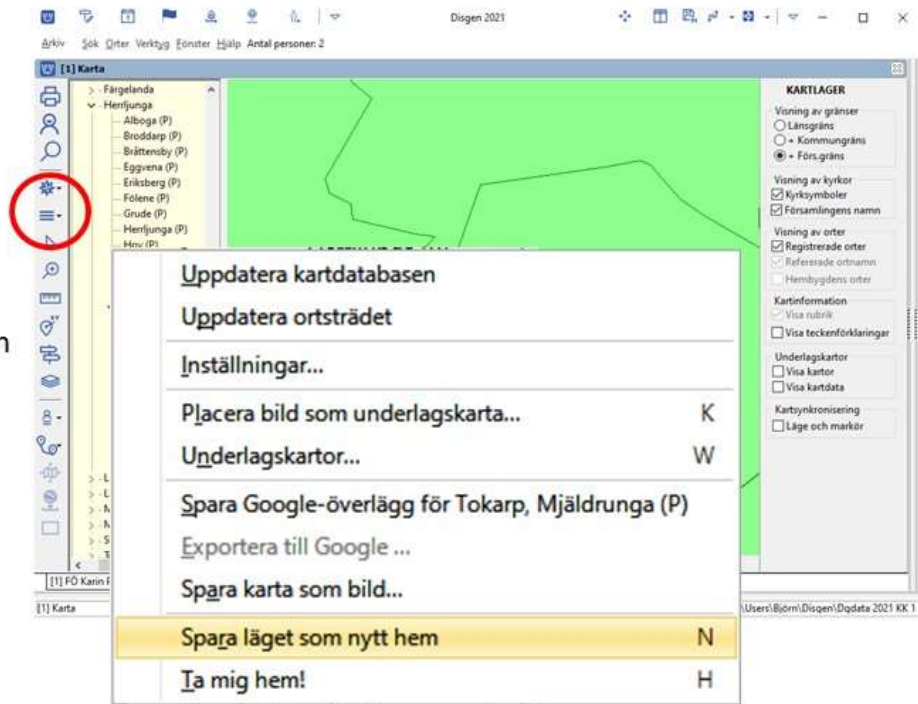

27

Mitt "Hem" på kartan

Välj Tokarp som den trakt du snabbt vill komma till.

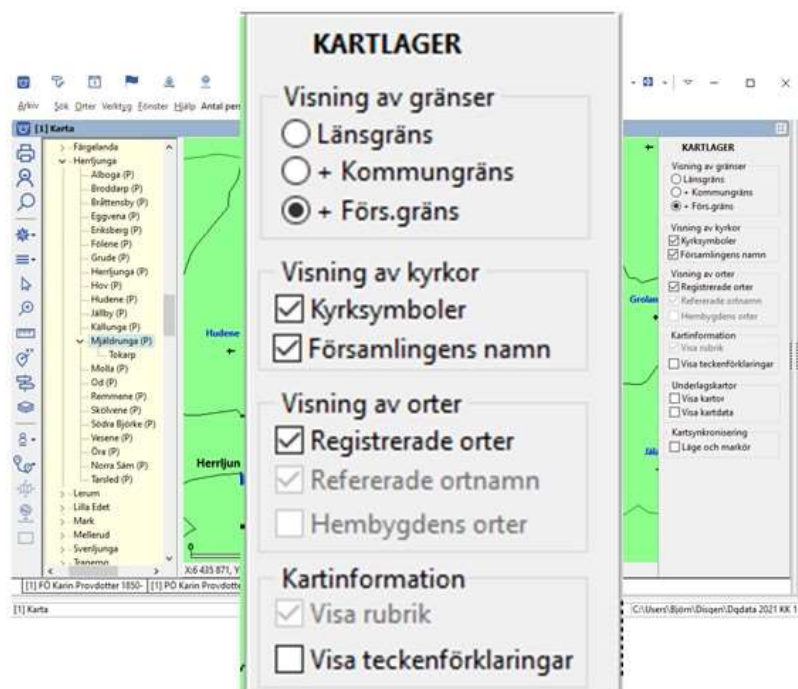
- Klicka på
 - Välj Spara läget som nytt hem (Snabbval N)
 - Flytta kartan till Stockholm
- För att hitta hem:
- Klicka på
 - Välj Ta mig hem (snabbval H)

28

Lagerpanelen med val för gränser, orter och text

- Klicka på för att se Lagerpanelen
- Gränser kan tändas och släckas i ordningen län + kn + fs
- Alla orter inkl kyrkorna släckas då fs släckes!
- Kyrkornas symboler och församlingarnas namn kan släckas och tändas
- Egna registrerade orter under församlingarna kan släckas och tändas

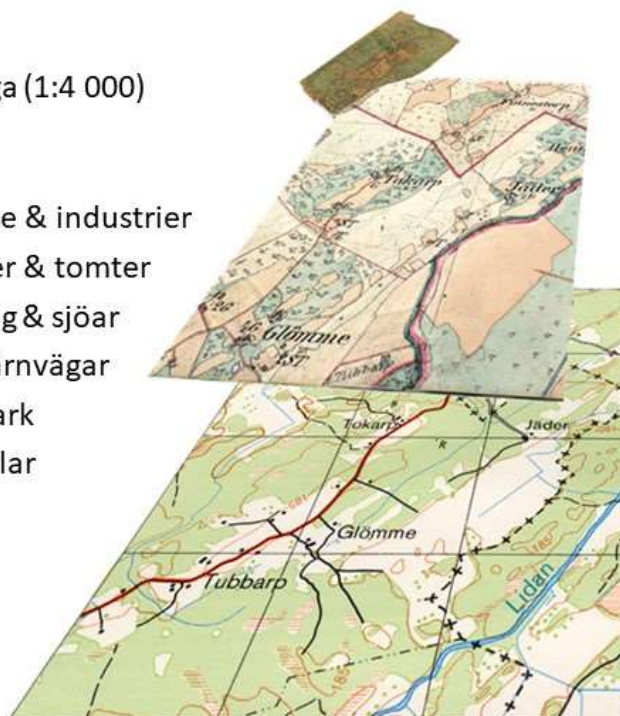

29

Kartor har mycket att berätta!

Storskaliga (1:4 000)

Bebyggelse & industrier
Fastigheter & tomter
Vattendrag & sjöar
Vägar & järnvägar
Skog & mark
Berg & dalar

Olika projektioner
Olika orientering
Olika symboler
Olika miljöer
Olika skalor
Olika tider

Småskaliga
(1:50 000)

30

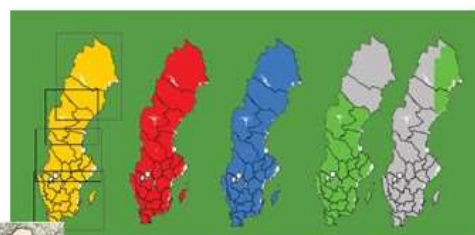
Underlagskartor i Disgen

Underlagskartor från DIS

- Topografiska kartor (DIS Webb sida, USB)
- Generalstabskartor (DVD)
- Häradseconomiska kartor (DVD/USB)
- Sockenkartor (USB)
- Economiska kartor (USB)

Andra underlagskartor

- Historiska stadskartor (DVD)
- Egna storskaliga kartor som skifteskartor, tomtkartor, griftegårdskartor, mm

31

Topografiska kartor

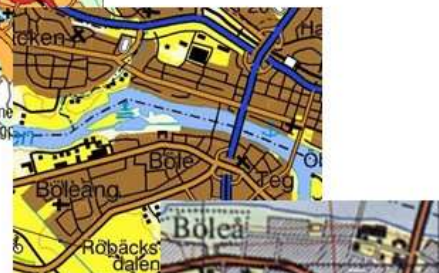
Sverige (SVE)
1:1 000 000

Röda (SVR)
1:250 000

Blå (SVB)
1:100 000

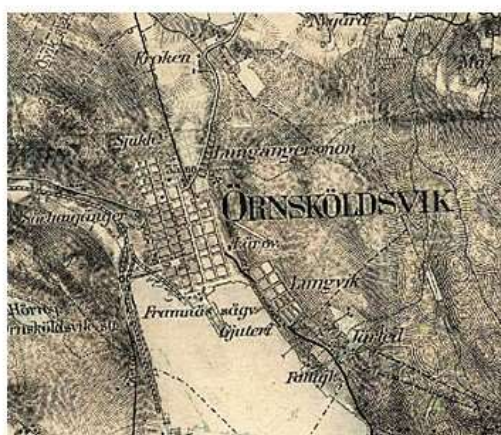
Ju större skalor desto fler detaljer.
SVE och SVR finns gratis på DIS webb.
Alla kartor tillsammans på en USB

Gröna (SVG)
1:50 000

32

Generalstabskartor (GSK)

Skala 1:100 000 (Söder) / 1:200 000 (Norr)

- Tätortsområden länsvis!
Paketerade i 2 DVD (N och S om Mälaren) (vers 1)
- Heltäckande kartor
Paketerade länsvis på USB (vers 2)

33

Häradsekonomiska kartor (HEK)

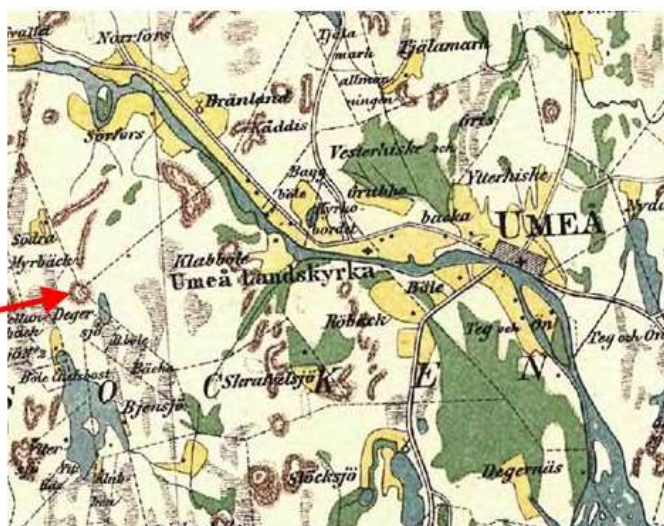

Skala 1: 50 000, paketering länsvis på DVD / USB- minne

Häradsbeskrivningar medföljer!

34

Sockenkartor (SOK)

Skala 1:20 000

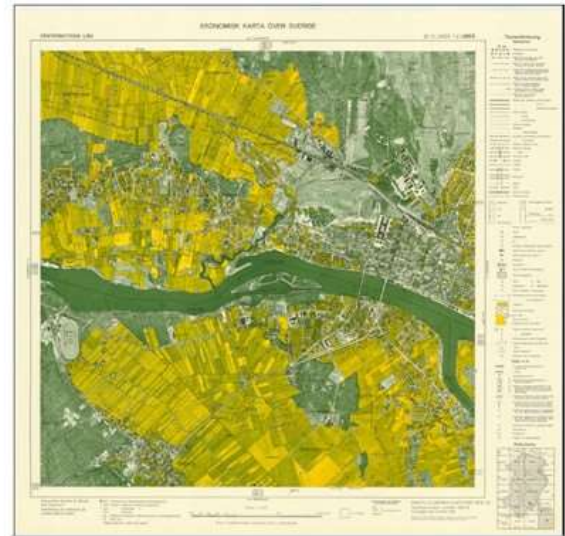
Västerbotten ovan: 1:50 000

Paketeras länsvis på USB

Sockenbeskrivningar medföljer!

35

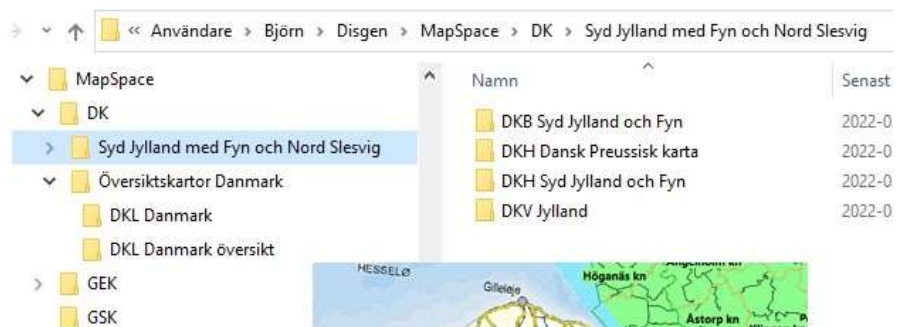
Ekonomiska kartor (GEK)

Skala 1:10 000 / 1:20 000 (norra länen)

Paketeras länsvis på USB

Danska kartor (DK)

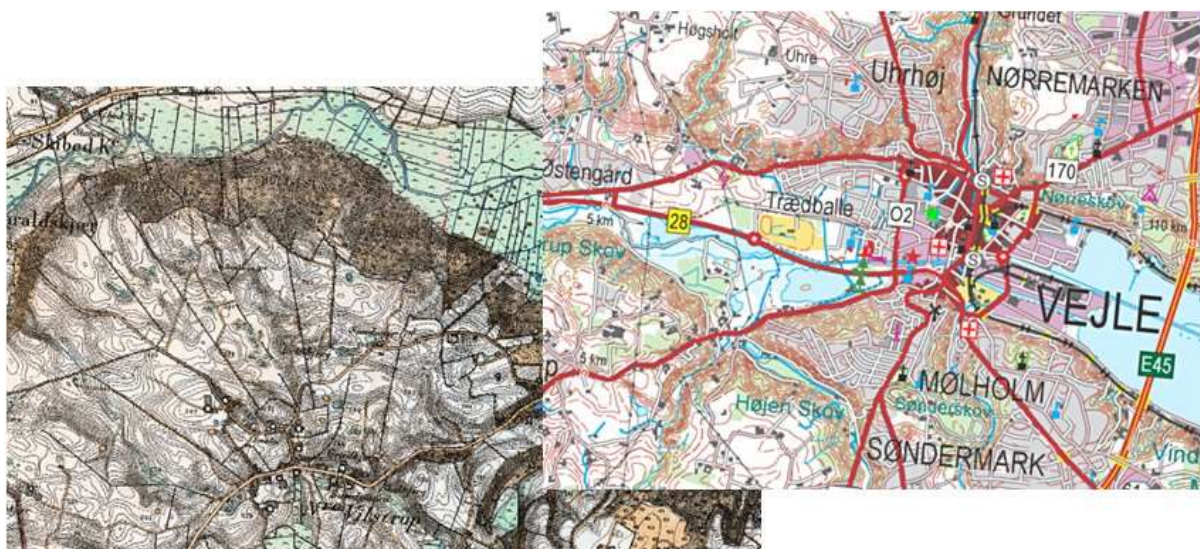
Kartorna är uppdelade i följande geografiska områden:

- Nord Jylland
- Mitt Jylland
- Syd Jylland med Fyn
- Själland
- Lolland-Falster med Bornholm.

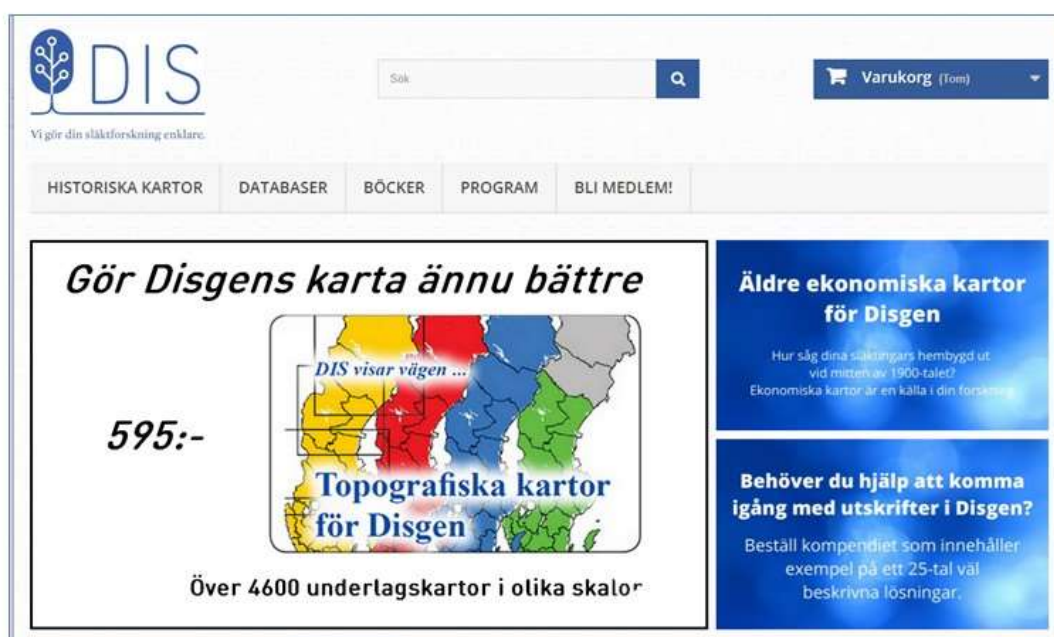
Danska kartor (DK)

Inom varje område finns moderna kartor i skalorna 1:1 000 000, 1:250 000 och 1:100 000 samt en historisk karta från 1800-talet i skalan 1:20 000 förutom Syd Jylland (Nord Slesvig) där skalan är 1:100 000.

38

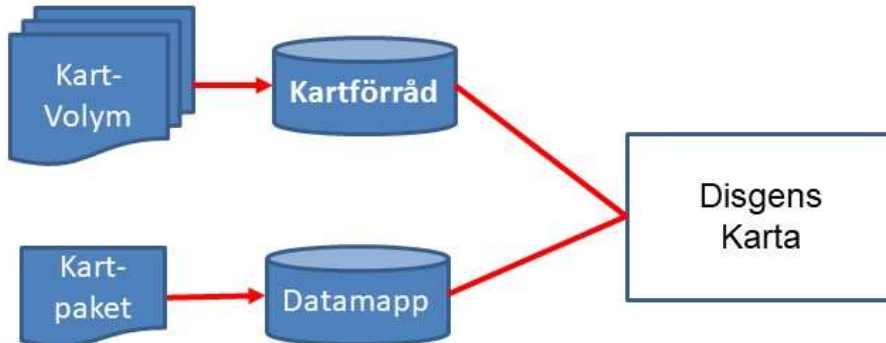
DIS Webbshop shop.dis.se

The screenshot shows the DIS Webbshop homepage. At the top left is the DIS FILBYTER logo. To its right is a search bar with the text 'Sök' and a magnifying glass icon. Further right is a shopping cart icon with the text 'Varukorg (Tom)'. Below the logo is the tagline 'Vi gör din släktforskning enklare.'. A navigation menu contains the following items: HISTORISKA KARTOR, DATABASER, BÖCKER, PROGRAM, and BLI MEDLEM!. The main content area features three promotional boxes. The first box on the left is titled 'Gör Disgens karta ännu bättre' and features a map of Denmark with the text 'DIS visar vägen ...' and 'Topografiska kartor för Disgen'. Below this map, it says '595:-' and 'Över 4600 undertagskartor i olika skalor'. The middle box is titled 'Äldre ekonomiska kartor för Disgen' and contains the text 'Hur såg dina släktungars hembygd ut vid mitten av 1900-talet? Ekonomiska kartor är en källa i din forskning.'. The right box is titled 'Behöver du hjälp att komma igång med utskrifter i Disgen?' and contains the text 'Beställ kompendiet som innehåller exempel på ett 25-tal väl beskrivna lösningar.'.

39

Kartdatabasen

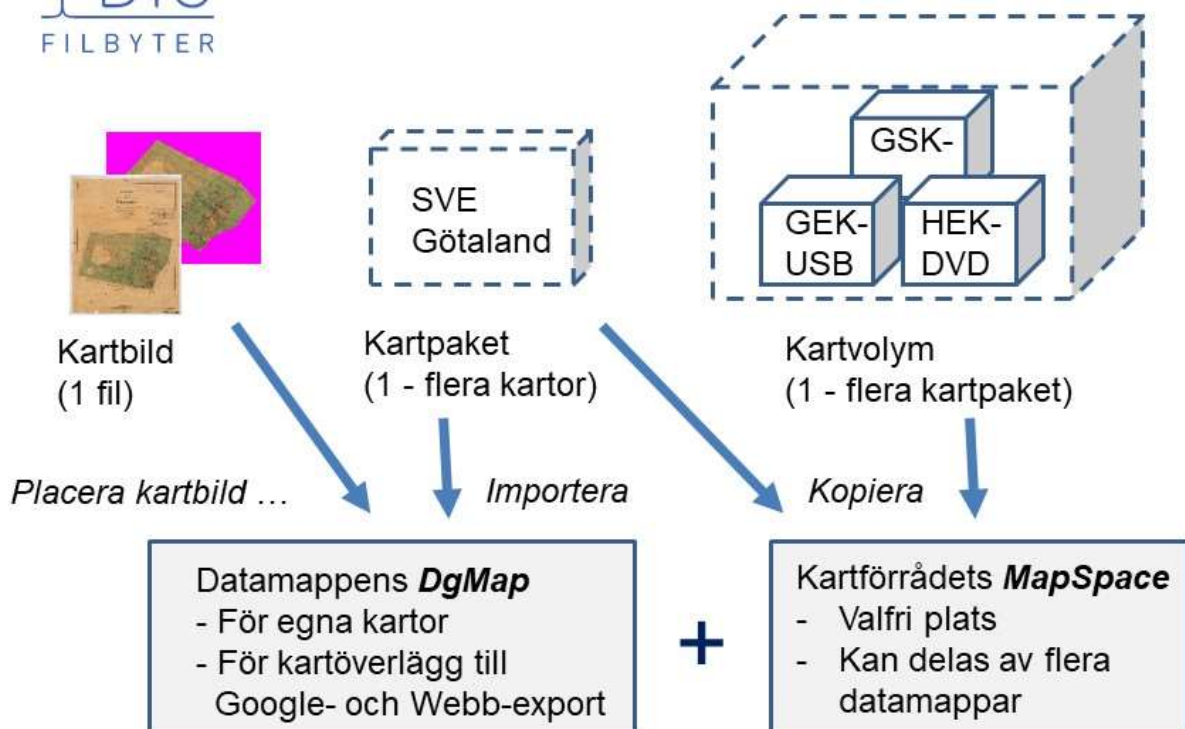
Stöd för lagring och hantering av enskilda kartor och flera kartor i kartpaket

Två lagringsplatser

- Disgens datamapp – mappen DgMap
- Fristående Kartförråd - mappen MapSpace

40

Kartdatabasen

41

Kartpaket för Disgen

Ett kartpaket är en, ev. zippad, mapp som innehåller

- Kartfiler i bmp- eller jpg-format
- En metadatafil (.dgk)

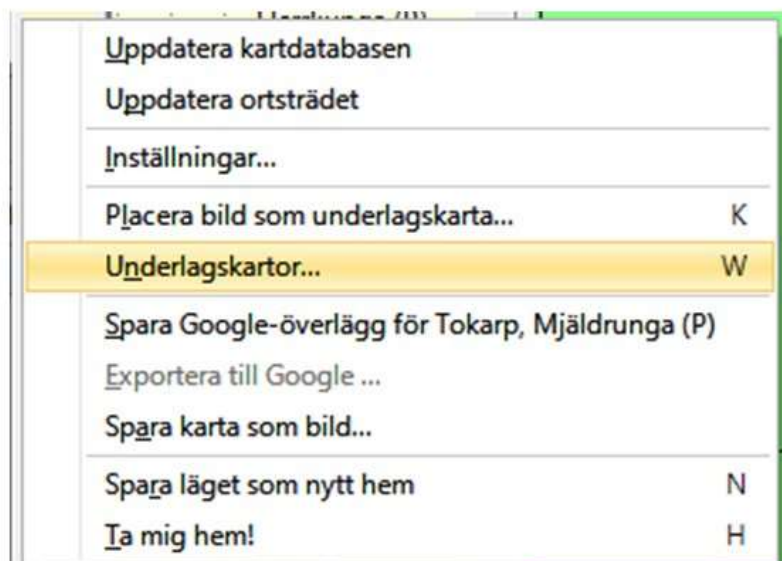
Metadatafilen innehåller information om

- Antal kartbilder
- Kartbildernas filnamn
- Kartbildernas benämningar
- Koordinater för kartbildernas hörn
- Zoomintervall i vilka kartbilderna visas

42

Importera kartpaket

- Klicka på Mer
- Välj Underlagskartor...

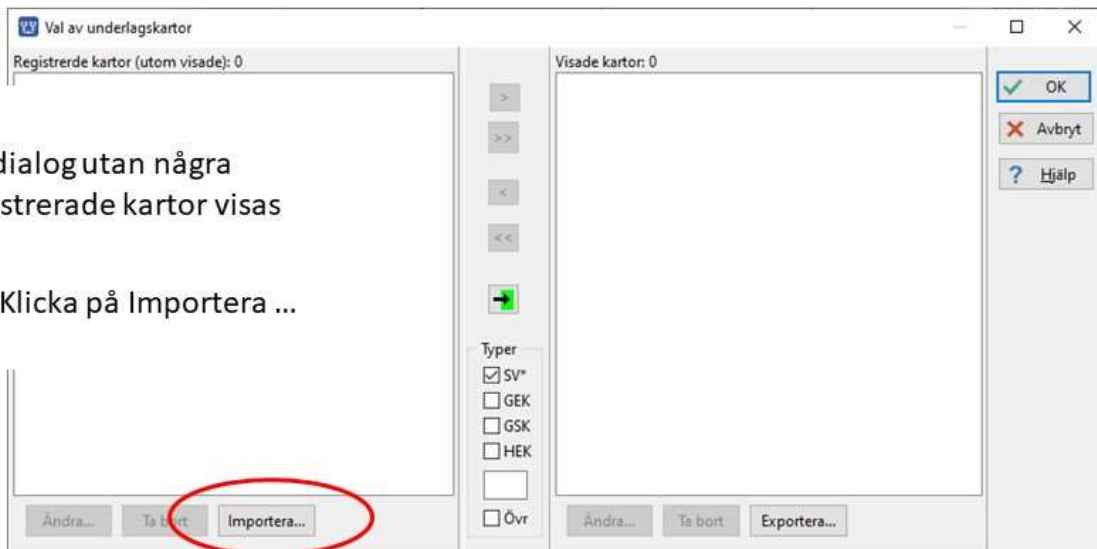

43

Importera kartpaket

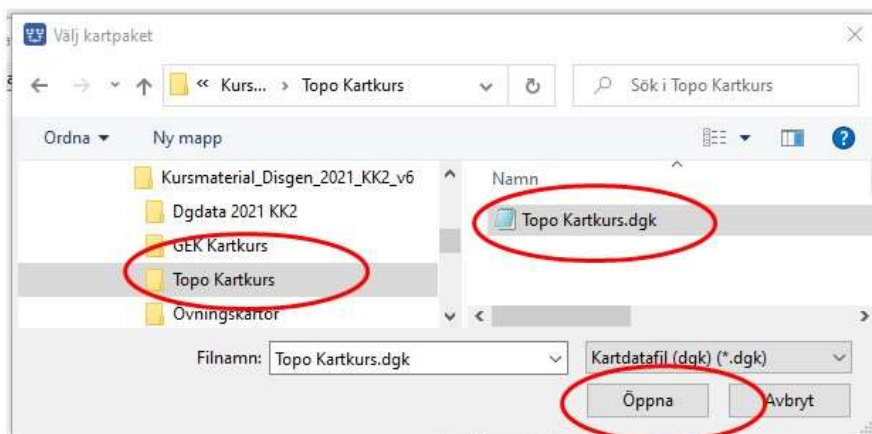
En dialogutan några registrerade kartor visas

- Klicka på Importera ...

44

Importera kartpaket

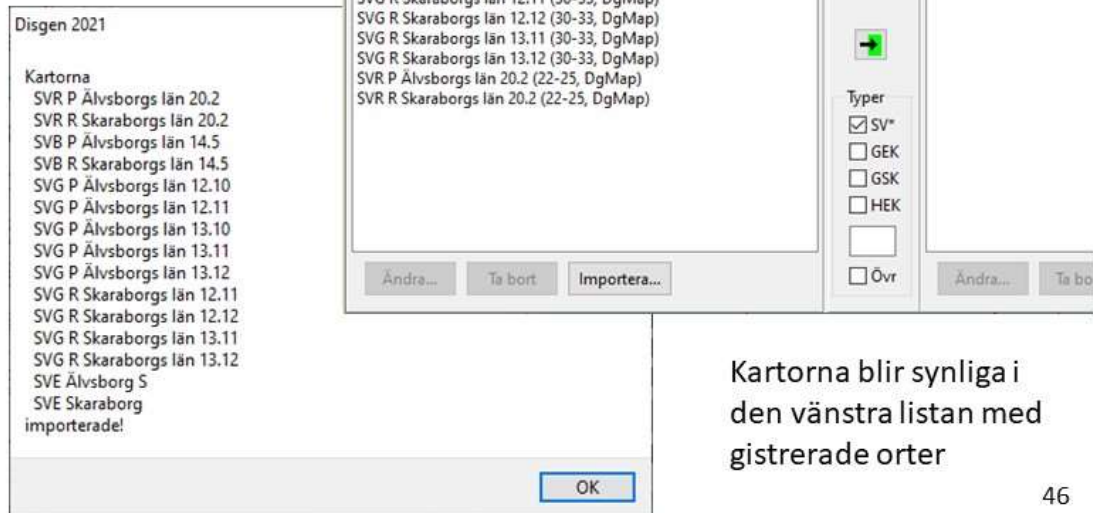
- Leta upp kartpaket Topo Kartkurs
- Dubbelklicka på dgk-filen
Den visas i rutan Filnamn
- Klicka på Öppna

45

Kartorna klara att användas

Kartpaketet med de olika kartorna kopieras till datamappens DgMap.

- Klicka OK

Disgen 2021

Kartorna

SVR P Älvsborgs län 20.2
SVR R Skaraborgs län 20.2
SVB P Älvsborgs län 14.5
SVB R Skaraborgs län 14.5
SVG P Älvsborgs län 12.10
SVG P Älvsborgs län 12.11
SVG P Älvsborgs län 13.10
SVG P Älvsborgs län 13.11
SVG P Älvsborgs län 13.12
SVG R Skaraborgs län 12.11
SVG R Skaraborgs län 12.12
SVG R Skaraborgs län 13.11
SVG R Skaraborgs län 13.12
SVE Älvsborg S
SVE Skaraborg
importerad!

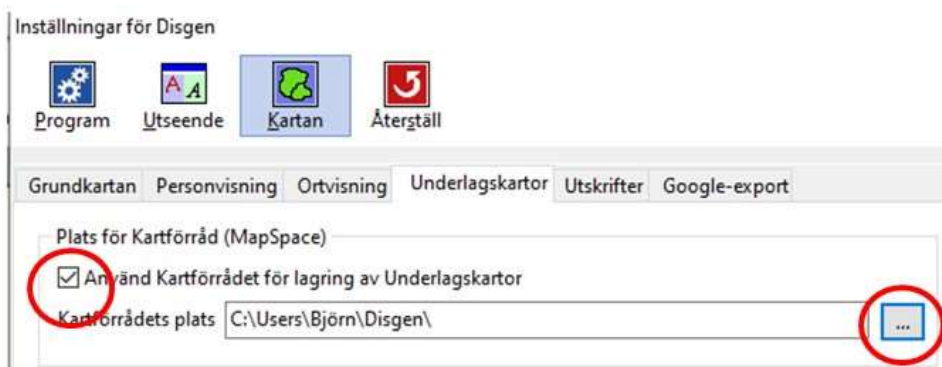
OK

Kartorna blir synliga i den vänstra listan med gistrerade orter

46

Skapa kartförråd i Disgen-mappen

- Klicka på Mer
- Välj Inställningar ...
Flik Underlagskartor
- Markera
Använd Kartförrådet ...
- Välj lagringsplats
C:\Användare\Namn\Disgen med knappen [...] (går ej att skriva)
- Klicka OK

Inställningar för Disgen

Program Utseende **Kartan** Återställ

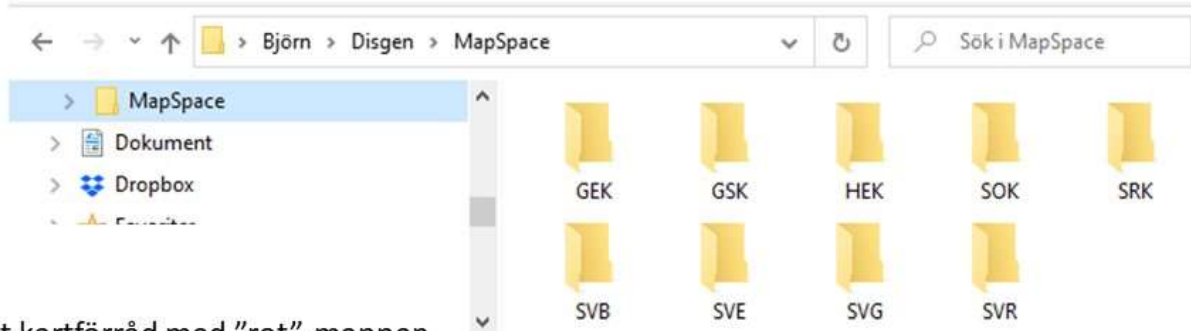
Grundkartan Personvisning Ortvisning Underlagskartor Utskrifter Google-export

Plats för Kartförråd (MapSpace)

Använd Kartförrådet för lagring av Underlagskartor

Kartförrådets plats C:\Users\Björn\Disgen\

47

Ett kartförråd med "rot"-mappen MapSpace skapas.

Undermappar för av DIS definierade karttyper skapas.

En uppdatering av kartdatabasen görs och en loggfil skapas

- Avsluta med OK

48

En webbsida med en kartlogg med registrerade kartor visas.

Tillgängliga underlagskartor i Disgen 2022-03-02 00:47:32

Antal kartor i Datamappen: 15.

(Denna loggfil lagras i datamappen DgMap med namnet Kartlogg.html)

DATAMAPPEN - C:\Users\Björn\Disgen\Dgdata 2021 KK2\DgMap

Lagringsplats för kartor importerade via menyn "Välj underlagskartor" eller skapade via dialogen "Placera bild som Underlagskarta".

KARTA	(Metadata)
SVR P Älvsborgs län 20.2	(ZoomMin=22, ZoomMax=25)
SVR R Skaraborgs län 20.2	(ZoomMin=22, ZoomMax=25)
SVB P Älvsborgs län 14.5	(ZoomMin=26, ZoomMax=29)
SVB R Skaraborgs län 14.5	(ZoomMin=26, ZoomMax=29)
SVG P Älvsborgs län 12.10	(ZoomMin=30, ZoomMax=33)

49

Kartloggen andra del visar innehållet i kartförrådet och en bild av dess mappstruktur

KARTFÖRRÅD - C:\Users\Björn\Disgen\MapSpace

Lagringsplats för kartor som kopierats från DVD/USB eller levererats via nätet. Notera att mappstrukturen under MapSpace skall innehålla följande nivåer: /Typ/Volym/Paket/Kartor (bildfiler och metadata).

Mappen MapSpace och mappar för fördefinierade karttyper skapas automatiskt då platsen för Kartförrådet anges i dialogen Inställningar - Kartor - Underlagskartor:

GEK - Gamla/äldre ekonomiska kartor	GSK - Generalstabskartor
HEK - Häradseconomiska kartor,	SOK - Sockenkartor
SVB - Blå kartan	SVE - Sverigekartan
SVG - Gröna kartan	SVR - Röda kartan

TYP VOLYM PAKET KARTA (Metadata)

GEK

Inga kartvolymmer lagrade!

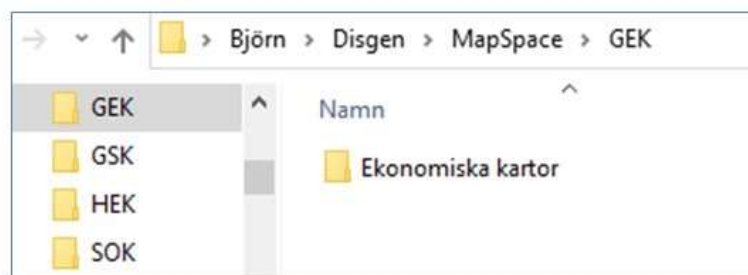
GSK

Inga kartvolymmer lagrade!

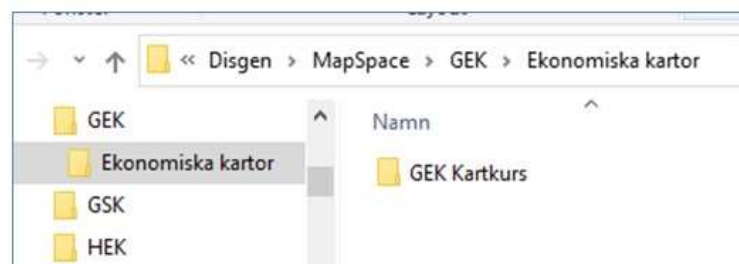
50

Fyll på kartförrådet

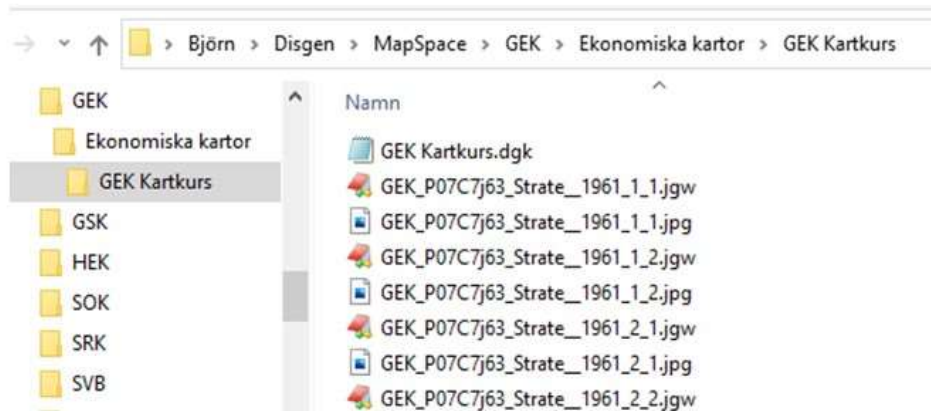
- Skapa volymmappen ***Ekonomiska kartor*** under mappen GEK

- Flytta/kopiera kartpaketet ***GEK Kartkurs*** från Skrivbordet till volymmappen ***Ekonomiska kartor***

Fyll på kartförrådet

Kartförrådet innehåller nu kartpaketet GEK Kartkurs

Uppdatera kartdatabasen

- Klicka på Mer
 - Välj Uppdatera kartdatabasen
- En ny kartlogg skapas

52

Uppdatera kartdatabasen

I kartloggens rubrikdel framgår det att det nu finns 30 kartor i Kartförrådet.

Dessa listas nu i den andra delen av loggen.

Tillgängliga underlagskartor i Disgen 2021-09-19 22:14:54

Antal kartor i Datamappen: 15. Antal kartor i Kartförrådet: 30. Totalt: 45 kartor.

(Denna loggfil lagras i datamappen DgMap med namnet Kartlogg.html)

KARTFÖRRÅD - C:\Users\Björn\Disgen\MapSpace

Lagringsplats för kartor som kopierats från DVD/USB eller levererats via nätet. Notera att mapstrukturen under MapSpace skall innehålla följande nivåer: /Typ/Volym/Paket/Kartor (bildfiler och metadata).

Mappen MapSpace och mappar för fördefinierade karttyper skapas automatiskt då platsen för Kartförrådet anges i dialogen Inställningar - Kartor - Underlagskartor:

GEK - Gamla/äldre ekonomiska kartor	GSK - Generalstabskartor
HEK - Häradseconomiska kartor,	SOK - Sockenkartor
SVB - Blå kartan	SVE - Sverigekartan
SVG - Gröna kartan	SVR - Röda kartan

TYP	VOLYM	PAKET	KARTA	(Metadata)
-----	-------	-------	-------	------------

GEK

Ekonomiska kartor

GEK Kartkurs

GEK P07C7j63 Sträte 1961 1.1	(ZoomMin=30, ZoomMax=40)
GEK P07C7j63 Sträte 1961 1.2	(ZoomMin=30, ZoomMax=40)
GEK P07C7j63 Sträte 1961 2.1	(ZoomMin=30, ZoomMax=40)
GEK P07C7j63 Sträte 1961 2.2	(ZoomMin=30, ZoomMax=40)
GEK P07C7j63 Sträte 1961	(ZoomMin=26, ZoomMax=29)
GEK P07C7j63 Mjälldrunga 1961 1.1	(ZoomMin=30, ZoomMax=40)

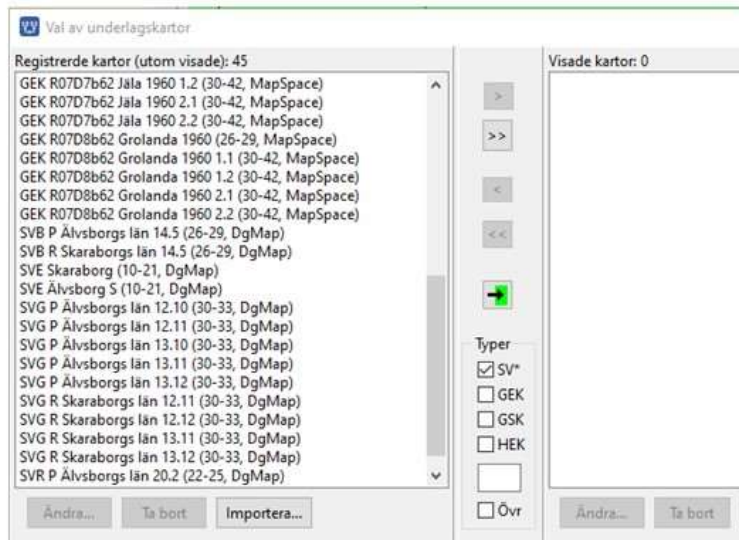
53

Uppdaterad kartdatabas

Klicka på W

Dialogen har två listor

- Registrerade / passiva kartor
- Visade / aktiva kartor

Listorna visar kartornas namn och (zoomintervall och lagringsplats)

Flytta markerade eller alla kartor mellan listorna med tangenterna [>] [>>] [<] [<<]

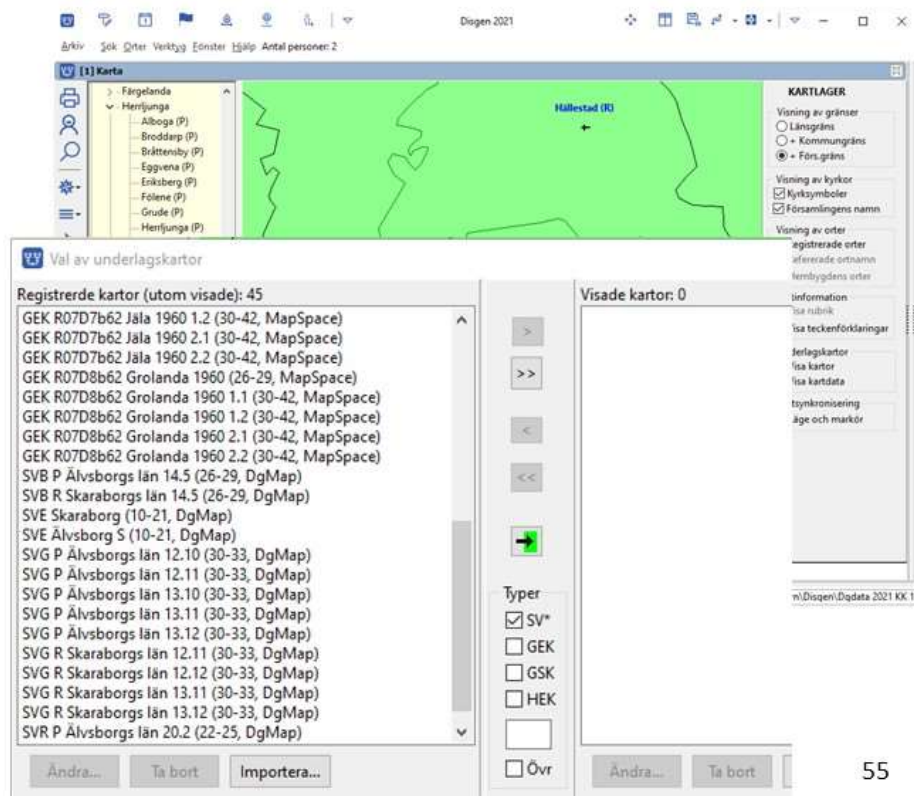
54

Välj underlagskartor

- Välj först kartyta för vilken underlagskartor skall visas
- Klicka på W

Dialogen Val av underlagskartor visas.

Vänsterlistan visar nu alla registrerade kartor i kartdatabasen

55

Val av karttyper

Valet av underlagskartor, som flyttas från vänster lista till höger lista och som har anknytning till aktuell karta i kartfönstret, bestäms av

- 4 typer av DIS kartor med övervägande rikstäckning

SV*	Sverigekartor (SVE, SVR, SVB, SVG)
GEK	Ekonomiska kartor
GSK	Generalstabskartor
HEK	Häradsekonomiska kartor
- Ett fritt val av tre initiala tecken (stora och små bokstäver). T.ex. SRK (Skånska Rekognoseringskartor) eller SOK (sockenkartor)
- Övriga kartor som inte identifierats enligt ovan

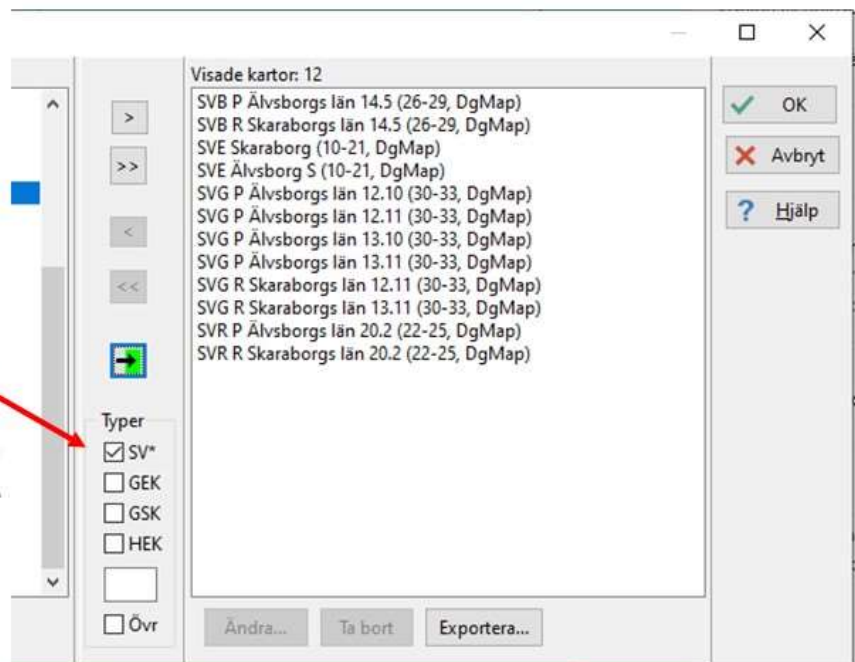
56

Valda underlagskartor

Kartor som passar bakomliggande kartfönster och som är av typ Sverigekartor flyttas till listan över Visade

Mjälldrunga ligger nära gränsen till Skaraborgs län. Därför visas kartor för både P-län och R-län

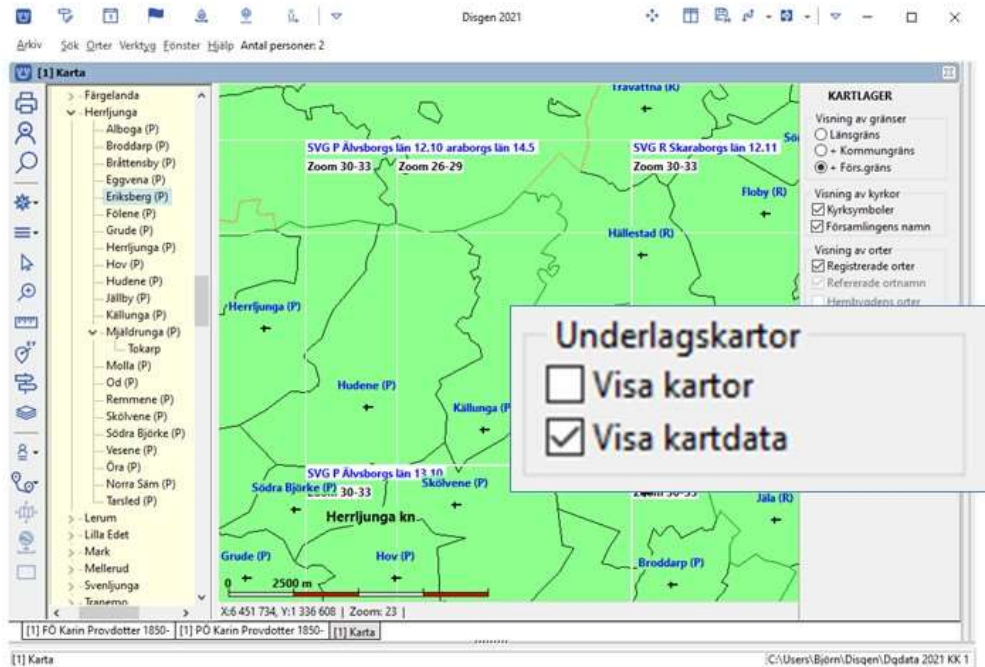

Dessa kartor är paketerade länsvis med en viss överlappning då de inte är beskurna längs gränserna. Kurskartorna är en mix av dessa kartor.

57

Var ligger alla underlagskartor?

- Markera Visa kartdata i lagerpanelen
- Zooma och panorera för att se kartdata för de olika rutorna för de valda kartorna i karten

58

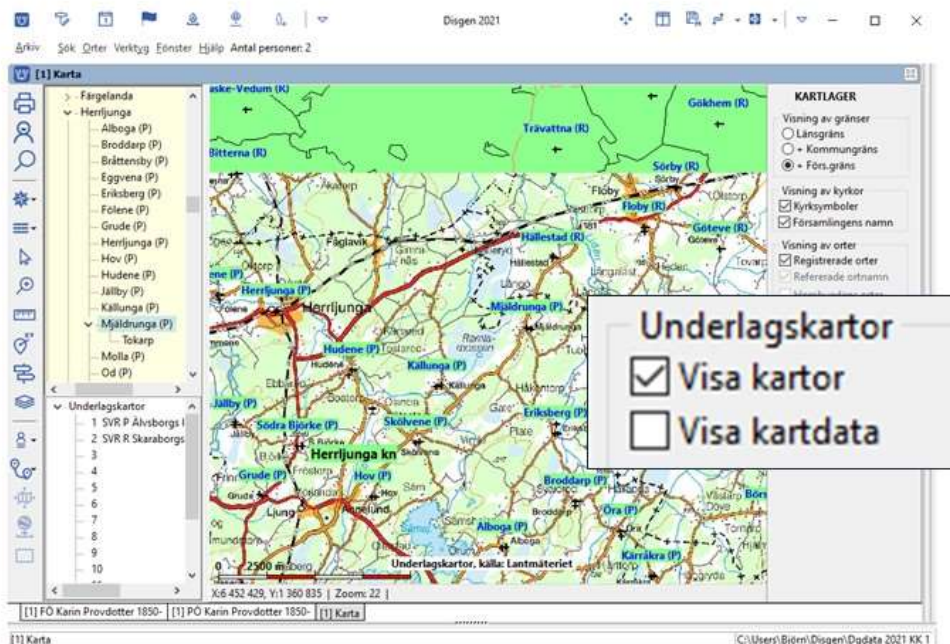
Visa underlagskartorna

- Avmarkera lagerpanelens Visa kartdata
- Markera istället Visa kartor

Någon eller några av de valda underlagskartorna visas i kartfönstret.

Om ortspanelen tidigare var stängd öppnas denna.

En karträd visas under ortsträdet med en lista av de för stunden synliga kartorna.

59

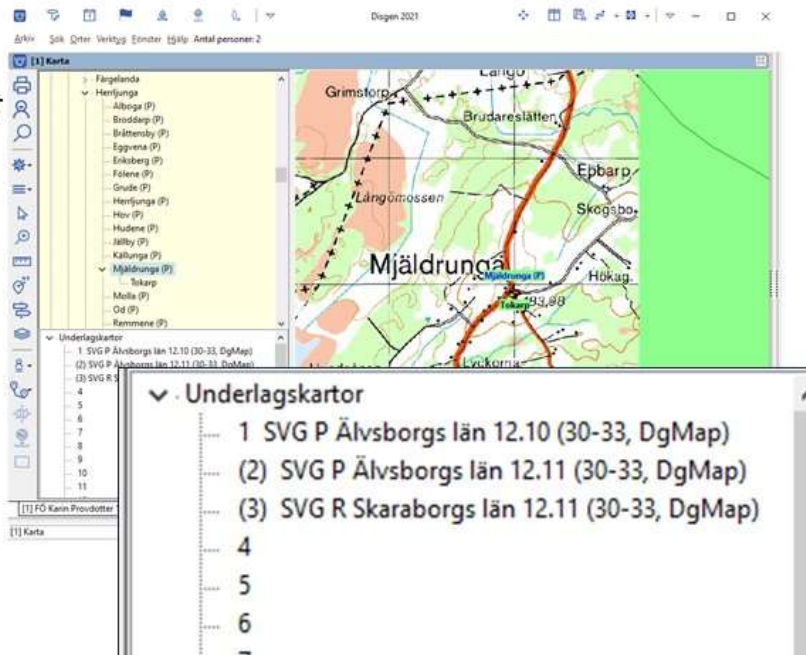
Visa underlagskartorna

Kartor, som har anknytning till kartfönstret och har zoomvillkor som uppfyller kartans aktuella zoomläge, visas.

Kartfönstret kan visa upp till 15 olika underlagskartor, som lagras i var sitt kartlager.

Kartlager 1-9 kan släckas och tändas med tryck på motsv. siffertangent.

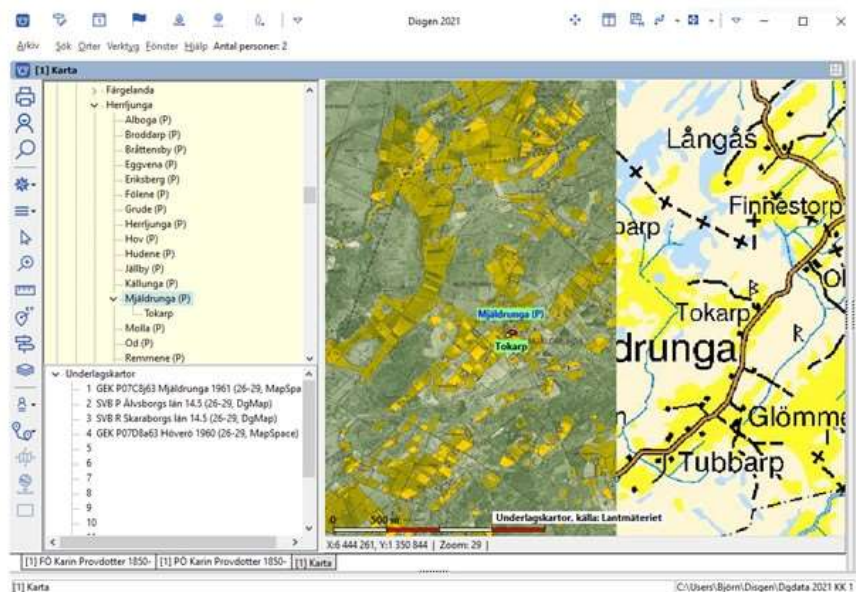
Markerad karta kan flyttas upp/ner till angränsande kartlager med Shift + pil upp/ner

60

Zooma, släck/tänd, flytta kartor

- Välj också GEK-kartor i dialogen Val av underlagskartor
- Zooma in/ut för Mjälldrunga för att också se de ekonomiska kartorna.
- Släck och tänd de olika lagren
- Markera och flytta någon karta till närliggande lager med Shift + pil

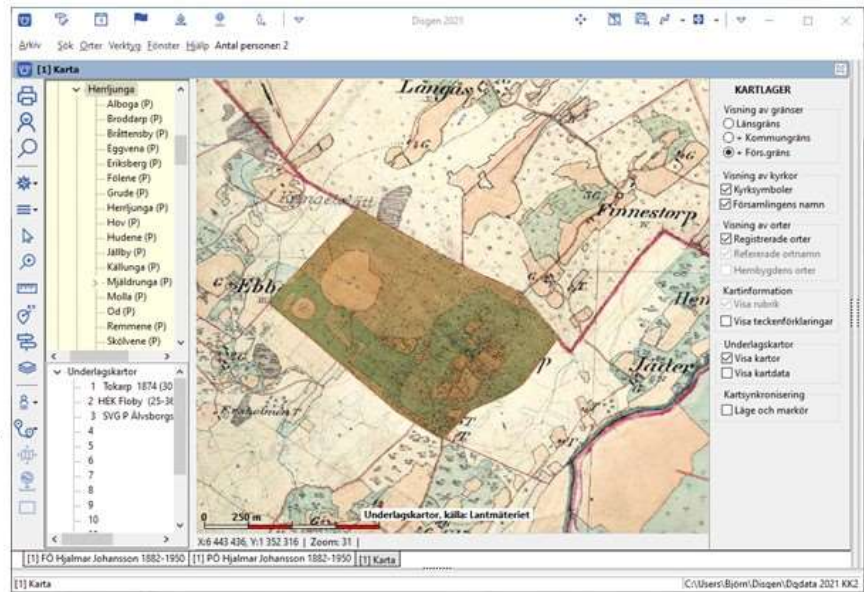

61

Placera egen kartbild

En (retuscherad) kartbild kan placeras på olika sätt

- Manuellt (förflyttning, skalning, rotation) med referenskartan som bakgrund
- Med hjälp av två kyrkor eller andra orter med givna koordinater
- Med två referenspunkter i en visad bakgrundskarta

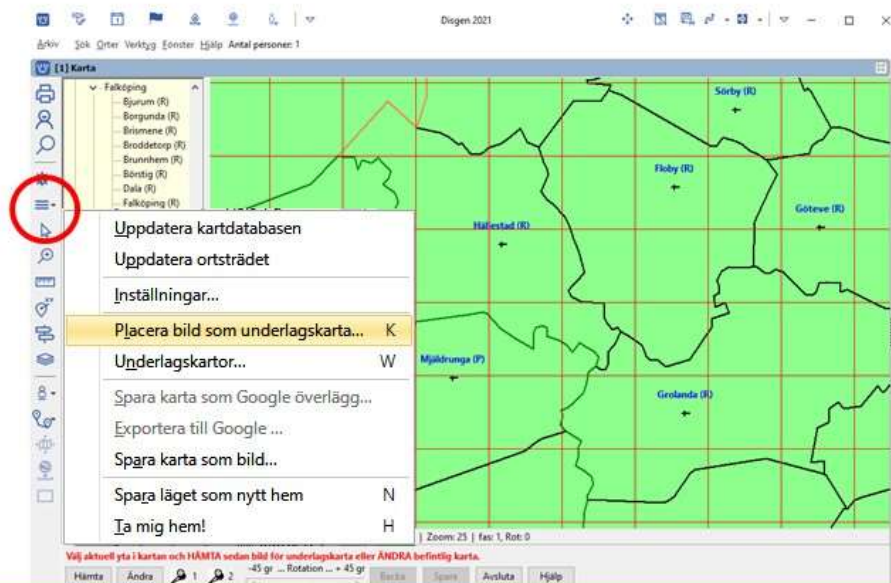
Kartbilden sparas och tilldelas de koordinater som placeringen anger.

62

Öppna Placeringspanelen

- Klicka på Mer
- Välj Placera bild som underlagskarta... (genväg K)

En panel med olika verktyg visas i nederkanten av kartfönstret.

Välj aktuell yta i kartan och HÄMTA sedan bild för underlagskarta eller ÄNDRA befintlig karta.

Hämta Ändra 1 2 -45 gr ... Rotation ... +45 gr Backa Spara Avsluta Hjälp

63

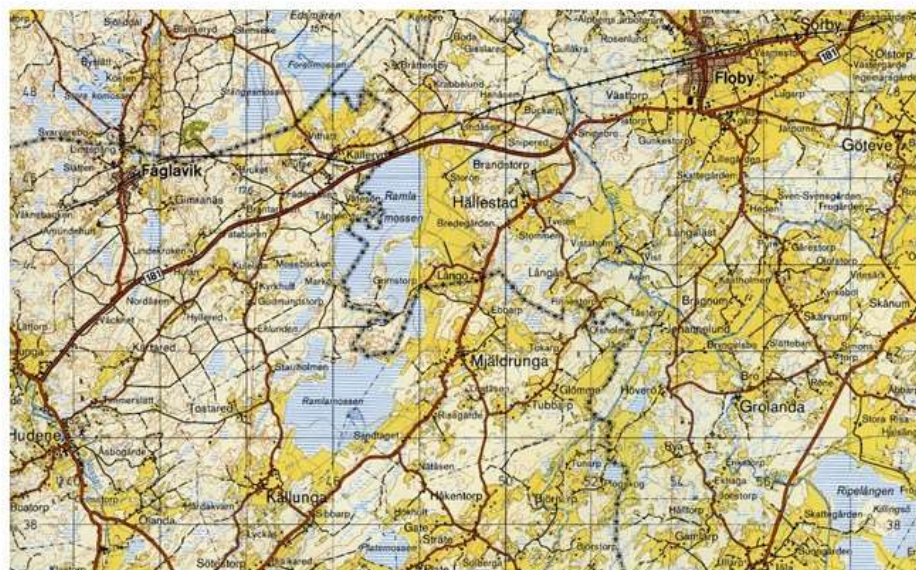

- **Anvisningar** på lämpliga moment
- **Hämta** kartbild i DgMap
- **Ändra** en redan placerad kartbild som ligger i DgMap
- **Två kartnålar** för fixering av kartbild.
En ort i ortträdet med rätta koordinater kan agera kartnål.
- **Rotationsreglage** 0,1 / 1,0 grader eller fri vridning
- **Backa** ett placeringsmoment
- **Spara** placerad kartbild
- **Avsluta** placeringsmomenten – stäng panelen

64

Studera kartbilden Mjäldrunga 100k.jpg

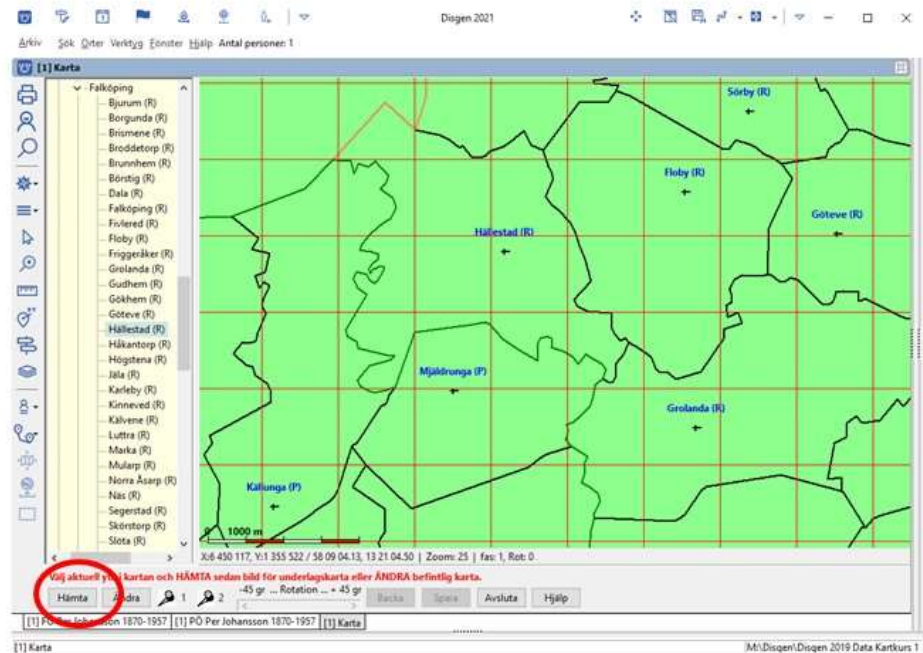
- Studera kartbilden
- Lokalisera tre kyrkor:
en mitten av kartan,
två nära var sin
ytterkant på
kartbilden

65

Hämta kartbild

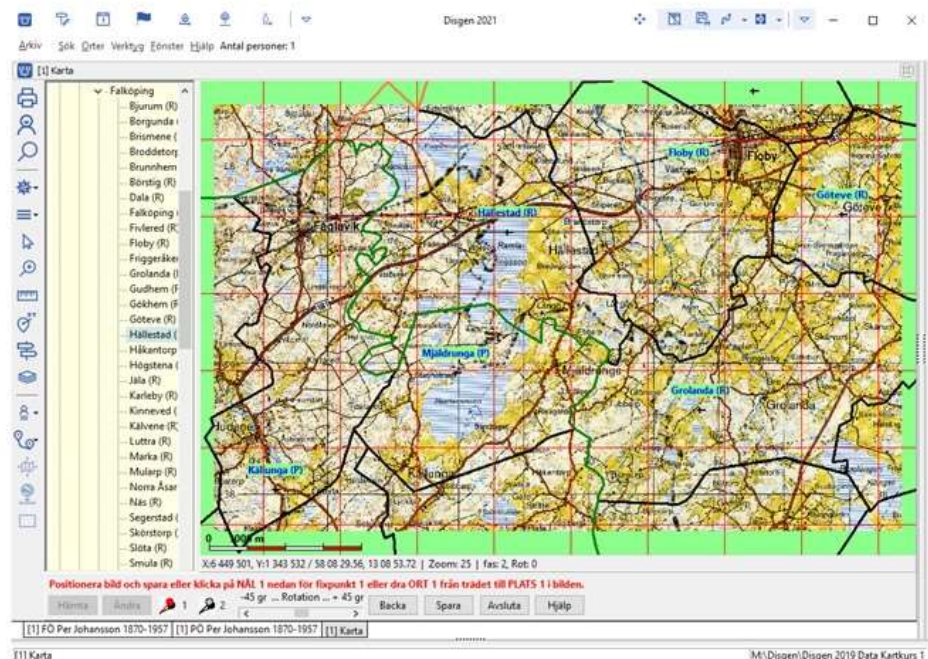
- Välj en lämpligt kartfönster så att de tre kyrkorna är synliga i grundkartan
- Klicka på Hämta
- Välj kartan Mjälldrunga 100k.jpg

66

Flytta kartbild

- Kartbilden flyttas med Shift + mus eller Shift + pilar
- Kartbilden zoomas med Shift + plus/minus
- För små förändringar Shift + Ctrl + ...

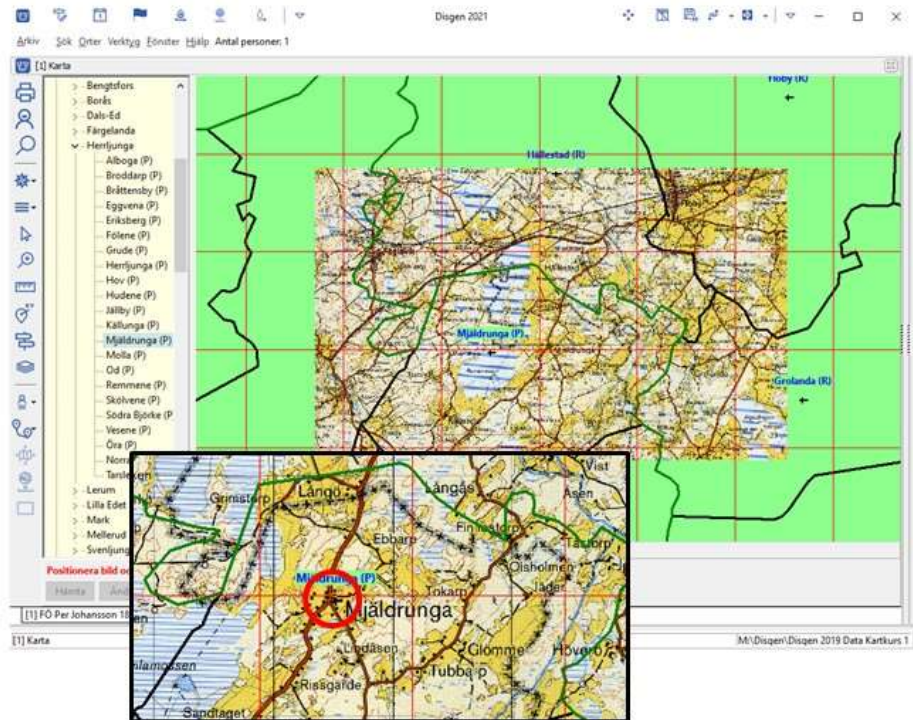

- Kartbilden släcks och tänds med siffertangent 0
- Kartbilden följer med kartan vid normal zoomning och förflyttning

67

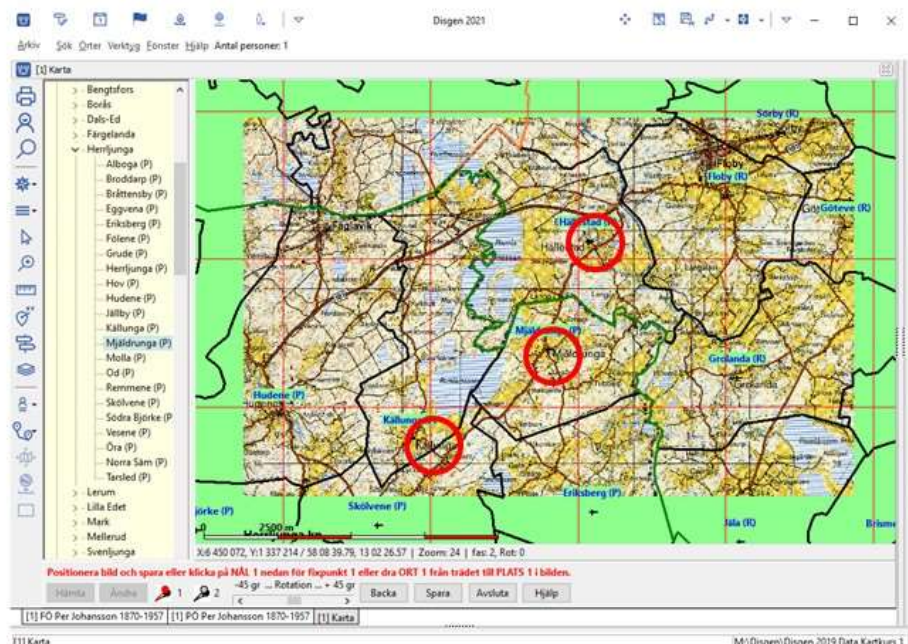
Placera kartbilden

Placera kartbilden så att symbolen för kyrkan i Mjäldrunga i kartbilden sammanfaller med kyrksymbolen för Mjäldrunga i grundkartan

Placera kartbilden

Zooma och flytta bilden så att också de övriga kyrkorna hittar sina platser

Placera kartbilden

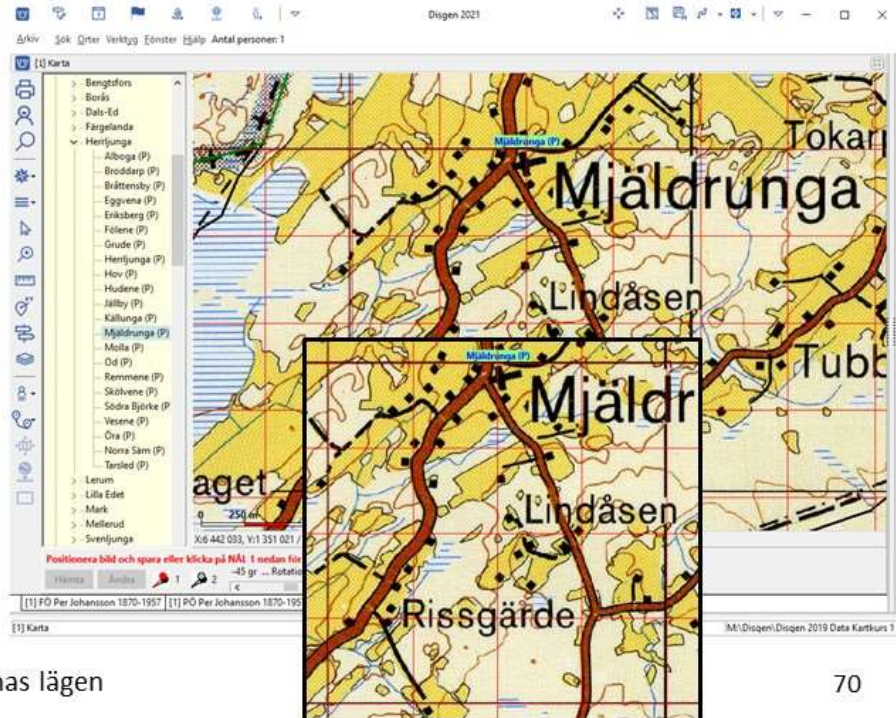
Manéren = symbolerna på en småskalig karta är kraftigt överdrivna. Ger dålig noggrannhet.

Bättre placering uppnås med hjälp av koordinat-systemets rutnät

- Zooma in till en ruta av kartbildens svarta rutnät
- Trimma kartbildens läge, kanske liten vridning kan behövas

De svarta (bildens) och de röda (Disgens) rutnäten skall sammanfalla.

Kolla även de andra kyrkornas lägen

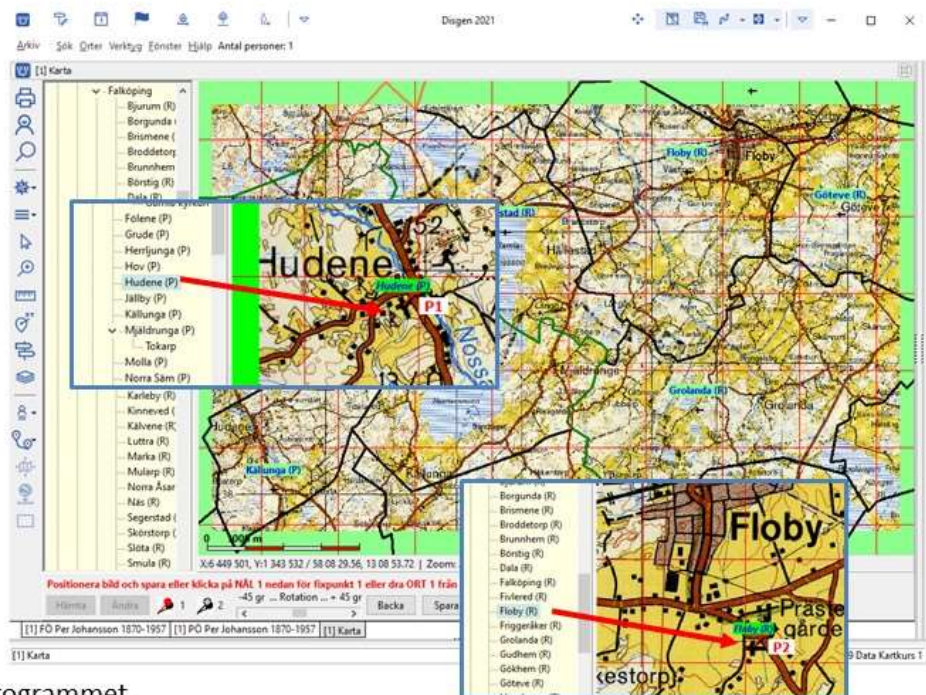
70

Ett snabbare och enklare sätt

Använd kyrkorna i ortspanelen som referenspunkter

- Zooma in en av kyrkorna (Hudene) i bilden
- Dra ut kyrkans namn från ortspanelen och placera dess kartnål på kyrkans plats i bilden
- Upprepa för den andra kyrkan (Floby)

Kartan placeras, zoomas och vrids (vid behov) av programmet.

- Fintrimma manuellt rutnäten runt Mjälldrunga kyrka. Nålarna i referenspunktterna kan då "släppa".

71

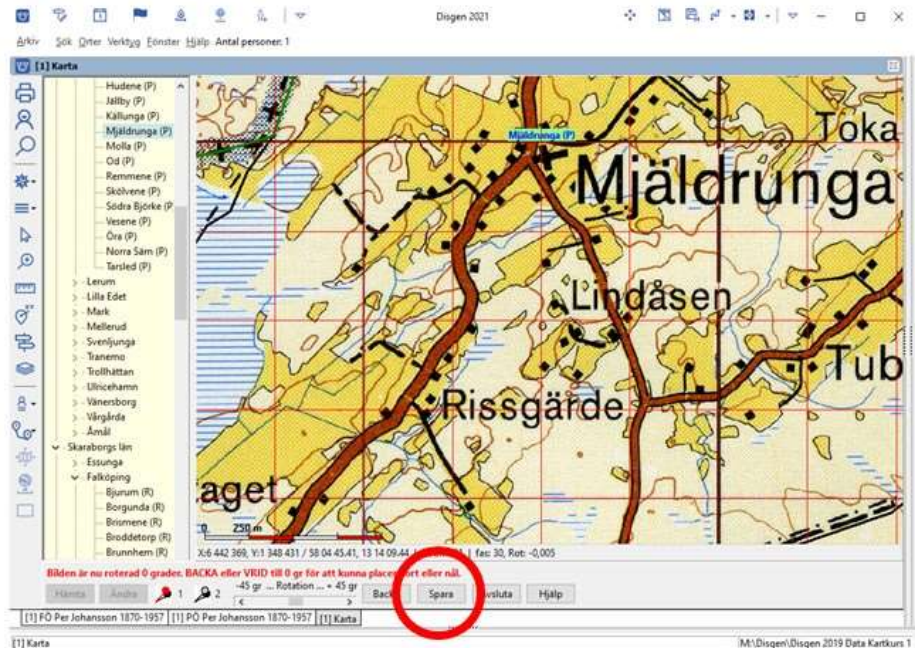
Spara kartbilden

När kartbilden ligger rätt

- Klicka på Spara

Om bilden vridits vid placeringen, se statusrad, skall den vridna kopian av originalbilden sparas i DgMap där filnamnet får ett tillägg på '_rot'

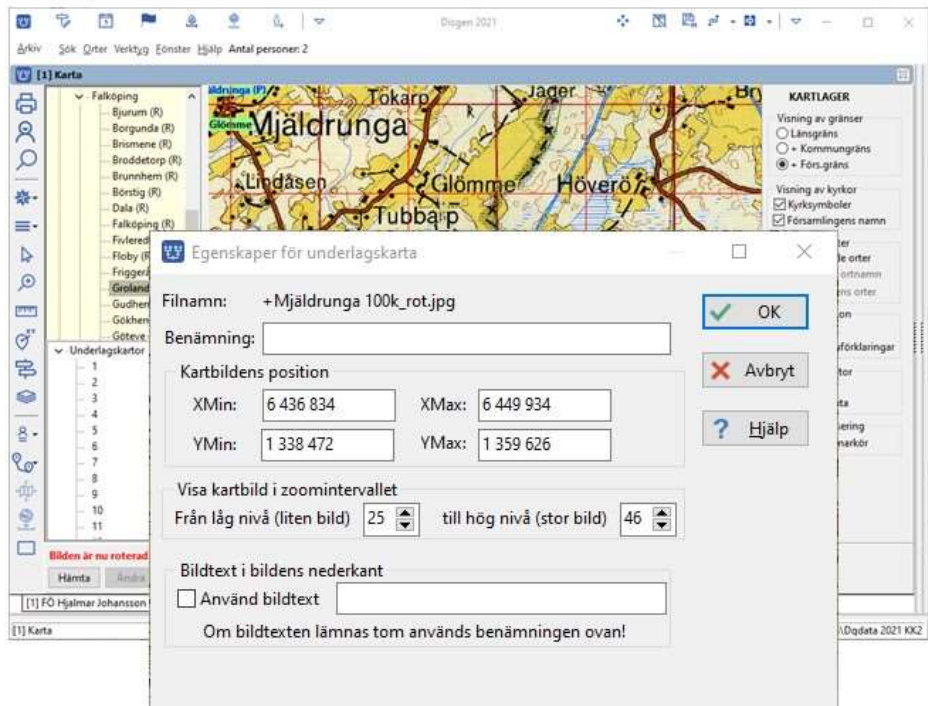
- Klicka OK

Spara kartbilden

Dialog för kartbildens egenskaper visas

- Fyll i benämning
- Rör inte koordinaterna!
- Välj Zoomintervall (programmet har ett bra förslag)

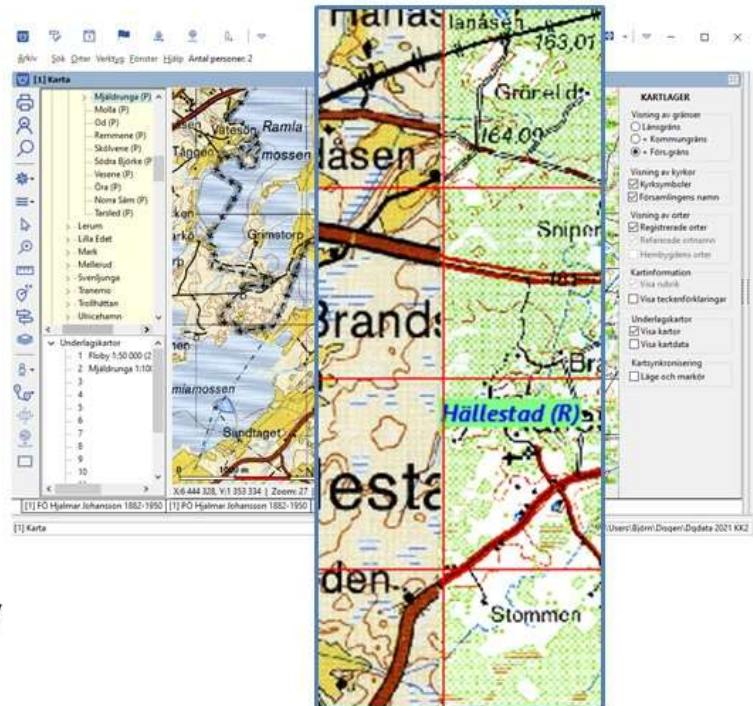

Lägg in Floby-kartan i skala 1:50 000

- Visa Kartan Mjälldrunga 1:100 000
- Hämta kartan Floby 50k.jpg
- Använd Floby kyrka som nål 1 och placera i kartbilden
- Leta upp Tokarp på kartan (släck kartbilden med "0")
- Zooma och vrid kartbilden tills gårdarna Tokarp sammanfaller

Floby kyrka ligger fast

- Kolla läget för rutnät, järnvägar, vägar, åar, gränser ...
 - Trimma vid behov
- Flyttning av kartbilden får nålen i Floby att släppa
- Spara Floby 1:50 000

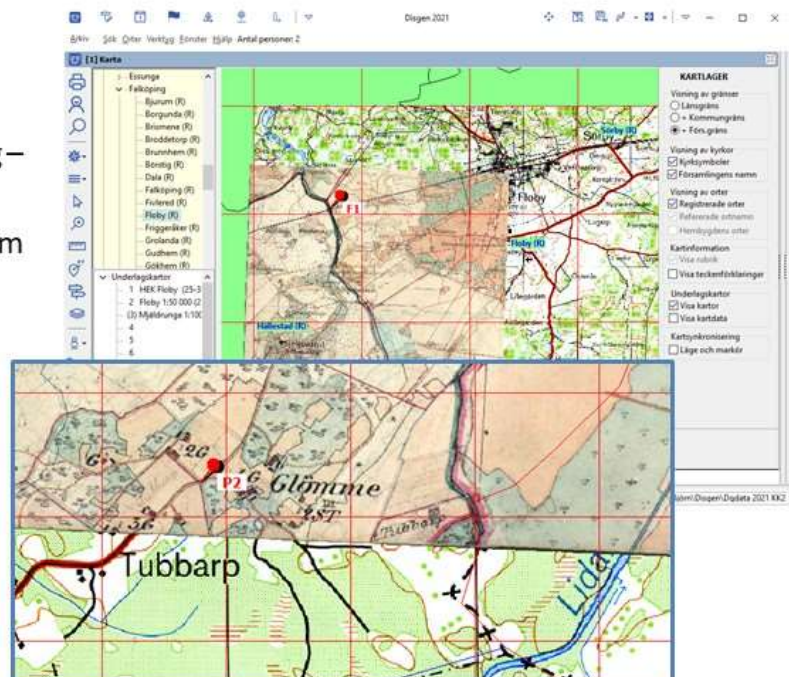
74

Lägg in Floby HEK -kartan i skala 1:20 000

- Visa Kartan Floby 1:50 000
- Hämta kartan Floby HEK.jpg
- Placera nål 1 i korsning järnväg–Lidan (väster Floby)
- Placera nål 2 i vägkors väster om Glömme (nederst i bilden)

Kartan vrids och zoomas i läge.

- Kolla läget och trimma vid behov
- Spara Floby HEK

75

Hämta klipp från Google Maps Olika zoomvyer

- Sök Tokarp, Floby på Google Maps
- Stäng sökrutan
- Visa satellitvy
- Zooma ut och klipp översikt
- Spara som Tokarp 11.jpg
- Zooma in, klipp o spara Tokarp 12.jpg
- Zooma in nära, klipp och spara Tokarp 13.jpg
- Placera de tre bilderna med överlappande zoomintervall

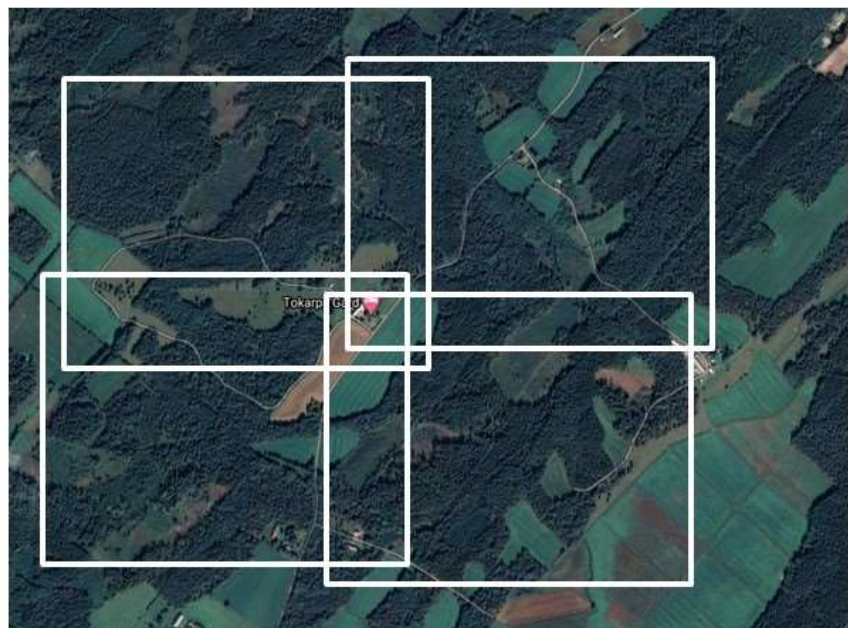

76

Klipp överlappande bilder från Google Maps

- Zooma in Tokarp
- Klipp i mitten och spara bild
- Dra kartan i olika väderstreck
- Klipp nya bilder med överlappning

Efter montage i bild-program får man stor bild med delbildernas upplösning

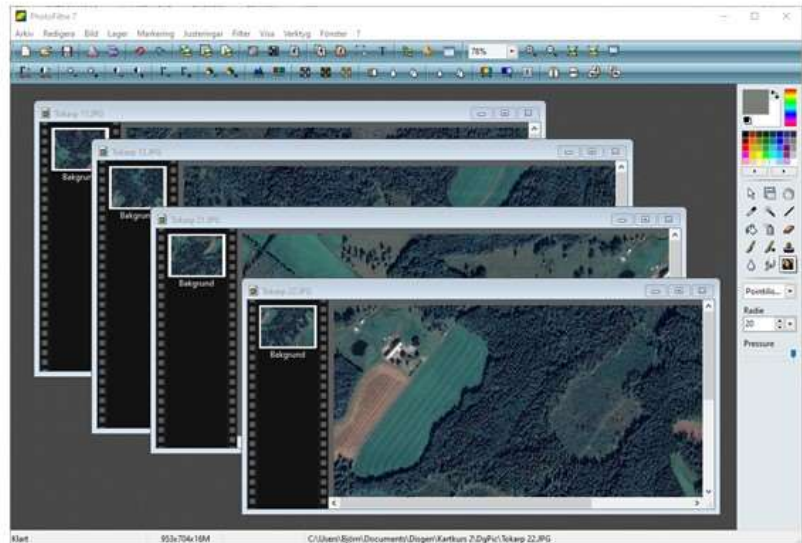

77

Montera klipp i PhotoFiltre (1)

Hämta alla bilderna

- Meny Arkiv
- Öppna

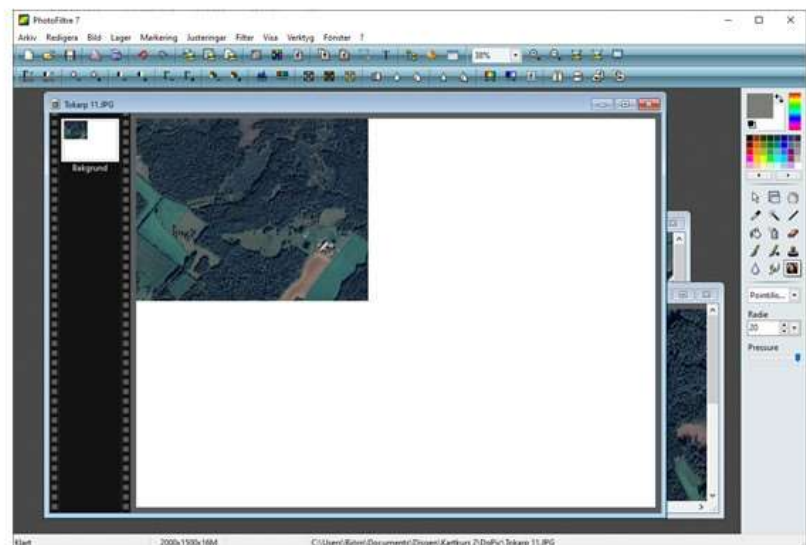

78

Montera klipp i PhotoFiltre (2)

Gör arbetsytan för en av bilderna större för att ge plats för montering

- Meny Bild
- Storlek på arbetsyta

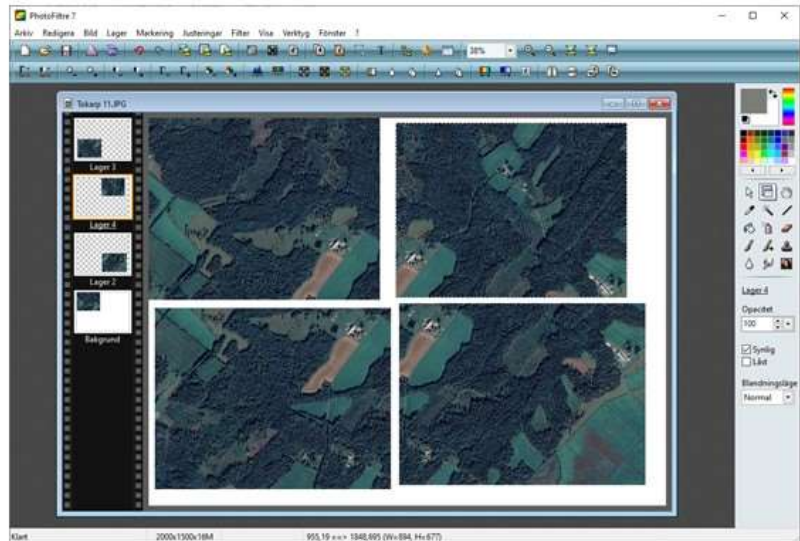
79

Montera klipp i PhotoFiltre (3)

Placera övriga bilder i samma arbetsyta

- Markera hela delbilden som skall tillföras
- Kopiera
- Klistra in i arbetsytan
Nytt lager skapas

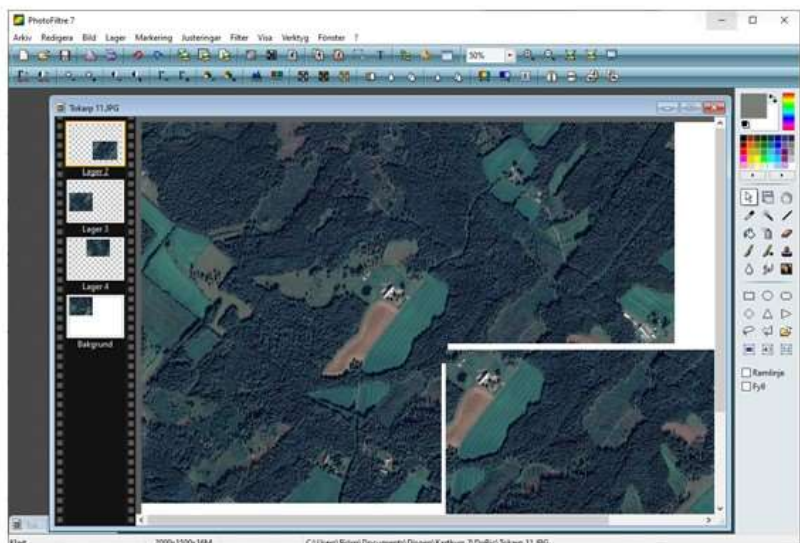
80

Montera klipp i PhotoFiltre (4)

Flytta bilderna i resp lager till överlappning

- Dra in resp. delbild tills överlappning matchar

81

Montera klipp i PhotoFiltre (5)

Slå ihop lagren

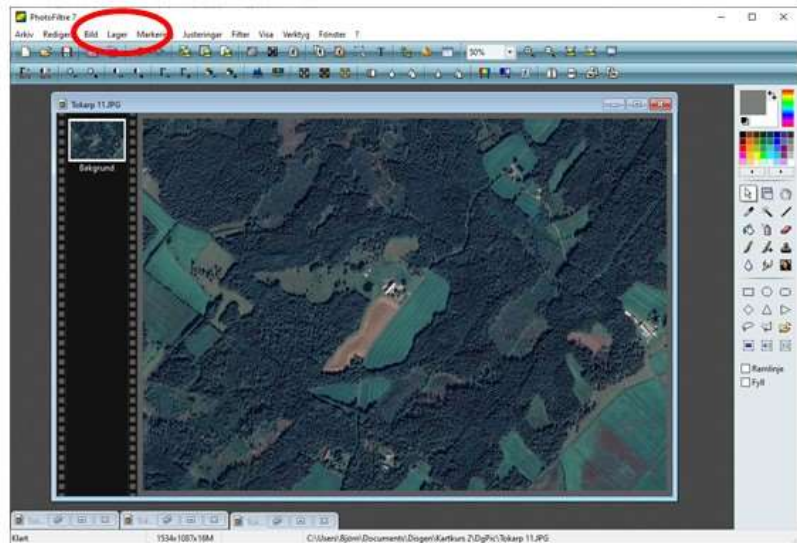
- Meny Lager
- Lägg ihop alla lager

Klipp rent

- Markera bilden för rena kanter
- Högerklicka
- Beskär lager

Spara nya bilden

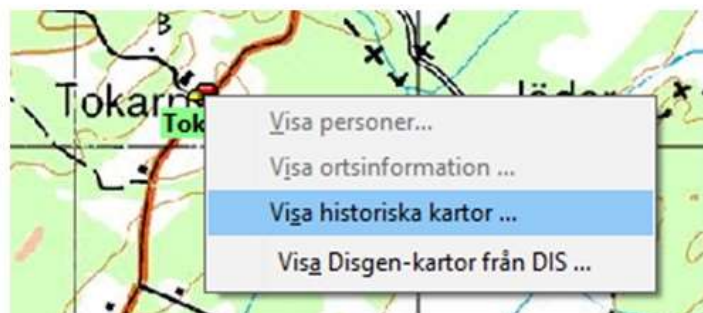
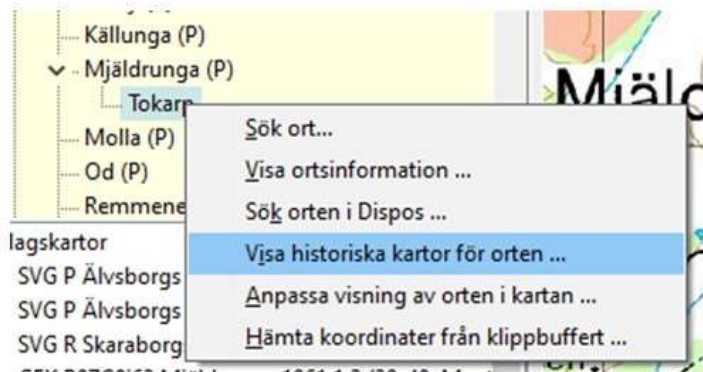
- Arkiv
- Spara som ...

82

Hitta historiska kartor

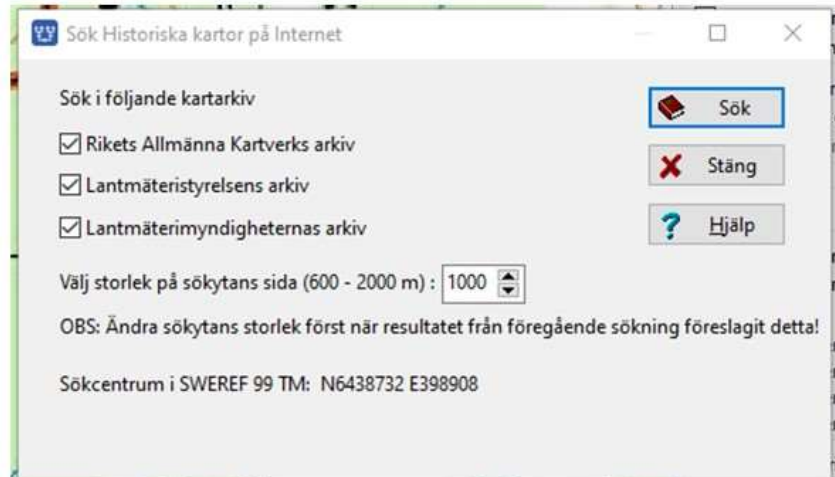
- Markera en ort med egna koordinater i trädet eller ...
- Markera en punkt i kartan
- Högerklicka
- Välj
Visa historiska kartor ...

83

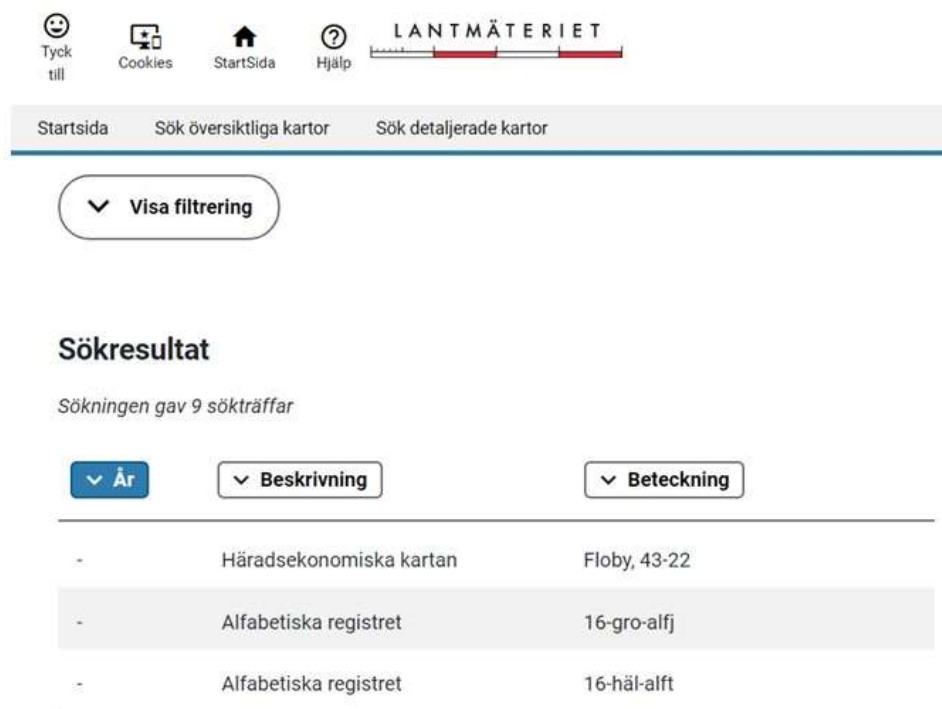
Dialogrutan ej längre relevant
då gränssnittet till
Lantmäteriet har ändrats.

- Tryck Sök

84

I listan med
Sökresultat finns
både småskaliga
och storskaliga
kartor och akter.

Tyck till Cookies StartSida Hjälp LANTMÄTERIET

Startsida Sök översiktliga kartor Sök detaljerade kartor

Visa filtrering

Sökresultat

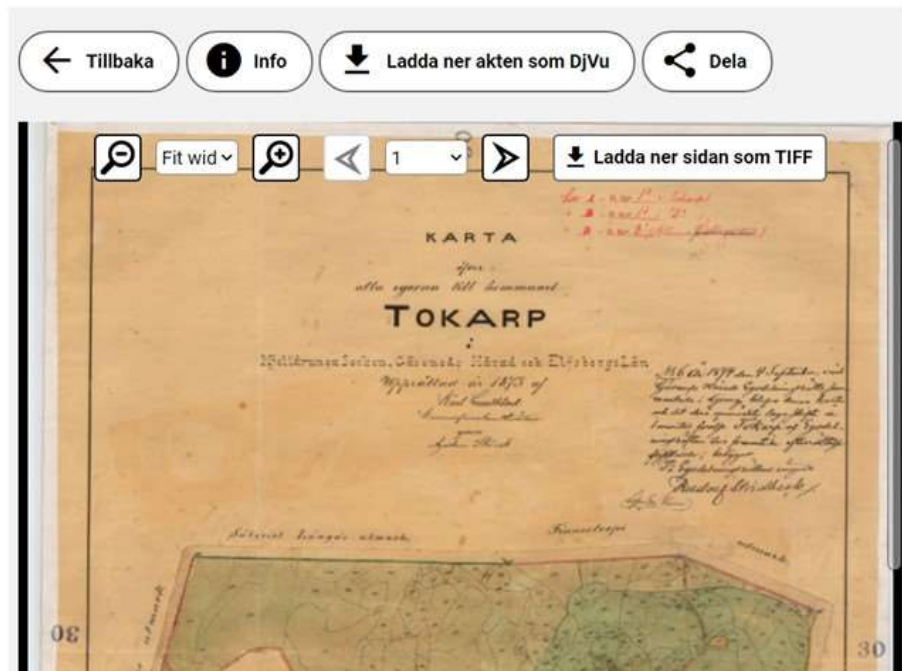
Sökningen gav 9 sökträffar

År	Beskrivning	Beteckning
-	Häradsekonomska kartan	Floby, 43-22
-	Alfabetiska registret	16-gro-alfj
-	Alfabetiska registret	16-häl-alf

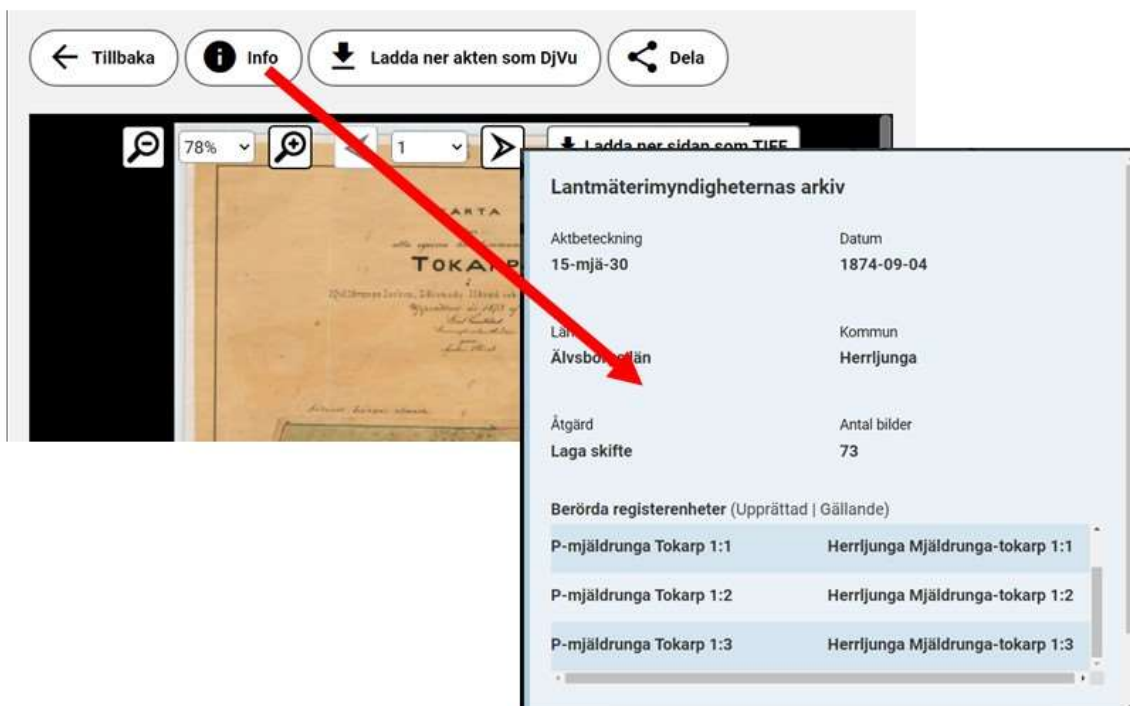
85

Kartan över Laga Skifte
1874 med Beteckning
15-mjä-30

Innehåller akten för
Laga Skifte av Tokarp,
Mjälldrunga med 73
sidor

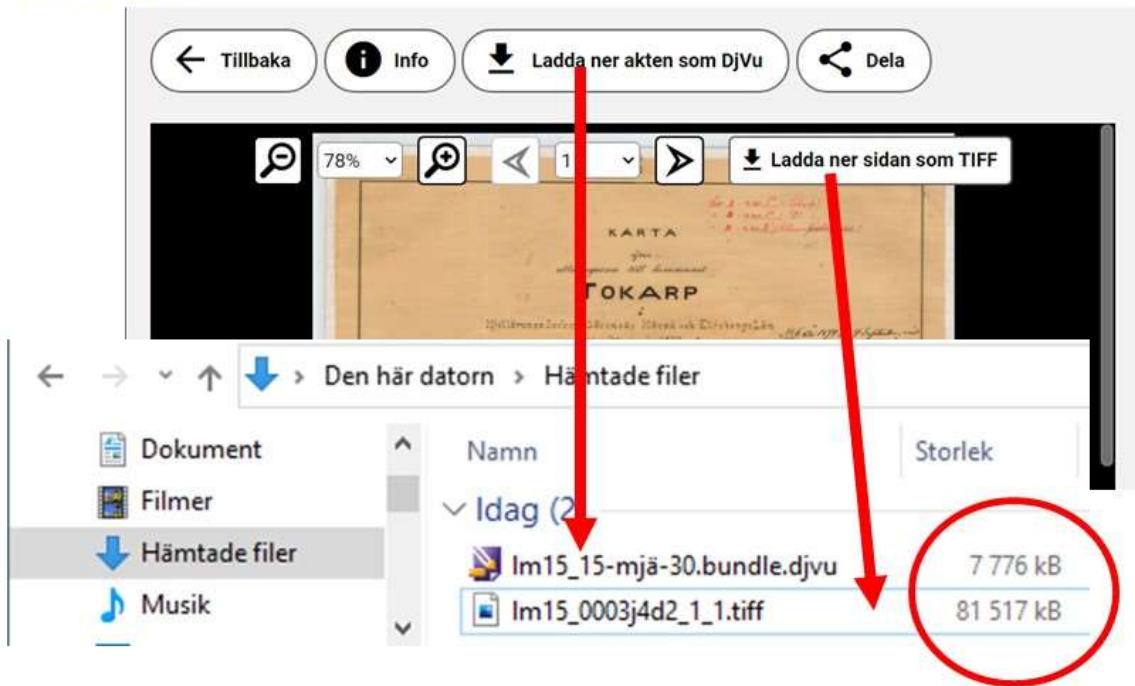
86

Lantmäterimyndigheternas arkiv	
Aktbeteckning	Datum
15-mjä-30	1874-09-04
Län	Kommun
Älvsborgslän	Herrljunga
Åtgärd	Antal bilder
Laga skifte	73
Berörda registerenheter (Upprättad Gällande)	
P-mjälldrunga Tokarp 1:1	Herrljunga Mjälldrunga-tokarp 1:1
P-mjälldrunga Tokarp 1:2	Herrljunga Mjälldrunga-tokarp 1:2
P-mjälldrunga Tokarp 1:3	Herrljunga Mjälldrunga-tokarp 1:3

87

Hämta akt / sida

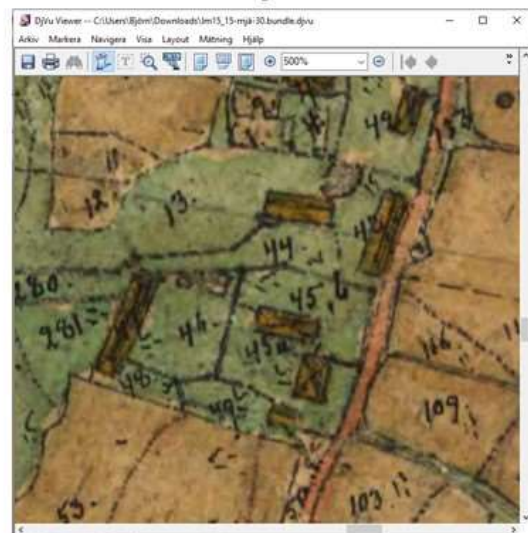
88

Hämtad karta

81 MB, Tiff

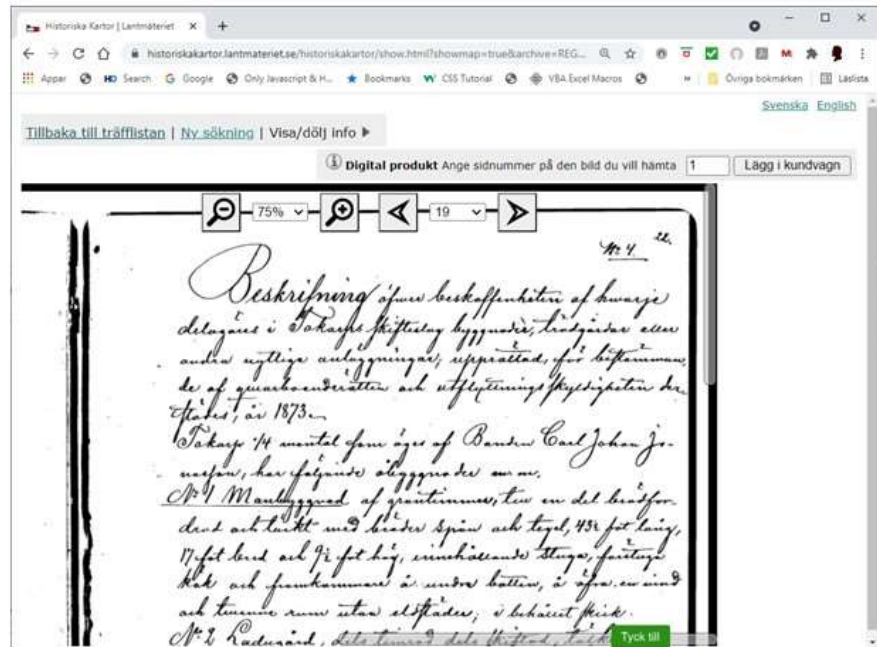
8 MB, DjVu

89

Titta på lantmäteriakten

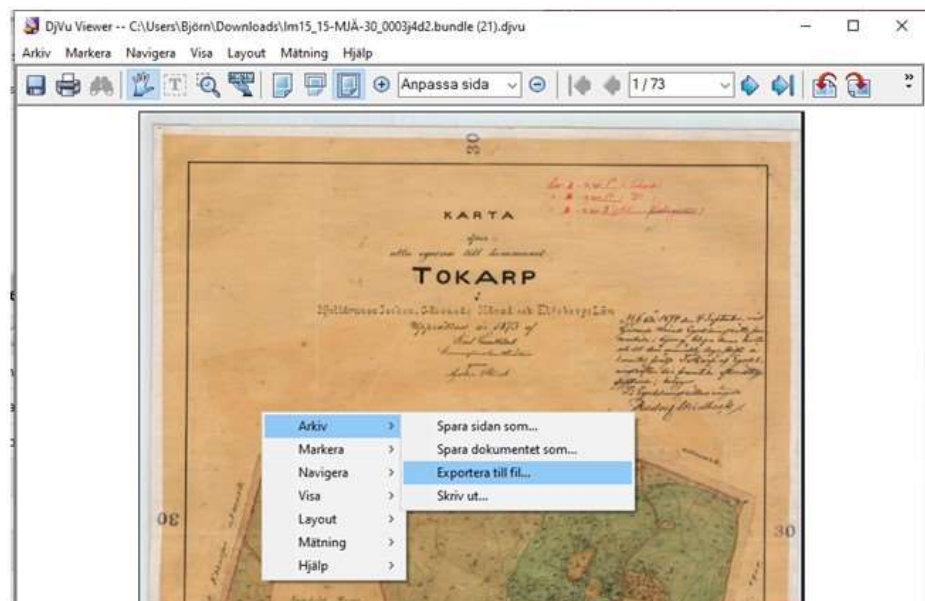
Inför ett Laga skifte beskrivs både mark och byggnader i detalj för värdering inför sammanläggningen av de spridda jordlotterna och beslut om vem som måste flytta sina hus till egen mark.

90

Titta på sparad akt i DjVu Viewer

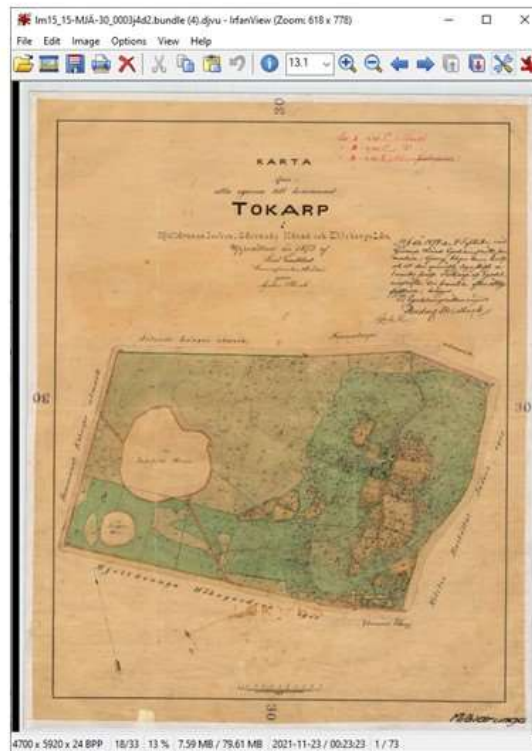
- Visa akt i DjVu-visare
- Zooma
- Bläddra
- Spara bild/akt som DjVu (liten fil)
- Exportera bild till bmp (stor fil)

91

Visa karta/akt i IrfanView

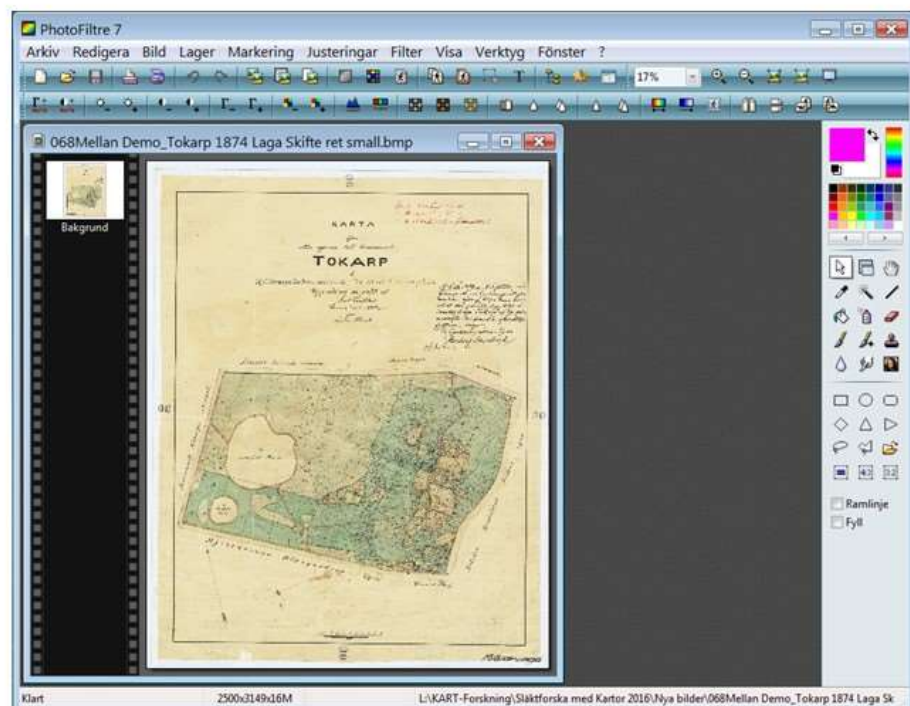
IrfanView hämtas på
irfanview.com

92

Öppna kartsidan i PhotoFiltre 7

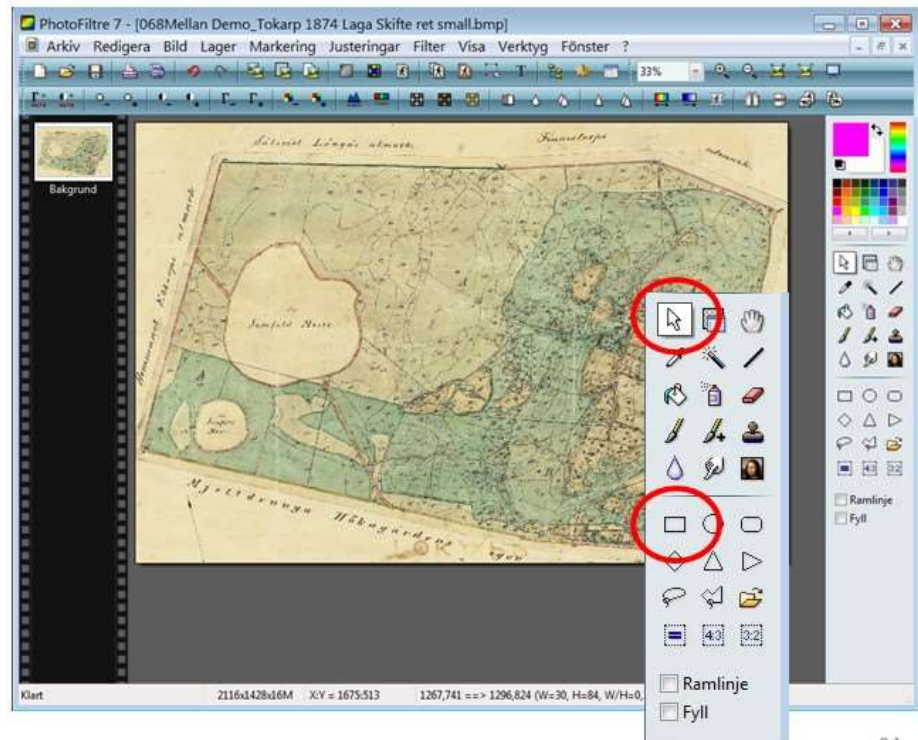
- Klicka på Arkiv
- Klicka på Öppna
- Välj kartbilden

93

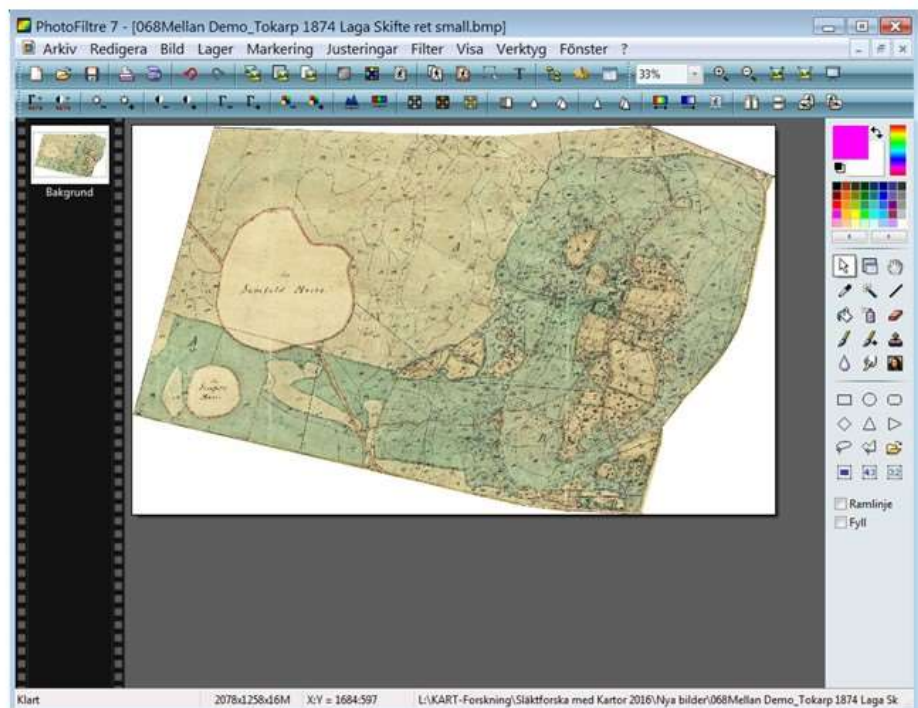
Grovklipp kartbilden

- Välj verktyget Markering med Rektangel
- Rama in kartytan
- Högerklicka innanför markeringen och välj Beskär.

94

Tillfälle att justera bildens färger

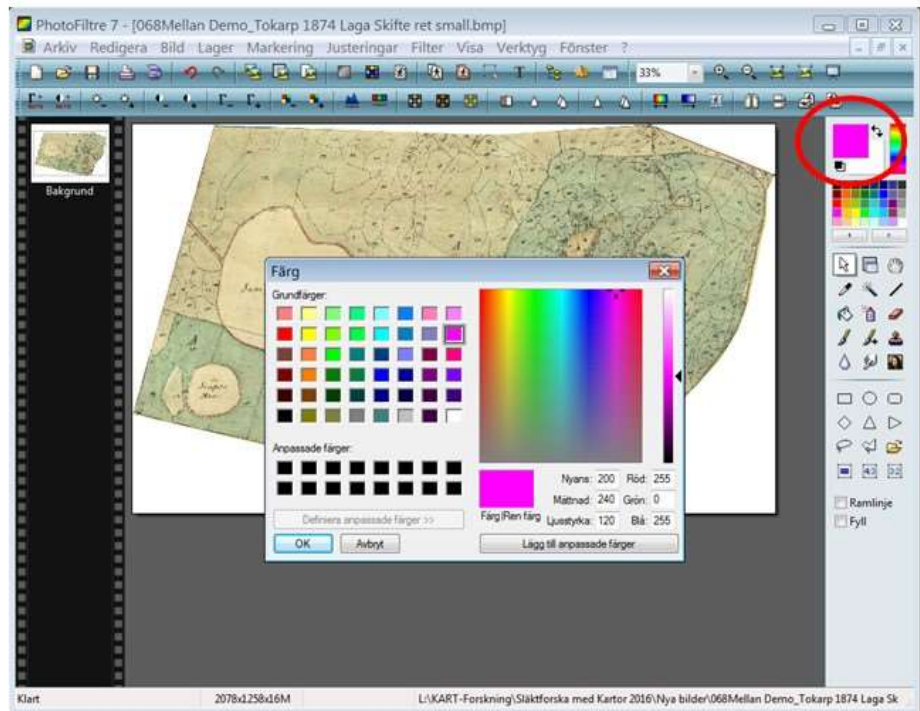
95

Välj färg för transparens

- Klicka på förgrundsfärgen
- Välj färgen magenta: 255,0, 255 i färgpaletten

Denna färg tolkar Disgen som genomskinlig

(Disgen hanterar f.n. inte alfakanal för transparens)

96

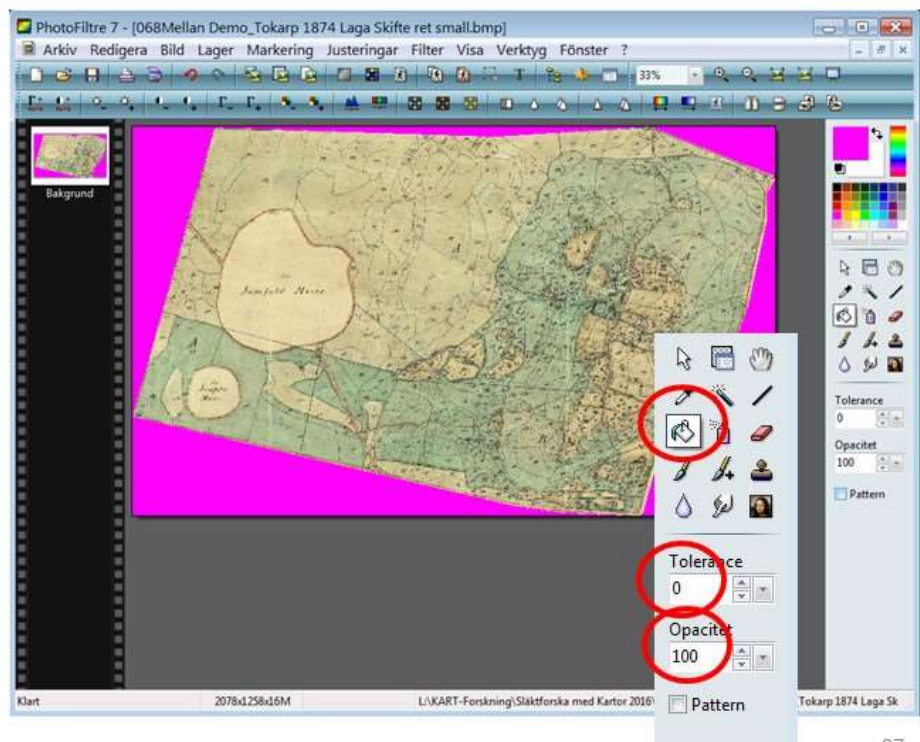
Markera transparenta ytor

Använd färghinken för att färga tomma ytor med den transparenta färgen.

Notera:

- Toleransen = 0
- Opaciteten = 100

(Bakgrunden kunde ha satts till magenta före radering från början)

97

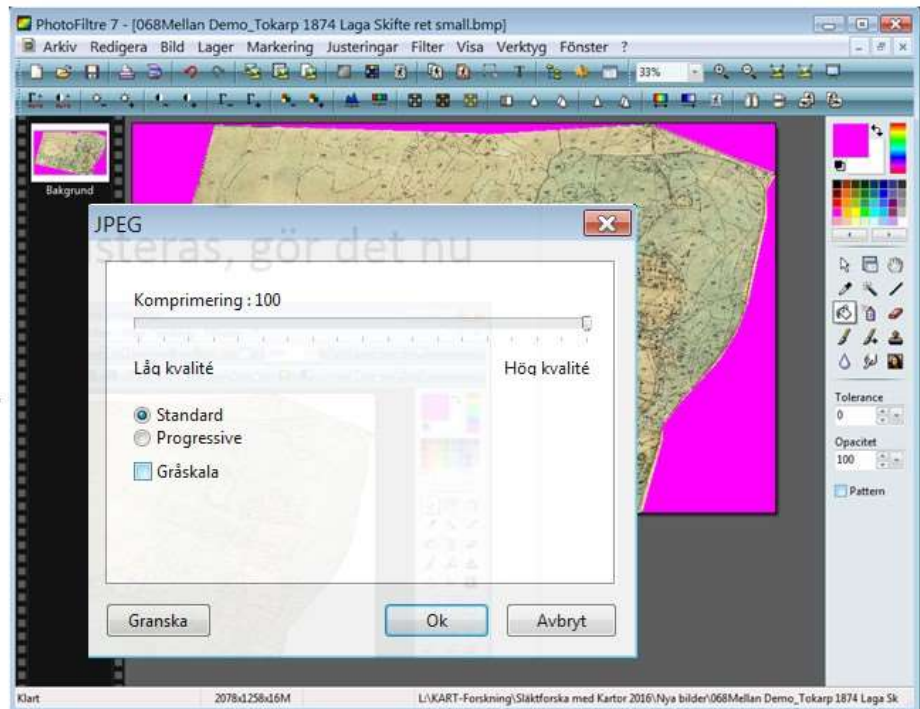
Spara retuscherad kartbild

Spara bilden som bmp-fil med Windows 24-bitars färgpalett.

Om bilden sparas som jpg-fil:

Välj maximal upplösning – bästa kvalitet.

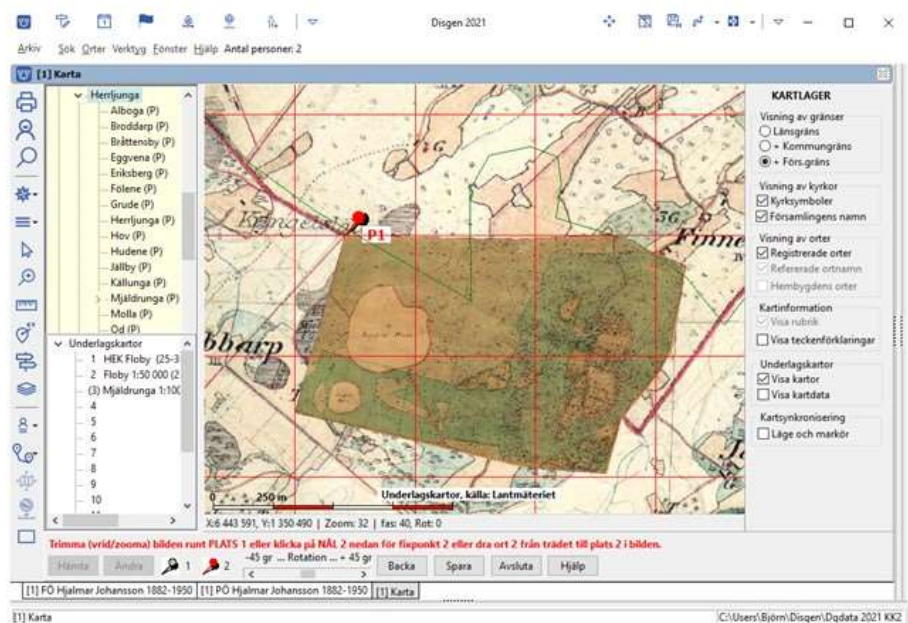
Detta ger den transparent färgen en avvikande nyans 255,0,254 (Disgen tolererar denna avvikelse)

98

Placera Laga skifteskartan

- Visa Tokarp på HEK för Floby
- Hämta retuscherad kartbild
- Dra nål 1 och släpp på punkt i bakgrunden
- Dra nål 1 och släpp i kartbilden

Kartbilden flyttas automatiskt så att punkterna sammanfaller

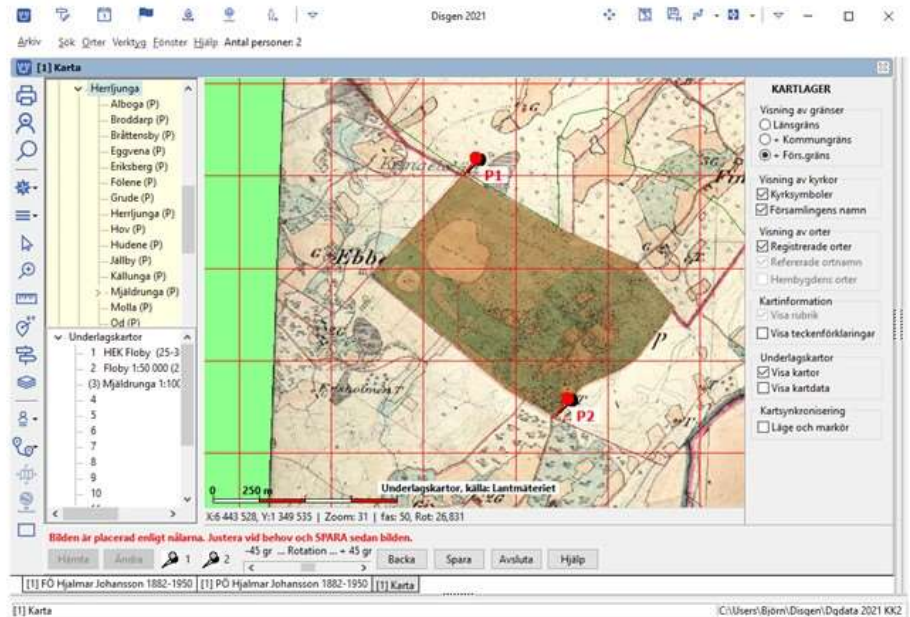
99

Placera Laga skifteskartan

- Dra och släpp nål 2 i punkt i bakgrunden
- Dra och släpp nål 2 i motsv. punkt i kartbilden

Kartbilden skalas och vrids automatiskt

- Trimma bilden vid behov

Kartbilden klar att sparas i DgMap

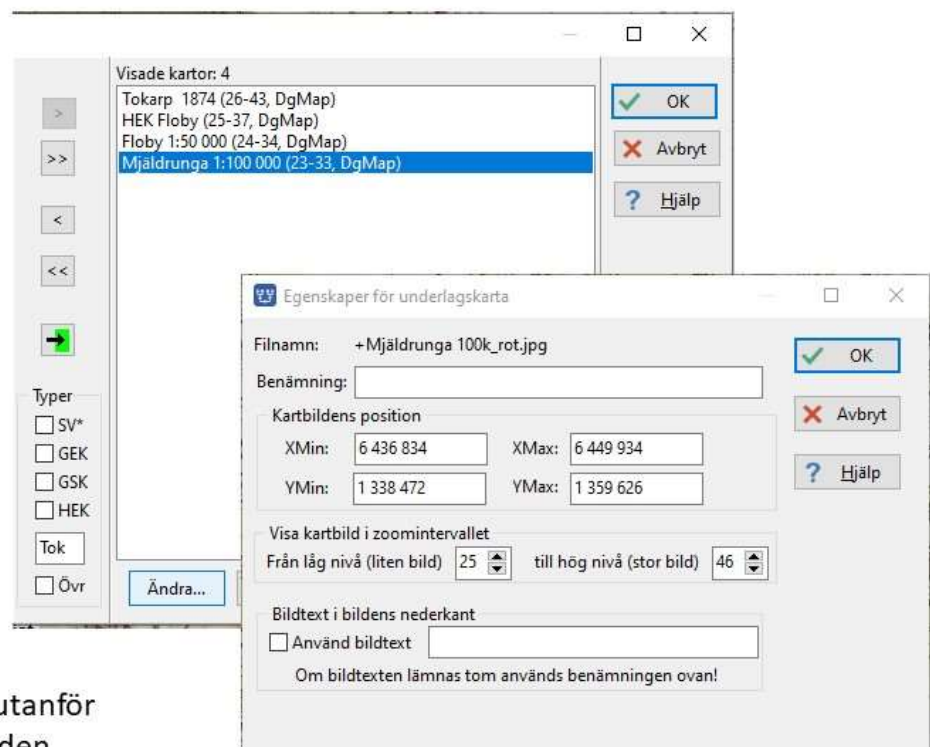
Ändra egenskaper för en kartbild

I dialogen Val av underlagskartor

- Markera karta
- Klicka på Ändra-knappen

Dialog för kartbildens egenskaper visas och innehållet kan ändras

Bildtexten kan hamna utanför bilden om denna är vriden medurs.

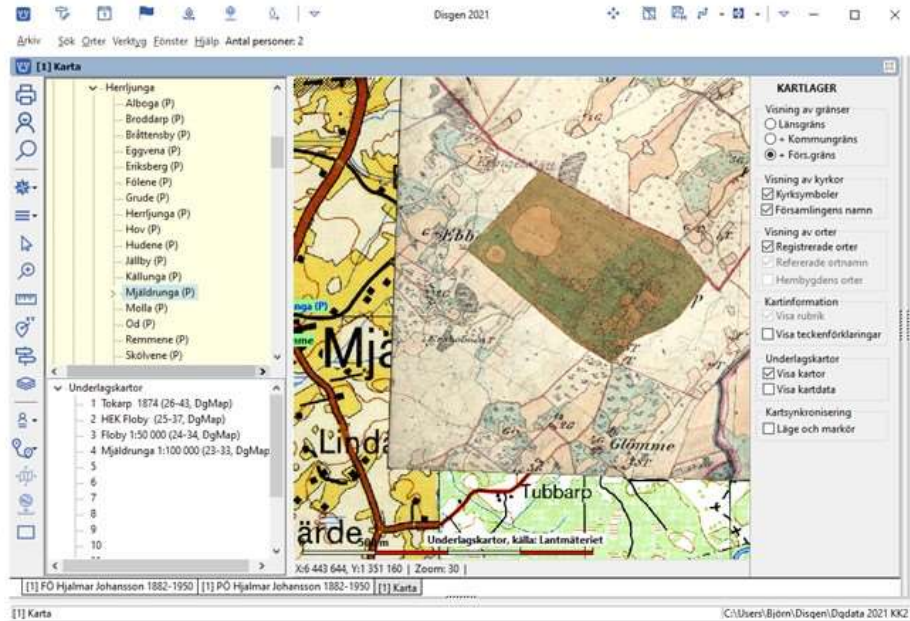
Jämför kartor i samma fönster

Med flera registrerade underlagskartor

- Välj vilka underlagskartor som skall användas (genväg W)

I ortsträdet

- Välj vilka kartor som skall synas eller släckas (siffra)
- Flytta karta till annat lager (Shift + pil upp/ner)

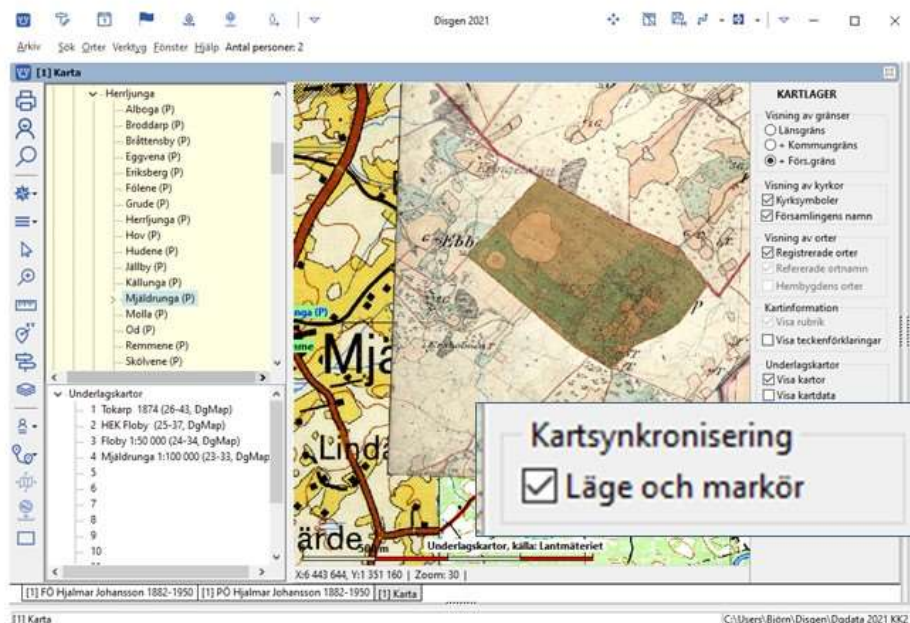
102

Jämför kartor i 2 fönster (1)

I lagerpanelen

- Markera Läge och markör i ramen Kartsynkronisering

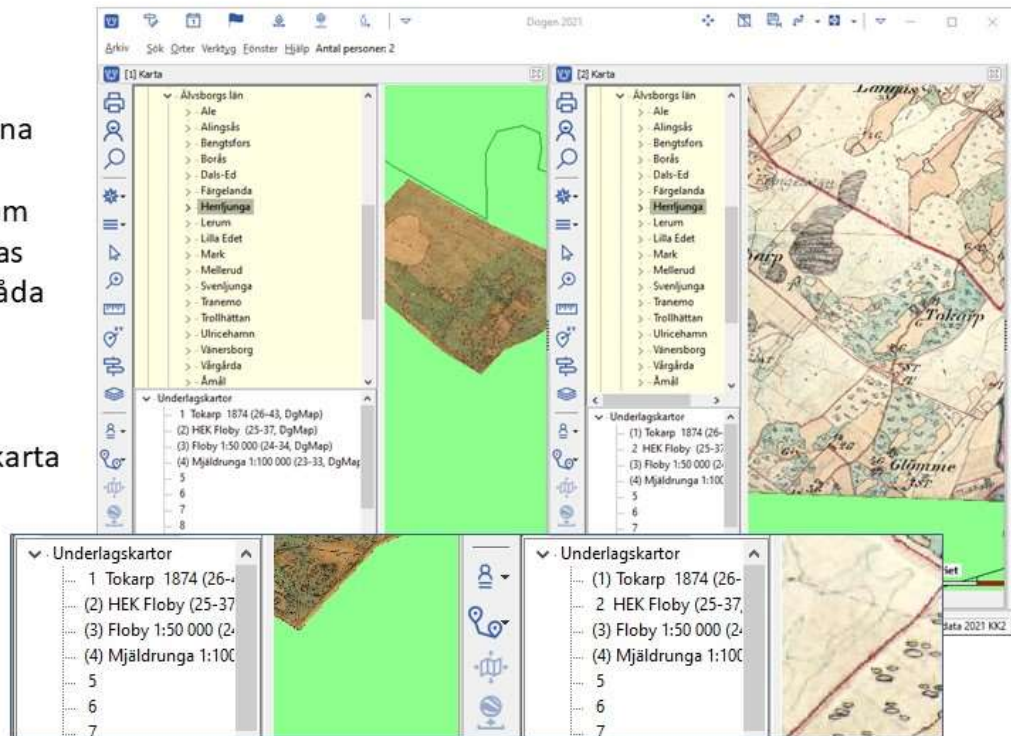
Modell 5 aktiveras med två synliga kartfönster

103

Jämför kartor i 2 fönster (2)

- Stäng lagerpanelerna
- Välj kartor som skall användas (W) (gäller båda fönstren)
- Välj i varje fönster den karta i karträdet som skall visas

104

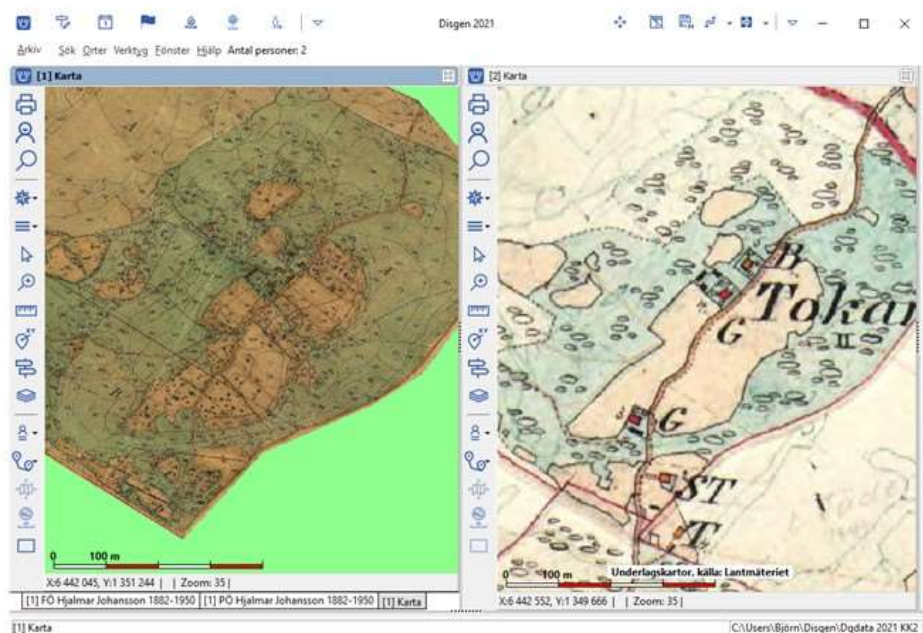
Jämför kartor i 2 fönster (3)

- Stäng orts-panelerna för största kartfönster

Musmarkören i fönster 1 har en 'kopia' med samma läge i fönster 2

De två fönstren är nu synkroniserade

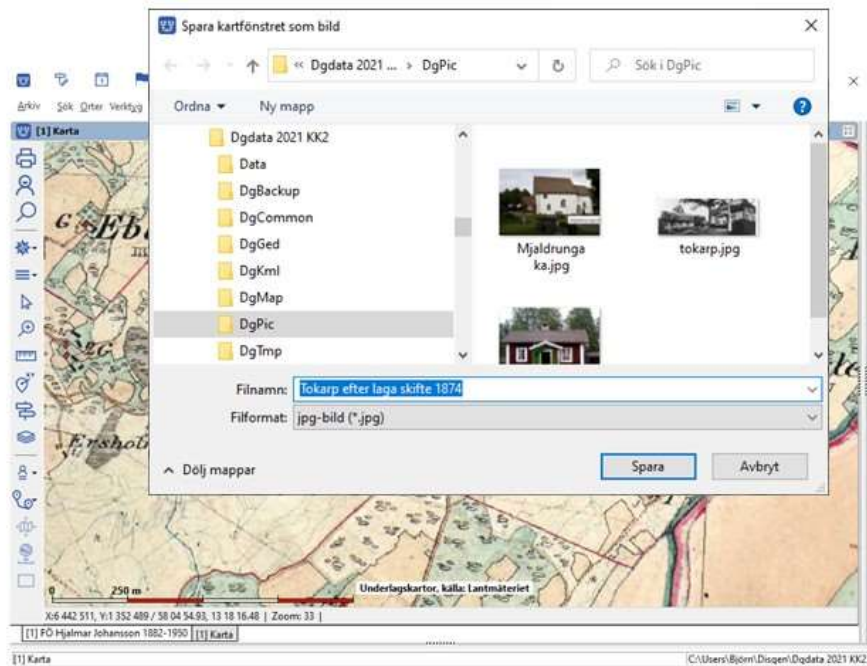

- Zooma och panorera i kartfönster 1 - kartfönster 2 följer med

105

Spara kartan som bild

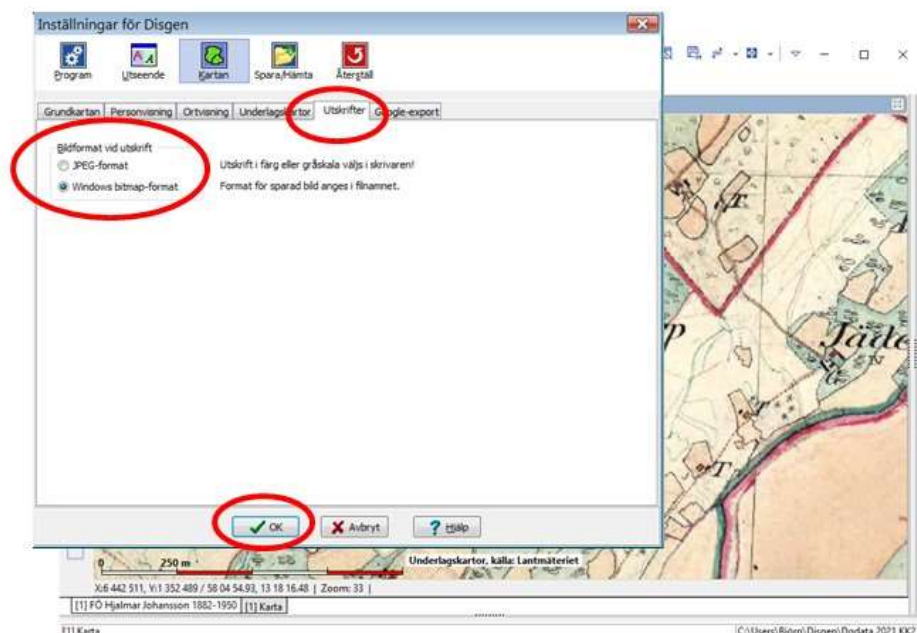
- Stäng Orts- och lagerpanelerna för att få max kartyta
- Bilden blir exakt kopia av fönstret
- Klicka på
- Välj Spara karta som bild...
- Fyll i lagringsplats (DgPic föreslagen)
- Fyll i kartbildens filnamn och välj filformat (jpg eller bmp)

106

Kartans inställningar för utskrifter

- Klicka på
 - Välj Inställningar
- Välj
- Flik Utskrifter
 - Bildfilformat (JPEG / Bitmap)
 - Tryck OK

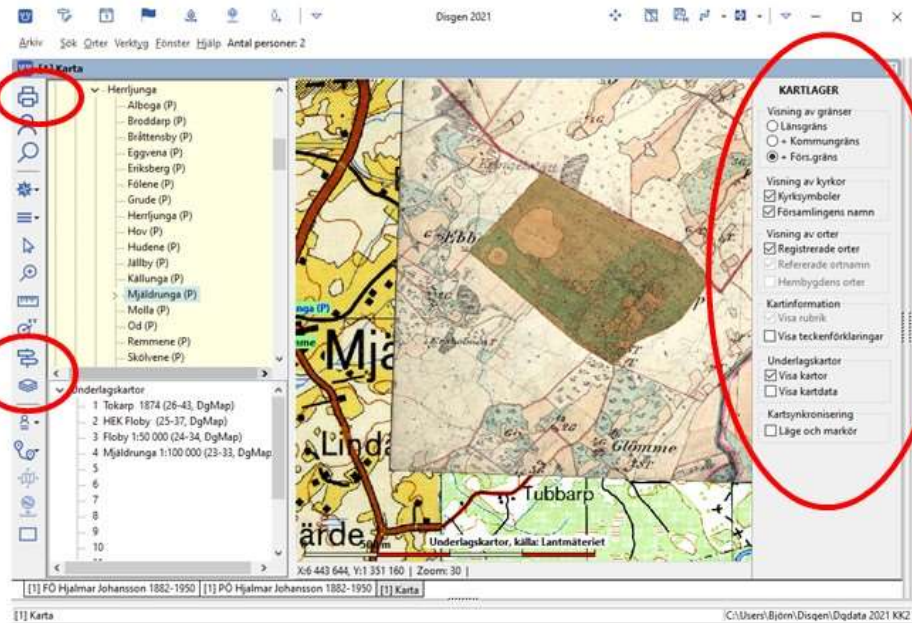

Utskrift i färg eller svart/vit väljs med skrivarens inställningar!

107

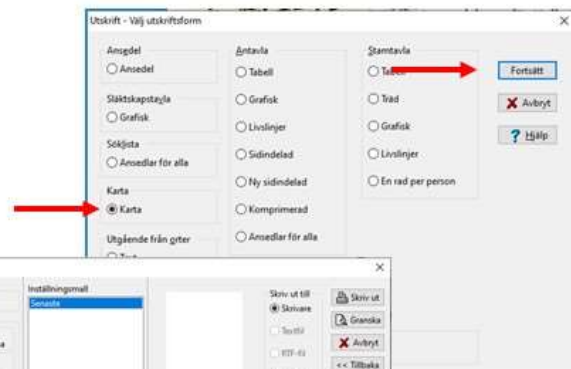
Arrangera kartvyn

- Välj i lagerpanelen om orter skall visas
- Stäng båda panelerna och välj önskad kartvy – utskriften bygger på den kartvy du ser.
- Klicka sedan på Skrivarknappen

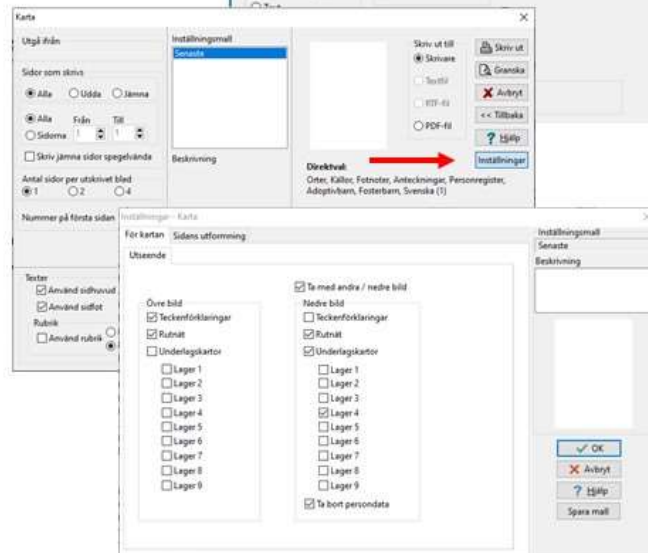
Skriv ut karta

- Klicka på Skrivarknappen
- Klicka på Fortsätt
- Klicka på Inställningar

För kartan – Utseende
Välj ...

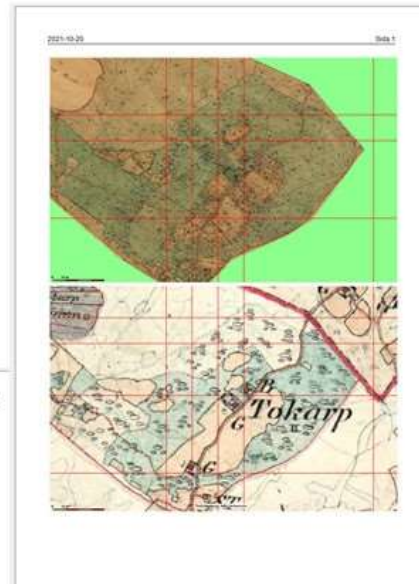
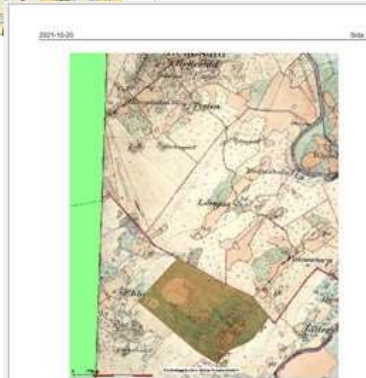
- Ta med teckenförklaringar
- Ta med rutnät
- Ta med underlagskartor
- Ta med 2:a sida
- Ta med teckenförklaringar
- Ta med rutnät
- Ta med underlagskartor
- Ta bort persondata

Skriv ut karta

Vilka inställningar behövs för att få dessa tre varianter av utskrifter?

Underlagskartor kan naturligtvis kombineras med levnadsbanor

110

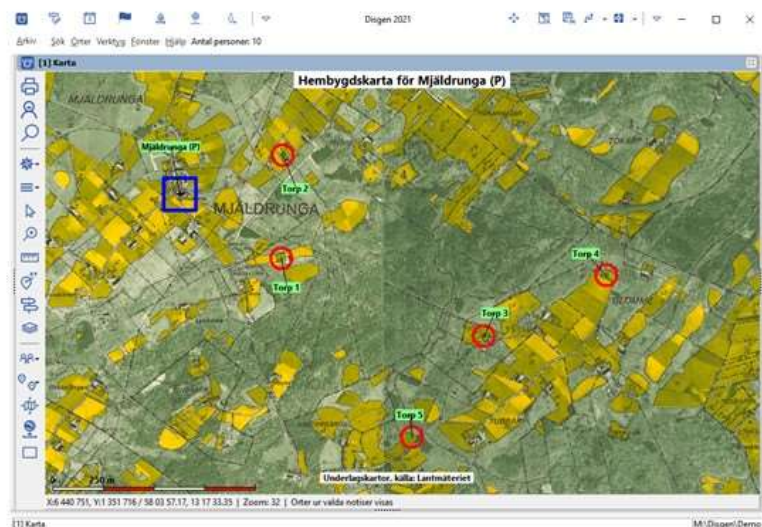
Skapa hembygdskarta

Markeringar i kartan för

- Huvudort (förs, rote, herrgård...)
- Direkt underliggande orter (gårdar, torp, ...)

Markörers form, färg och storlek kan väljas

Markeringarna ersätter ortssymbolerna

Kartan kan sparas som bild, skrivas ut, eller exporteras som kartöverlägg för Google Earth Pro eller till Webb-export

111

Skapa hembygds-karta

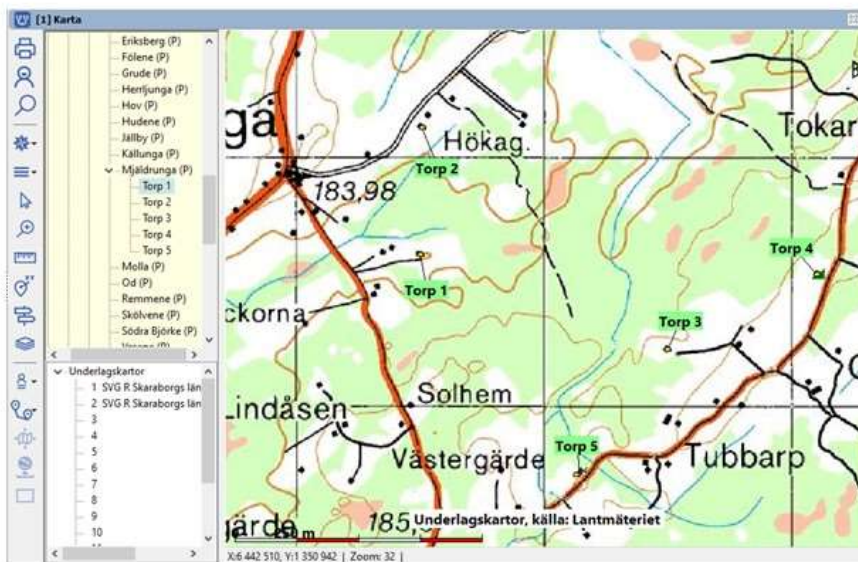
Lägg in 5 olika orter under Mjäldrunga

De kan t.ex. vara

- Torp
- Backstuga
- Soldattorp

Sprid ut dem på olika gårdssymboler utan egna namn

Skapa en eller flera personer i en familj som lever på de olika orterna

112

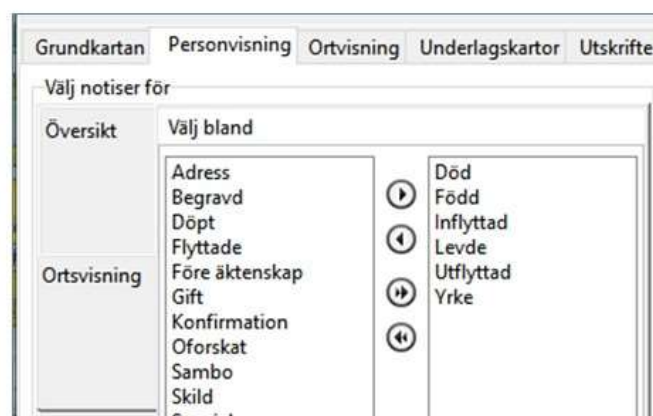
Skapa hembygds-karta

Välj ortmarkörer

- Klicka på
- Välj Inställningar
- Välj flik Underlagskartor
- Välj ortssymbolen form, färg och storlek

Välj personinformation

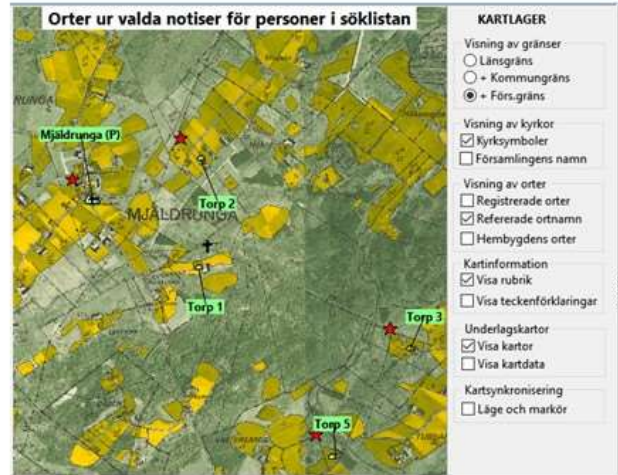
- Välj notistyper för ortsvisning i Inställningar för Personvisningen
- Samla personer med anknytning till orterna, t.ex. familj / släkt / söklista efter yrke ...

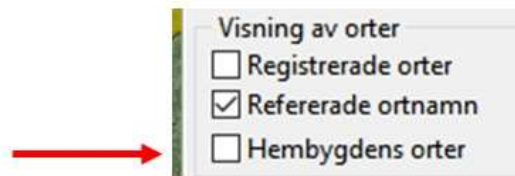
113

Skapa hembygdskarta

- Hämta person-informationen
- Visa person-informationen som orter
- Dra ut huvudorten från ortsträdet till kartan – huvudorten är nu vald

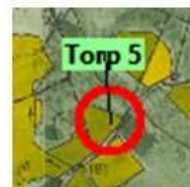
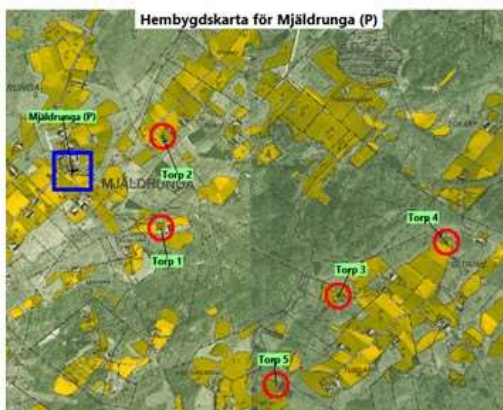
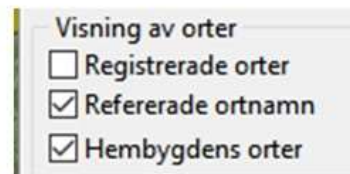
I lagerpanelen tänds Hembygdens orter i gruppen Visning av orter

114

Skapa hembygdskarta

- Markera Hembygdens orter
- Ortssymboler och händelse-symboler försvinner och Hembygdssymbolerna ringar in orterna

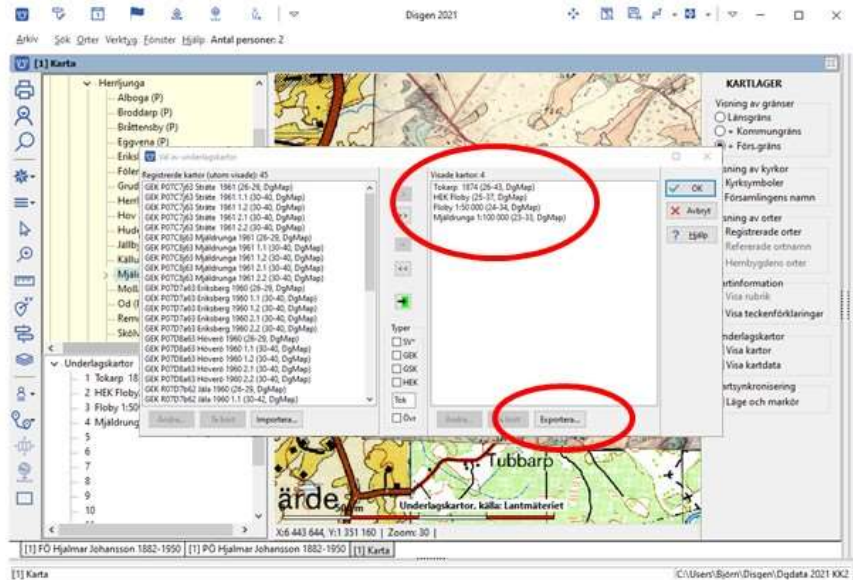
Kartan kan sparas som

- bild
- utskrift
- kartöverlägg

115

Välj kartor att exportera

- Klicka på
- Välj underlagskartor ...
- Placera kartor som skall exporteras i listan över visade kartor
- Klicka på Exportera

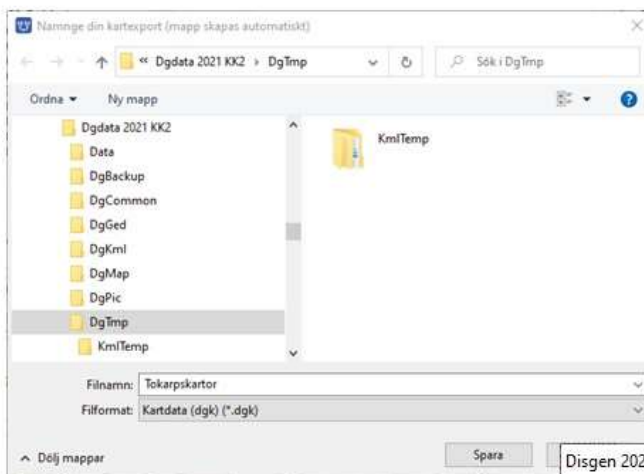

116

Skapa kartpaket

- Välj lagringsplats (t.ex. DgTmp)
- Ange namn på kartpaketet
- Tryck Spara

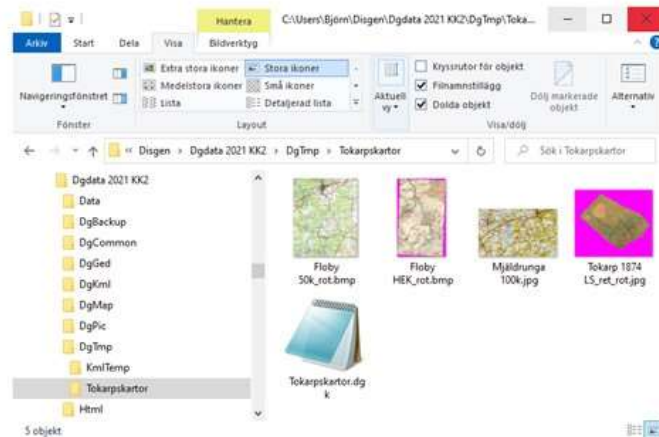
En mapp med kartpaketets namn skapas och valda kartors bildfiler kopieras till mappen

117

Kartpaketet klart

- Kartfilerna och metadatafilen (.dgg) på plats
- Kopiera hela mappen om du vill spara kartorna på säkert ställe
- Mappen kan flyttas till en plats i Kartförrådet

T.ex. MapSpace/Eget/Gårdar/Tokarpskartor

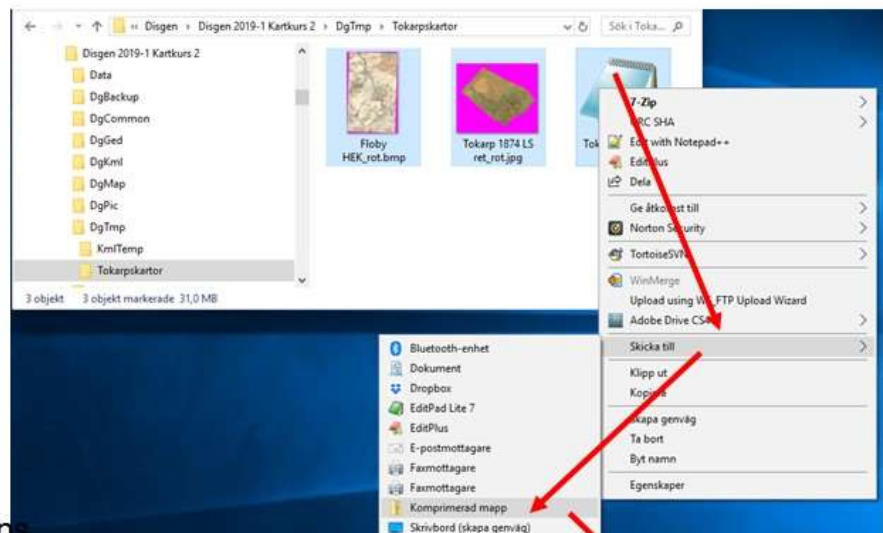
- Om mappen flyttas till Kartförrådet kan kartorna tas bort från DgMap

118

Kartpaketet i en zip-fil

- Markera alla filerna (Shift + vänster mus)
- Peka på .dgg-filen och högerklicka
- Välj **Skicka till**
- Välj **Komprimerad mapp**

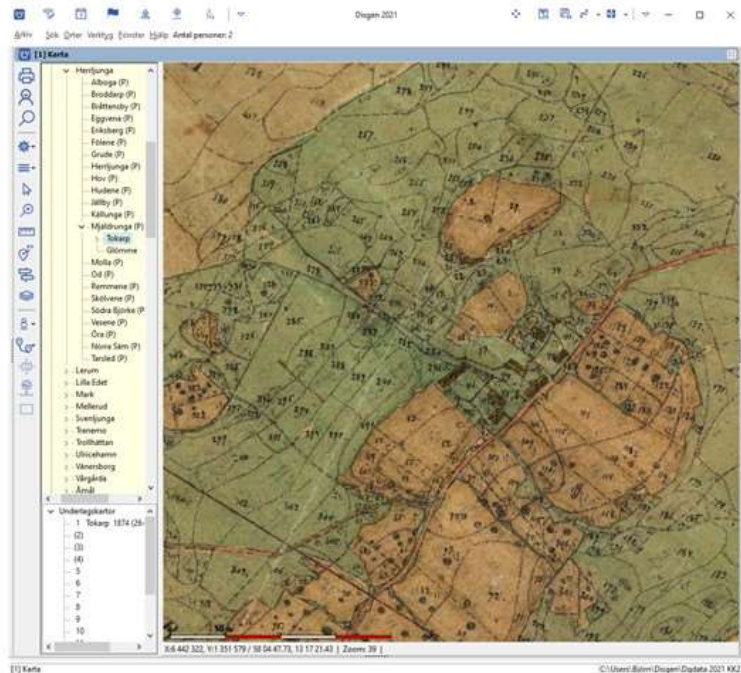
En zip-fil med .dgg-filens namn innehållande Kartpaketets alla filer har skapas

119

Skapa kartöverlägg för Google Earth Pro

- Dra ut Tokarp från ortspanelen
 - Släck paneler
 - Disponera kartbilden
 - Släck gränser
 - Släck registrerade orter
-
- Klicka på
 - Välj Spara karta som Google-överlägg för ...

120

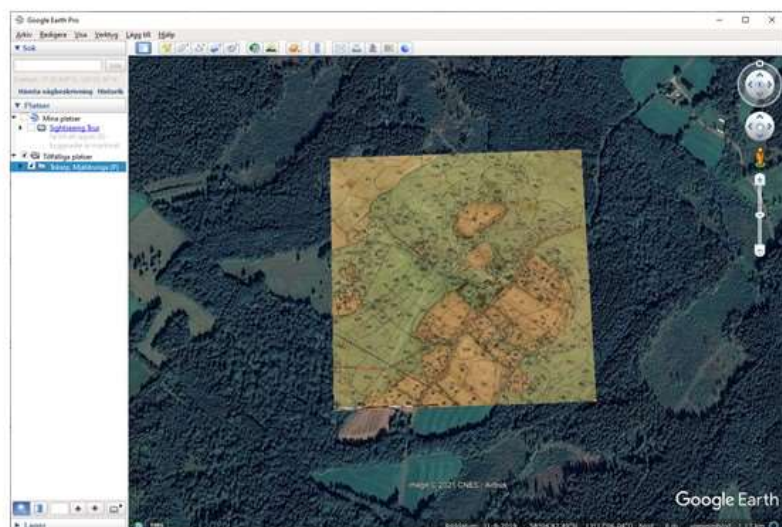
Kartbilden visas i Google Earth Pro

Kartbilden visas på Google Earth Pro

Bilden har vridits och skalats för att passa Google-projektionen

För att studera kartbildens läge i detalj

- Markera ikonen i nedre vänstra hörnet
- Dra reglaget för att tona ned och jämföra kartbildens detaljer med Google-kartan

121

Trimma kartbildens läge

Om bilden inte ligger på rätt plats kan man i denna dialog trimma kartbildens läge

- Skala bilden vertikalt och horisontellt
- Flytta bilden ner/upp
- Flyta bilden åt vänster/höger
- Vrida bilden medurs eller moturs

Kamerahöjden styr kartbildens inzoomningsgrad under trimningen
Efter varje ändring av bildens läge skickas en ny kartbild till Google Earth Pro

- När kartbilden ligger bra: tryck Spara

122

Kartbilden sparas

Kartbilden sparas som en ny underlagskarta i datamappens DgMap tillsammans med en metadatafil för visning på Google Earth Pro.

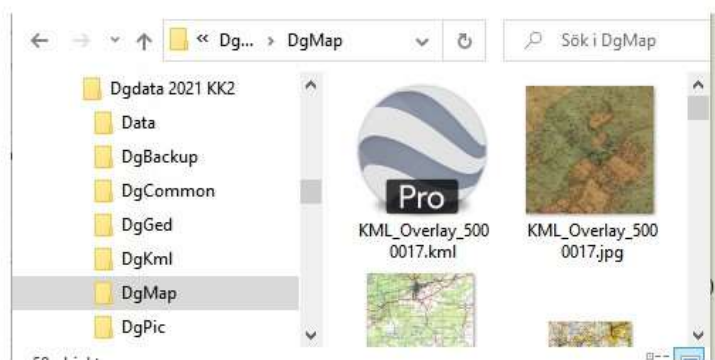
Kartan heter

KML-överlägg <ortnamn>

Filerna heter

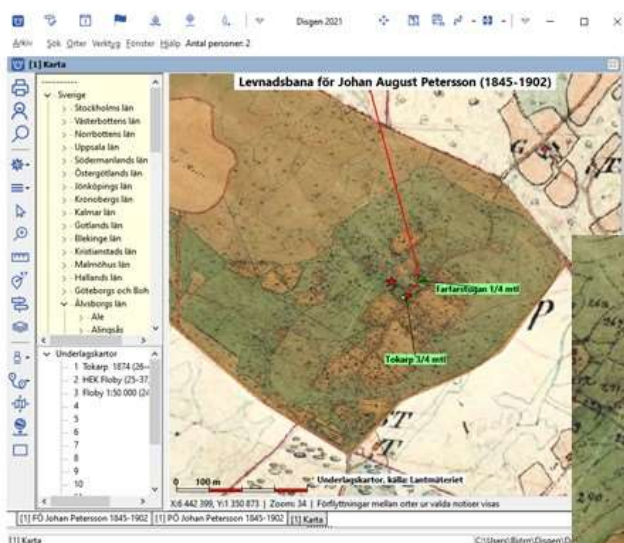
KML_Overlay_<ortId>.jpg (bild)

KML_Overlay_<ortId>.kml (metadata)

123

Kartbilden visas

- Bilder i presentationen
- Visa bilder för personer
 - Visa bilder för orter
 - Bildstorlek max 400 punkter
 - Visa Kartöverlägg i Google

Då en levnadsbana på Google Earth Pro landar på en ort med kartöverlägg, visas detta under levnadsbanan

124

Överläggskartan i webbexport

I släktpresentationens flik för Register - gruppen Orter markeras

- Skapa ortsregister
- Skapa ortsbeskrivningar
- Ta med egna överläggskartor

Orter

Skapa register

Per sida, minst

Antal begynnelsebokstäver

Ordning

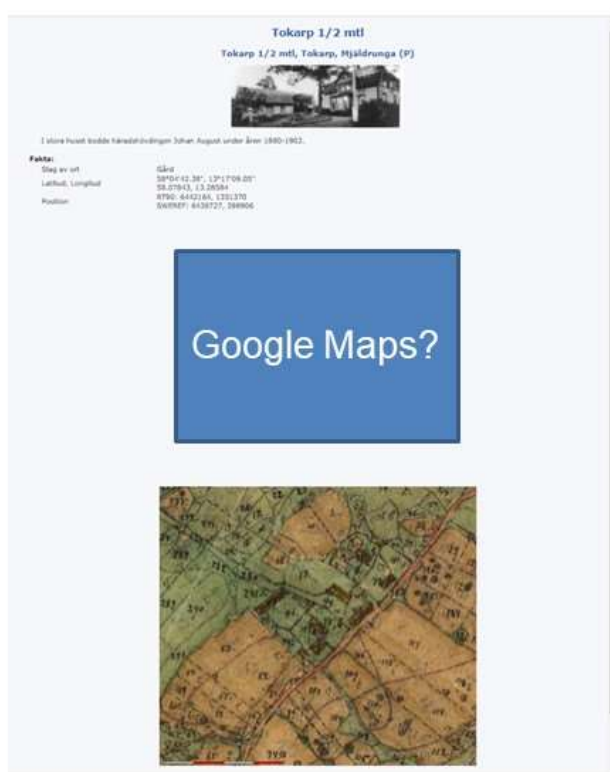
Som inmatat

Omvänd

Båda sätten

Skapa ortsbeskrivningar

Ta med egna överläggskartor för orterna

125

Lantmäteriet - Min karta

126

Lantmäteriet - Kartutskrift

127

Lantmäteriet - Sök ortnamn

Sökord
tokarp

Sök Rensa Visa filter Visa resultat

Tokarp
Västra Götaland | Borås | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Jönköping | Gislaved | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Västra Götaland | Herrljunga | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Västra Götaland | Herrljunga | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Kalmar | Hultsfred | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Jönköping | Jönköping | Bebyggelse | Svenska

Tokarp
Östergötland | Linköping | Bebyggelse | Svenska

128

Riksarkivet

riksarkivet.se/geometriska

Sveriges äldsta storskaliga kartor

I Riksarkivet Marieberg och Arninge finns en unik karts katt från 1600-talet. Omkring 12 000 av Sveriges äldsta storskaliga kartor finns nu tillgängliga via en databas. Förutom själva kartorna är också all text renskriven och registrerad i databasen.

[Sveriges äldsta storskaliga kartor](#)

<https://toramaptest.riksarkivet.se/>

129

riksarkivet.se/krigsarkivets-kartor-och-ritningar

Krigsarkivets kartor

Krigsarkivet har en omfattande samling av kartor och ritningar - bortåt 1 miljon objekt. Där ingår en mycket stor mängd handritade kartor från 1600-, 1700- och 1800-talen, som omfattar både nuvarande Sverige och andra delar av världen. Du kan söka i Nationella arkivdatabasen, NAD som är en del av Riksarkivets söktjänst för att se vad som finns.

[Krigsarkivets kartor och ritningar](#)

- [Utländska kartor 0405: Norge](#)
- [Utländska stads- och fästningsplaner](#)
- [Utländska krigsplaner](#)
- [Utländska manöverplaner](#)
- [Hermelinska samlingen](#)
- [Finska handritade kartor](#)
- [Finska rekognosceringsverket](#)
- [Utländska sjökort](#)
- [Moderna kartsamlingen](#)
- [Handritade kartverk](#)
- [Sveriges officiella kartverk](#)
- [Karl XIV Johans kartsamling](#)
- [Tält och byggnader](#)
- [Fanritningar](#)
- [Fortifikationsförvaltningens ritningar](#)
- [Sydkustens örlogsbas ritningar](#)
- [Ostkustens örlogsbas ritningar](#)
- [Sverige, stads- och fästningsplaner](#)
- [Sveriges krig](#)
- [Historiska planscher](#)
- [Topografiska planscher](#)
- [Uniformsplanscher](#)
- [Uniformsritningar](#)
- [Wermings stadskartor](#)

130

raa.se/kulturarv/landskap/digitala-historiska-kartor/

Sök på raa.se...

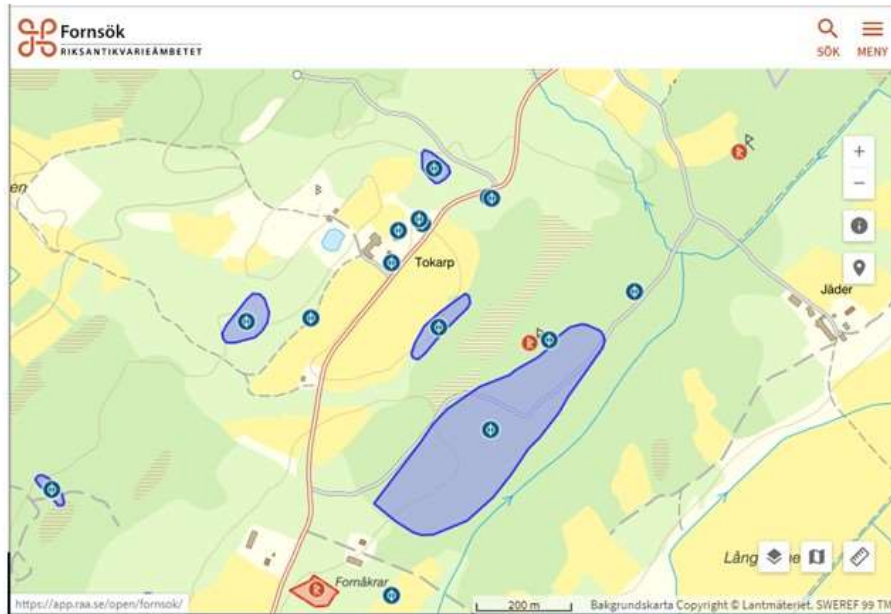
Startsida / Kulturarv / Landskap / Historiska kartor

Utsnitt från en geometrisk avmätning över Stricksta by, Fornåsa socken, Östergötlands län från 1730(PDM)

131

app.raa.se/open/forns

132

Uppsala Universitet - ALVIN

ub.uu.se/hitta-i-vara-samlingar/kartor/

ALVIN

Plattform för digitala samlingar och digitaliserat kulturarv

Logga in () In English

The screenshot shows the ALVIN search results page. The search criteria are 'Karta' and 'Linköping'. The results are displayed in a list format, showing the first 10 of 58 results. The results are sorted by 'Relevans' and show 10 results per page. The results list includes:

- 1. Linköping 1811. Warming, Nils Gustaf, 1769-1862 (utgivare, redaktör, sammanställare). 1811. Linköpings stadsbibliotek.
- 2. Karta över staden Linköping. 1853. Linköpings stadsbibliotek.
- 3. Karta över Nejdén omkring Linköping. Hagdahl, C. E. (kartograf). 1837. Linköpings stadsbibliotek.
- 4. Karta över Linköping upprättad 1914. 1914. Linköpings stadsbibliotek.
- 5. Karta över Linköping år 1920. 1920. Linköpings stadsbibliotek.

On the left side, there are filters for 'Avgränsa sökresultatet', 'Fritt online (51)', 'Resurstyp' (Karta (58)), 'Person' (Laffin, Johan Gustaf (4), Schött, F. M. (4), Silfverling, Jonas (2), Brölin, Jonas (2), Kjellström, Isak (2), Carlson, J. B. (2), Warming, Nils Gustaf (2), Nilsson, Anders (2), Melander, Samuel (1), Lindberg, August (1)), 'Arkivinstitution' (Linköpings stadsbibliotek (46), Uppsala universitetsbibliotek (3), Universitetsbiblioteket, Lunds universitet (3)), 'Land' (Sverige (4)), and 'År'.

133

<https://kartavdelningen.sub.su.se/kartrummet/>

Ekonomiska kartor

- [Stockholms län](#)
- [Uppsala län](#)
- [Södermanlands län](#)
- [Östergötlands län](#)
- [Gotlands län](#)
- [Blekinge län](#)
- [Kristianstads län](#)
- [Malmöhus län](#)
- [Hallands län](#)
- [Göteborgs och Bohus län](#)
- [Elsborgs län](#)
- [Värmlands län](#)
- [Örebro län](#)
- [Västmanlands län](#)
- [Konoparbergs län](#)
- [Norrbottens län](#)

Topografiska kartor

- [Topografisk karta över södra Sverige i skalan 1:100 000](#)
- [Topografisk karta över norra Sverige i skalan 1:200 000](#)

Lantmäteriets kartor på CD-ROM

- [Lantmäteriets kartor på CD-ROM](#)

Stockholmskartor

- [Stockholms Stad med omnejd](#)

Län

- [Västerbottens län](#)
- [Norrbottens län](#)

Sverigekartor

- [Sverigekartor](#)

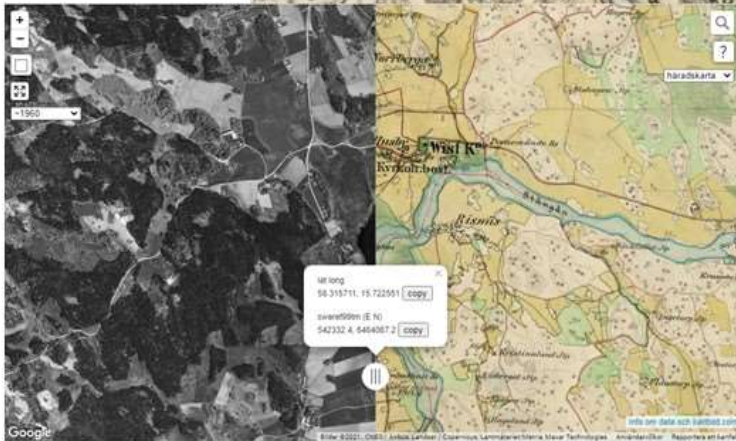
134

stockholmskallan.stockholm.se

Jämför historiska kartor

135

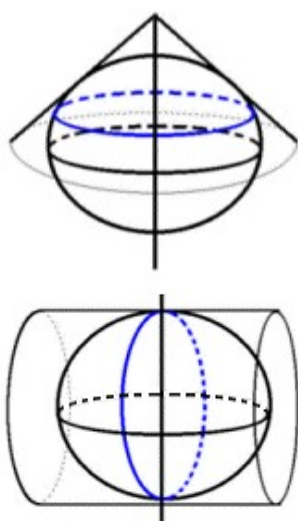
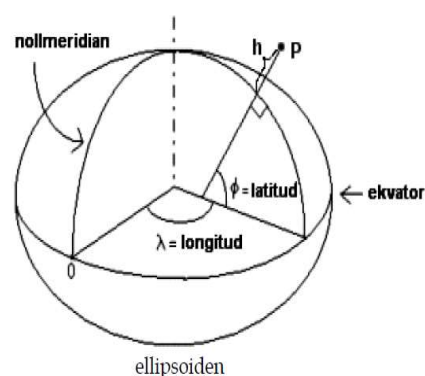

- karta 1626
- kartmix
- Skåne 1820
- general 1881
- generalkarta
- härads-karta
- gotland33-42
- vkust 29-40
- ekokarta
- 40-47 Skåne
- ~1960
- ~1975
- terräng
- karta
- vägar+namn
- årtal ~1960
- årtal ~1975
- distrikt
- satellit
- anteckningar

Lite kartteori

Varje punkt på jordklotet anges med koordinatvärden. Det är s.k. sfäriska koordinater angivna i latitud och longitud. Man talar om olika referenssystem, d.v.s. modeller av jordklotets form. Man använder en modell i form av en ellipsoid (jämför med en något tillplattad apelsin).

Det finns en äldre referensmodell med namn Bessel 1841, som bl.a. används i Rikets Nät RT90. En annan benämns WGS 84 i vilken de flesta GPS-koordinater anges. En senare något mer exakt europeisk referensmodell heter GRS1980. Vårt senaste referenssystem SWEREF99 bygger på denna modell. Skillnaderna mellan dessa modeller är för oss försumbara, avståndsdifferenserna är bara några decimeter.

För att skapa en plan projektion av den krökta jordytan, används på våra breddgrader två olika projektionsprinciper, nämligen den koniska och den cylindriska. Den koniska används för småskaliga kartor över norra halvklotet och som täcker större ytor. Man sätter en "papperskon" på jordklotet och låter jordytan projiceras på denna. Bästa noggrannhet får man förstas längs den breddgrad där konen ligger an mot (eller skär) klotet.

Den cylindriska lämpar sig bra för både små- och storskaliga projektioner. Det är denna projektion som används i Sverige för våra rätvinkliga kartor i RT90 och SWEREF 99 TM. En "papperscylinder" placeras längs jordytan i nord-sydlig riktning och jordytan avbildas på denna. Bästa noggrannhet får man vid cylinderns anliggning längs den s.k. medelmeridianen.

När vi blandar moderna rätvinkliga kartor i RT90 eller SWEREF 99 TM med historiska kartor som ofta saknar definierad projektion, i bästa fall är ritade med en konisk projektion, blir det skillnader i platsers lägen. För att anpassa olika kartor till en gemensam projektion, oftast till en rätvinklig projektion talar vi om georeferering; dvs en viss förvrängning görs av kartbild så att den blir anpassad till det gemensamma referenssystemet, i Disgens fall RT90. Detta är nödvändigt för att kunna jämföra kartor i olika skalor och över tiden, se hur ändringar i gränser och fastigheters utbredning, jämföra hur vägar och odlingslandskap har förändrats etc..

Läs mer om principerna att bestämma punkters position på jordytan på Lantmäteriets webbsida www.lantmateriet.se.

För att bestämma olika platsers exakta koordinater kan man gå till olika positionstjänster på nätet. Exempel på dessa är **Eniro** (www.eniro.se) och **Hitta** (www.hitta.se) för svenska platser och **Google Maps** (www.maps.google.com) för platser över hela världen.

